

BOSNA I HERCEGOVINA

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINA

FEDERALNO MINISTARSTVO FINANSIJA/FINANCIJA

**DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA
FEDERACIJE BIH ZA PERIOD
2022.- 2024. GODINA**

Sarajevo, maj 2021.

SADRŽAJ

Lista skraćenica	3
Rezime	4
I.Uvod u Dokument okvirnog budžeta FBiH za period 2022.–2024.godina.....	7
1.1. Strateški okvir i ciljevi makroekonomske politike	8
II.Makroekonomski okvir	11
2.1. Međunarodno okruženje	11
2.2. Makroekonomska kretanja BiH i Federacije BiH u 2020. godini	13
2.3. Projekcije makroekonomskih kretanja u BiH za period 2021. -2024. godina.....	18
2.4. Projekcije makroekonomskih kretanja u Federaciji BiH za period 2021.- 2024. godine.....	20
2.5. Rizici po makroekonomske projekcije	25
III.Upravljanje javnim prihodima u Federaciji BiH (srednjoročna fiskalna strategija)	26
3.1. Fiskalna dešavanja i porezne politike.....	26
3.2. Javni prihodi u periodu 2022.-2024. godina	30
3.2.1. Prihodi od indirektnih poreza	34
3.2.2. Prihodi od direktnih poreza	38
3.2.3. Neporezni prihodi.....	41
3.2.4. Doprinosi	42
3.2.5. Prihodi budžeta Federacije BiH	43
3.2.6. Rizici po ostvarenje plana prihoda	48
IV. Upravljanje rashodima na nivou Vlade Federacije BiH	49
4.1. Politika javnih rashoda	49
4.1.1. Planirane mjere u periodu 2022.-2024 godine	50
4.2. Opća struktura javnih rashoda i trendovi	51
4.3. Struktura projekcije budžetske potrošnje za 2022. -2024. godinu	53
4.4. Tekući rashodi	56
4.4.1. Plaće i naknade u javnom sektoru	56
4.4.2. Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	57
4.4.3. Tekući transferi i drugi tekući rashodi	58
4.4.4. Kapitalni transferi	60
4.4.5. Kapitalna potrošnja.....	62
4.5. Budžeti i finansijski planovi nižih nivoa vlasti u Federaciji BiH	63
4.5.1. Budžeti gradova/općina u Federaciji BiH	64
4.5.2. Budžeti kantona u Federaciji BiH	66
4.5.3. Finansijski planovi vanbudžetskih fondova.....	68

4.5.4.	Konsolidovani prikaz rashoda za sve nivoe vlasti u Federaciji BiH	70
4.6.	Stanje duga u FBiH	72
4.6.1.	Dug Vlade FBiH	74
4.7.	Unutrašnji dug Vlade FBiH	74
4.7.1.	Trezorski zapisi FBiH	76
4.7.2.	Obveznice FBiH	76
4.7.3.	Obaveze po osnovu računa stare devizne štednje	77
4.7.4.	Obaveze po osnovu ratnih potraživanja	77
4.7.5.	Obaveze prema dobavljačima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH i za neizmirene plate i naknade	78
4.7.6.	Projekcija otplate unutarnjeg duga	78
4.8.	Vanjski dug u FBiH	79
V.	Budžetski prioriteti za period 2022.-2024. godine	81
5.1.	Projekcije Budžeta Federacije BiH za naredne tri godine	83
5.2.	Dostavljanje i analiza finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika	85
5.2.1.	Budžetske Instrukcije broj 1 za period 2022.–2024. godine	85
5.2.2.	Analiza finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika	86
5.3.	Prioriteti potrošnje Vlade Federacije BiH	87
5.3.1.	Utvrđivanje predloženih prioriteta potrošnje	87
5.3.2.	Inicijative za uvođenje rodno odgovornog budžetiranja	88
5.4.	Gornje granice rashoda budžetskih korisnika Vlade Federacije BiH za period 2022.–2024. godina po sektorima	89
5.4.1.	Opće javne usluge	89
5.4.2.	Javni red i sigurnost	90
5.4.3.	Ekonomske usluge	90
5.4.4.	Zaštita životne sredine	90
5.4.5.	Stambeni i zajednički poslovi	90
5.4.6.	Zdravstvo	90
5.4.7.	Rekreacija, kultura i religija	91
5.4.8.	Obrazovanje	91
5.4.9.	Socijalna zaštita	91
	Popis tabela i grafikona	96

Lista skraćenica

Skraćenica	Puni naziv
AOIE	Automatic Exchange of Information
BIH	Bosna i Hercegovina
BDP	Bruto društveni proizvod
BHAS	Agencija za statistiku BiH
BEPS	Inkluzivni okvir (Base Erosion and Profit Shifting- Erozija porezne baze i premještanje profita)
BPMIS	Informacioni sistem za planiranje i upravljanje budžetom
DOB	Dokument okvirnog budžeta
DEP	Direkcija za ekonomsko planiranje
EBRD	Evropska banka za obnovu i razvoj
EK	Evropska komisija
EOI	Exchange of Information
EU	Evropska unija
EUR	Euro
ERP	Program ekonomskih reformi
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FMF	Federalno ministarstvo finansija/financija
FMO	Federalno ministarstvo odbrane
FZS	Federalni zavod za statistiku
FZZPR	Federalni zavod za programiranje razvoja
FMO	Federalno ministarstvo odbrane
JP	Javno preduzeće
KM	Konvertibilna marka
MMF	Međunarodni monetarni fond
OECD	Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj
OMA	Odjeljenje za makroekonomske analize
PDV	Porez na dodanu vrijednost
PJI	Program javnih investicija
ROB	Rodno odgovorno budžetiranje
RP	Ratna potraživanja
SDŠ	Stara devizna štednja
SDU	Strana direktna ulaganja
UINO	Uprava za indirektno/neizravno oporezivanje
VFBIH	Vojska Federacije BiH
WB IBRD	Svjetska banka Međunarodna banka za obnovu i razvoj
WB IDA	Svjetska banka Međunarodno udruženje za razvoj

Dokument okvirnog budžeta Federacije BiH (DOB), koji predstavlja nacrt budžeta za naredni trogodišnji period, priprema se u skladu sa Zakonom o budžetima Federacije BiH¹ i služi kao osnova za izradu i donošenje budžeta Federacije BiH i nižih nivoa vlasti za navedeni period.

DOB sadrži projekcije i prognoze makroekonomskih indikatora, budžetskih sredstava i budžetskih izdataka za naredne tri godine, a cilj ovog dokumenta je utvrditi gornje granice rashoda budžetskih korisnika Vlade Federacije BiH na način da je izvršenje alokacije sredstava usklađeno sa utvrđenim politikama i strateškim prioritetima Vlade Federacije BiH.

Izradi ovog dokumenta prethodila je izrada dokumenta Smjernice ekonomske i fiskalne politike za period 2022.-2024. godine kao osnov za utvrđivanje prioriteta finansiranja. Pored navedenog dokumenta, osnove za izradu DOB-a za period 2022.-2024. godine su Program ekonomskih reformi Federacije BiH za period 2021.-2023.godine te Program rada Vlade Federacije BiH za 2021.

Projekcije makroekonomskih indikatora u ovom dokumentu sačinjene su na osnovu očekivanih kretanja u Federaciji BiH, utvrđenih na osnovu projekcija Direkcije za ekonomsko planiranje Vijeća ministara BiH, te projekcije međunarodnih finansijskih institucija MMF-a, Svjetske banke, te Evropske komisije.

Navedene preliminarne projekcije rasta indikatora su sačinjene u situaciji kada se očekuje suzbijanje pandemije, te normalizacija društvenog i ekonomskog života, odnosno izlazak iz krize i oporavak ekonomija u svijetu i lokalno, te će suzbijanje pandemije, odnosno efikasnost i brzina vakcinisanja stanovništva predstavljati glavni rizik projekcija.

Za period 2021.-2022. godina, međunarodne finansijske institucije su u svojim redovnim proljetnim izvještajima u 2021. godini projicirale oporavak i rast svjetske ekonomije kao i ekonomije EU i Euro zone. MMF je naglasio i daljnju visoku neizvjesnost na globalnom nivou usljed zdravstvene krize i provođenja vakcinacije, te da će oporavak zavisiti od poduzetih mjera za ublažavanje posljedica krize, kao i sposobnosti prilagođavanja svake pojedine ekonomije datoj situaciji zbog čega je potrebno da svaka zemlja odredi svoje prioritete u cilju normalizacije stanja. Evropska komisija prognozira da će, osim od situacije oko pandemije (efikasnost programa vakcinisanja i ukidanja vladinih ograničenja), rast ekonomije EU zone zavisiti od situacije u okruženju, od adekvatnih politika podrške kao i dugoročnih posljedica krize².

Za regiju Zapadni Balkan u 2021. godine projicira se rast ekonomije od 4,4%, ali taj rast je još uvijek manji od trenda rasta u vrijeme prije pandemije, dok se za period

¹ Službene novine Federacije BiH“ br. 102/13, 9/14,13/14, 8/15, 9/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19

² Svjetska banka: Redovni ekonomski izvještaj broj 19, proljeće 2021.godine; MMF. World economic outlook, april 2021; EK:Europien economic forecast, proljeće 2021

2022.-2023. godina očekuje blaži rast od 3,7% kao posljedica smanjenih investicija u kriznom periodu, posebno smanjenih investicija u oblasti industrije³.

I pored pozitivnih ekonomskih kretanja u okruženju od kojih zavisi rast ekonomije BiH, ali imajući u vidu osnovicu iz prethodne godine, BiH će u 2021. godini ostvariti blagi realni rast ekonomije od 2,3% prema projekcijama DEP-a, dok međunarodne institucije očekuju i veći rast ekonomije i to rast od 2,8% Svjetska banka⁴ te rast od 3,5% MMF⁵.

Za Federaciju BiH se u 2021. godini očekuje oporavak i rast ekonomije od 2,8% kao i u godini prije krize, dok se u narednom periodu od 2022.- 2024. godine projicira rast ekonomije od 3,1%, 3,3% i 3,6% respektivno pod pretpostavkom rasta glavnih odrednica ekonomskog rasta privatne potrošnje i investicija, oporavka djelatnosti sa najvećom zaposlenosti, te povećanja dohotka stanovništava usljed pozitivnih kretanja u okruženju i pozitivnim internim dinamikama.

Uz pretpostavku očekivanog oporavka ekonomije, ali imajući u vidu i značajno oslabljenu bazu u kriznoj 2020. godini, u 2021. godini projicira se blagi rast naplate **ukupnih prihoda** od 0,83% u odnosu na ostvarenje iz 2020. godine ili 8.876,1 mil. KM u apsolutnom iznosu. Značajni rast naplate prihoda od 3,89% se očekuje u 2022. godini, dok se potpuni oporavak i vraćanje na nivo prije pandemije očekuje u 2023. godini. Projekcije naplate ukupnih prihoda za period 2022.-2024. godina iznose 9.221,4 mil. KM, 9.637,4 mil. KM i 10.061,4 mil. KM respektivno.

Ukupno planirana **javna potrošnja**, uključujući otplate dugova, pozajmljivanje i izdatke za kamate u 2021. godini iznosi 5.481,2 mil. KM, što predstavlja rast od 751,0 mil. KM u odnosu na izvršenje Budžeta Vlade FBiH za 2020. godinu. Ukupna potrošnja u 2022. godini se projicira u iznosu od 5.320,9 mil. KM ili 22,3% BDP-a FBiH, što je manje za 29% u odnosu na 2021. godinu, u 2023. godini u iznosu od 5.250 mil. KM ili 21,7% BDP-a FBiH i u 2024. godini iznosu od 5.452,3 mil. KM ili 20,9% BDP-a FBiH.

Za unaprijeđenje upravljanja javnim приходima i javnom potrošnjom, Vlada Federacije BiH je usvojila novu **Strategiju reforme upravljanja javnim finansijama Federacije BiH za period 2021.-2025. godinu**⁶, kojom su predviđene mjere i aktivnosti koje će se poduzeti u šest oblasti u okviru javnih finansija. Efikasno funkcionisanje javne uprave je jedan od strateških ciljeva BiH i predstavlja preduslov ostvarenju statusa punopravnog članstva u EU i potpisivanju SPP-a, zbog čega će provođenje strategije biti jedan od prioritarnih zadataka u narednom periodu.

Vlada Federacije BiH je u junu 2020. godine usvojila **Program ekonomske stabilizacije Federacije BiH 2020.-2021. godine**⁷, kojim su definisane mjere za oporavak i ekonomski rast Federacije BiH, a ključni ciljevi ovog programa su: fiskalna i makroekonomska stabilnost, podrška očuvanju radnih mjesta, izvozu, zdravstvenom

³ Svjetska banka: Redovni ekonomski izvještaj, broj 19, proljeće 2021.godine

⁴ Svjetska banka: Redovni ekonomski izvještaj, broj 19, proljeće 2021.godine

⁵ MMF: World economic outlook, april 2021

⁶ 260. sjednica Vlade Federacije BiH, od 25. marta 2021.godine

⁷ 226. Sjednica Vlade Federacije BiH, 18.06.2020.godine

sektoru, sektoru socijalne zaštite i zaštite od gubitka posla i investicijama, te reformu javnih preduzeća.

U oblasti fiskalne politike, s ciljem ekonomskog oporavka i ubrzanog rasta, primarni fokus će biti na osiguranju finansijske stabilnosti putem ograničenja rasta javne potrošnje, te povećanjem investicijskih ulaganja kao pokretača rasta ekonomije.

Radi suzbijanja negativnih posljedica pandemije, a u cilju oporavka i rasta ekonomije, Vlada Federacije BiH u 2021. godini planira niz investicijskih ulaganja koja su namijenjena kao podrška ugroženim sektorima privrede za podizanje stepena konkurentnosti, jačanje otpornosti zdravstvenog sektora, te finansiranje mjera u oblasti tržišta rada za održavanje nivoa zaposlenosti i za novo zapošljavanje. U tu svrhu sačinjena su novi kreditno-garantni programi sa ciljem stvaranja povoljnijeg poslovnog okruženja za pomoć u ekonomskom oporavku i razvoju, namjenjeni za izvoznike, za mala, srednja i velika preduzeća, te za samostale privredne djelatnosti. Također, za sanaciju posljedica nastalih usljed proglašenja pandemije planirano je izdvajanje sredstava za finansiranje provođenja strukturnih reformi i za jačanje sistema javnog zdravstva iz aranžmana sa MMF-om, te sredstava namijenjenih kao podrška u zapošljavanju iz sredstava Svjetske banke.

Pored uobičajnih rizika drugačijih kretanja indikatora od pretpostavljenih, situacija oko pandemije i provođenje vakcinisanja stanovništva se nametnula kao glavni rizik projekcija, odnosno uspješno provođenje vakcinacije stanovništva može poboljšati projekcije, dok pojava novih mutiranih virusa otpornih na vakcine mogu smanjiti projekcije.

I.Uvod u Dokument okvirnog budžeta FBiH za period 2022.–2024.godina

Dokument okvirnog budžeta prikazuje projekcije i prognoze budžetskih sredstava i izdataka za tekuću godinu i naredne dvije fiskalne godine, i služi kao osnova za izradu i donošenje budžeta. Izrada se zasniva na procjeni ekonomskog rasta, makroekonomskih pokazatelja i projekcije prihoda i rashoda.

S obzirom da na situaciju u BiH/Federaciji BiH utječu i aktivnosti iz okruženja, u DOB-u se prikazuju kretanja i aktivnosti, te makroekonomski pokazatelji na globalnom i evropskom nivou.

Dokument okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2022.-2024. godine sadrži sljedeća poglavlja:

- I. Uvod u DOB FBiH za period 2022.-2024. godine
- II. Makroekonomski okvir
- III. Upravljanje javnim prihodima u FBiH
- IV. Upravljanje javnim rashodima na nivou Vlade FBiH
- V. Budžetski prioriteti za period 2022.-2024. godine i gornje granice rashoda budžetskih korisnika za naredni srednjoročni period.

1.1. Strateški okvir i ciljevi makroekonomske politike

Strateški cilj BiH je punopravno članstvo u EU, a za ostvarenje istog potrebno je provesti niz reformi i prilagodbi kako u ekonomiji tako i u svim oblastima društvenog života u BiH. Da bi se olakšao put prilagođavanja stečevinama EU, te omogućilo brže rješavanje izazova na tom putu, EU je inicirala više regionalnih strategija u kojima participira i BiH. Jedna od njih je **Strategija razvoja jugoistočne Europe**⁸, koja je usmjerena na poboljšanje konkurentnosti Jugoistočne Europe putem jačanja regionalne saradnje i veze s EU, sa ciljem postizanje visokog i održivog ekonomskog razvoja.

Iako BiH nije članica EU, obuhvaćena je Strategijom EU za dunavsku regiju i Strategijom EU za jadransko-jonsku regiju, što će doprinijeti bržem i održivom rastu BiH kroz regionalnu suradnju.

Strategijom EU za dunavsku regiju⁹ se definiraju pristupi i projekti za rješavanje problema koje same države ne mogu kvalitetno riješiti, sa ciljem povezivanja država dunavske regije putem smanjenja prekograničnih barijera, očuvanje okoliša, izgradnja prosperiteta i jačanje institucionalnih kapaciteta, te izgradnja sigurnosti u regiji.

Članstvom u **Strategiji EU za jadransko-jonsku regiju**¹⁰ namjeravaju se, kroz regionalnu saradnju država unutar jadransko-jonske regije, unaprijediti četiri ključna područja tj. plavi sektor, promet, kvalitet okoliša i održivi turizam, što će doprinijeti stvaranju novih radnih mjesta i ekonomskom rastu općenito.

Pored toga što Federacija BiH od ranije participira u strategijama EU koje opredjeljuje njene strateške ciljeve, u 2021. godini usvojena je dugoročna strategija za period 2021-2027. godinu koja će osigurati brži ekonomski, društveni i resorni razvoj. **Strategija razvoja Federacije BiH za 2021 - 2027. godinu**¹¹ je krovni dokument koji objedinjuje dokumente Agende 2030, EU preporuke i Ekonomski investicioni plan, Zajedničke socioekonomske reforme za period 2019.-2022. godinu, te Strategiju pametne specijalizacije¹². Utvrđeni strateški ciljevi razvoja u narednih sedam godina su:

- Ubrzan ekonomski razvoj,
- Prosperitetan i inkluzivni društveni razvoj,
- Resursno efiksan i održiv razvoj,
- Efikasan, transparentan i odgovoran javni sektor.

Akceleratori koji najviše doprinose ostvarenju strateških ciljeva, utvrđeni ovom strategijom, su razvoj digitalizacije i inovacija, otvaranje novih i razvoj postojećih preduzeća, te unaprijeđenje javnih finansija i finansijskog sistema.

⁸ Regionalno vijeće za saradnju (RCC), Strategija Jugoistočna Evropa 2020. usvojena na Ministarskoj konferenciji

⁹ Strategija Evropske unije za Dunavsku regiju (The Danube Region Strategy – EUSDR) – pripremljena od strane Evropske komisije i prihvaćena od strane zemalja članica 13. aprila 2011. godine.

¹⁰ Strategija EU za Jadransko-jonsku regiju je usvojena od strane Evropskog vijeća u oktobru 2014. godine.

¹¹ 256. sjednica Vlade Federacije BiH, 18.02.2021.g

¹² VM: 176 sjednica od 10.06.2019., Vijeće ministara BiH usvojilo je Informaciju Ministarstva civilnih poslova o procesu Strategije pametne specijalizacije (S3 – Smart Specialisation Strategy) te podržalo prijedlog da se Bosna i Hercegovina službeno uključi u proces izrade strategije pametne specijalizacije.

Vlada Federacije BiH se obavezala na svojoj 254. sjednici od 04.02.2021. godine da će sprovesti **Agendu 2030 za održivi razvoj**¹³. Agende 2030 se sastoji od 17 ciljeva i 169 podciljeva održivog razvoja, a generalni cilj je stvaranje bolje i održive budućnosti za cijeli svijet. Potpisnici Agende 2030 su obavezni primjenjivati zadane ciljeve koji doprinose održivom razvoju, obavezni su osigurati ravnomjerni ekonomski rast uz zaštitu okoliša i prirodnih resursa, uz istovremeno kreiranje pravednog društva i smanjenje nejednakosti, te primjenjivati princip „niko ne smije biti isključen“ kako bi se eliminisali uzroci siromaštva i nejednakosti i svi oblici diskriminacije.

Za unaprijeđenje upravljanja javnim prihodima i rashodima, Vlada Federacije BiH je usvojila **Strategiju reforme upravljanja javnim finansijama Federacije BiH za period 2021.-2025. godinu**¹⁴, koja predstavlja cjelovit okvir za planiranje, provođenje i efikasno praćanje realizacije aktivnosti za postizanje zadanih ciljeva u oblasti javnih finacija.

Strategijom je obuhvaćeno šest oblasti: fiskalni okvir, javni prihodi, planiranje i budžetiranje, izvršenje bužeta, sistem internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Federacije BiH i eksterna revizija, a za svaku oblast definisane su mjere, te aktivnosti, indikatori i rokovi realizacije mjera, i nositelji aktivnosti.

Strategijom su predviđeni rizici kao i načini za prevazilažanje rizika za svaku aktivnost, od kojih su na prvom mjestu kašnjenje sa zakonskim izmjenama izvršne i zakonodavne vlasti, nedovoljna finansijska sredstva i tehnička pomoć.

S obzirom da je efikasno funkcionisanje javne uprave preduslov ostvarenju statusa punopravnog članstva u EU i potpisivanju SPP-a, kao jednog od strateških ciljeva BiH, prioritetni zadatak u narednom periodu će biti provođenje zacrtanih mjera i aktivnosti strategije.

Za 2021. godinu¹⁵ definirani su **prioriteti** koji će osigurati dugoročnu stabilnost zemlje i koji će je učiniti konkurentnijom, a isti se odnose na intenziviranje privrednog razvoja, jačanja unutrašnje društvene stabilnosti, jačanja vladavine prava, nastavak borbe protiv pandemije, iniciranje i provođenje strukturnih reformi, te rad na evroatlanskim integracijama.

Za ostvaranje strateškog cilja punopravno članstvo BiH u Evropskoj uniji, Vlada Federacije BiH je na svojoj 253. sjednici održanoj 28.01.2021. godine usvojila **Program ekonomskih reformi FBiH za period 2021.-2023. godinu**. Na osnovu utvrđenih ključnih prepreka za rast i razvoj konkurentnosti uzrokovane pandemijom, prepreka u oblasti poslovnog okruženja, te preprekama u oblasti trgovine, energije, transporta, rada, poljoprivrede, okoliša, turizma, obrazovanja, socijalne zaštite i inkluzije, programom je definisano niz prioriternih reformskih mjera:

- Za ublažavanje posljedica pandemije Vlada Federacije BiH planira jačanje Garantnog fonda pri Razvojnoj banci za povećanje kreditiranja privrede,

¹³ 254. sjednica Vlade Federacije BiH, 04.02.2021.god.: Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u Bosni i Hercegovini

¹⁴ 260. sjednica Vlade Federacije BiH, od 25. marta 2021.godine

¹⁵ Program rada Vlade Federacije BiH za 2021. godinu, 253. sjednica Vlada Federacije BiH, 25.02.2021. godine

transfere nižim nivoima vlasti za poboljšanje likvidnosti bužeta, za provođenje strukturnih reformi i finansiranje kapitalnih projekata, te sredstvima Svjetske banke planira podržati očuvanje radnih mjesta i novo zapošljavanje.

- U oblasti energije potrebno je uskladiti postojeće propise sa propisima EU, donijeti nove propise koji će omogućiti razvoj i funkcionisanje tržišta energije, izvršiti prestrukturiranje elektroenergetskog sektora te razvijati infrastrukturu obnovljivih izvora energije. Neophodna su ulaganja u zastarjelu transportnu infrastrukturu radi smanjenja zastoja i gužvi u prometu, smanjenja broja prometnih nezgoda, ali i smanjenja troškova poslovanja u privredi koji uzrokuje loša prometna povezanost. Pored donošenja novih zakona o cestama i sigurnosti prometa na cestama, planiraju se investicije u izgradnji cesta, autocesta i magistrala što će utjecati na stvaranje boljeg poslovnog okruženja.
- Za unaprijeđenje domaće poljoprivredne proizvodnje planira se izmijeniti način finansiranja podrški u poljoprivredi, uskladiti zakonske okvire u oblasti poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva sa zakonima EU, uspostaviti različite neophodne registre, te nadograditi informatičke sisteme za ove oblasti.
- Izrada strateških dokumenta za upravljanje otpadom, donošenje zakona i pratećih uredbi i pravilnika, unaprijeđenje sistema upravljanja otpadom, te posebno zbrinjavanje opasnog industrijskog otpada su planirane mjere sa ciljem kvalitetnije zaštite zdravlja ljudi i okoliša.
- Za dugoročni razvoj u turističkoj oblasti potrebno je donijeti novi zakonski okvir usklađen sa pravnim stečevinama EU i unaprijediti sistem organizovanja ove oblasti radi podizanja kvalitete i standarda usluga u oblasti turizma, a i smanjenja zone sive ekonomije.
- Uspostavljanjem Jedininstvenog registra taksi i naknada u Federaciji BiH pojednostavljuje se rad privrednim subjektima čime se postiže značajno povećanje konkurentnosti za privlačenje novih investitora, ali i smanjuje prostor za sivu ekonomiju. Izmjenom zakonskog okvira i jačanjem finansijske podrške malim i srednjim preduzećima nastoji se realizirati bolja poslovna klima za razvoj konkurentnosti male privrede.
- Potrebno je donijeti zakonski okvir u oblasti trgovine nekretninama kako bi se unaprijedio sistem tržišta nekretninama, smanjila nelojalna konkurencija, te unaprijedila efikasnost i kontrola rada u ovoj oblasti.
- Planirano je povećati efikasnost tržišta rada kroz učinkovite politike zapošljavanja, zatim poboljšati usklađenost obrazovanja sa potrebama tržišta rada kako bi se osigurao kvalitetan i stručni kadar koji će doprinijeti rastu konkurentnosti, kako bi se osigurao deficitaran kadar, te povećala zaposlenost i smanjila nezaposlenost stanovništva.
- Unaprijeđenjem sistema socijalne zaštite nastoje se osigurati osnovna prava socijalno najugroženijim kategorijama, osigurati redovnu isplatu naknada korisnicima te uspostaviti kontrolu korištenja budžetskih sredstava u ove svrhe.

II. Makroekonomski okvir

U ovome poglavlju su prikazana najnovija kretanja makroekonomskih indikatora u međunarodnom okruženju, odnosno na globalnom svjetskom nivou, na nivou EU i Zapadnog Balkana, te kretanja i projekcije istih u BiH i Federaciji BiH, s navedenim rizicima koji bi mogli utjecati na projicirane makroekonomske scenarije.

2.1. Međunarodno okruženje

Jedan od glavnih faktora ekonomskog rasta BiH su kretanja i aktivnosti u međunarodnom i evropskom okruženju, zbog čega je potrebno analizirati kretanja njihovih makroekonomskih indikatora u prethodnoj godini, kao i procjenu kretanja ovih pokazatelja u tekućoj i narednim godinama.

Pregled stopa realnog rasta za period 2020.-2024. godina za svijet, regije i glavne vanjskotrgovinske partnere prikazan je u sljedećoj tabeli.

Tabela 2.1. Pregled projekcija stopa realnog rasta za period 2020.-2024. godina

Regija/Država	2020	2021	2022	2023	2024	Izvor
Svijet	-3,3	6	4,4	3,5	3,4	MMF, April 2021
Svijet	-3,4	5,6	4,3			EK, maj 2021
EU	-6,1	4,4	4	2,3	1,9	MMF, April 2021
EU	-6,1	4,2	4,4			EK, maj 2021
EU	-7	3,7	4			SB, proljeće 2021
Euro zona	-6,6	4,4	3,8	1,9	1,6	MMF, April 2021
Euro zona	-6,6	4,3	4,4			EK, maj 2021
Emerging and developing Europe	-2	4,4	3,9	3	2,8	MMF, April 2021
Hrvatska	-9	4,7	5	4,2	3,5	MMF, April 2021
Hrvatska	-8	5	6,1			EK, maj 2021
Srbija	-1	5	4,5	4	4	MMF, April 2021
Srbija	-1	5	3,7			SB, proljeće 2021
Austrija	-6,6	3,5	4	2,3	2	MMF, April 2021
Austrija	-6,6	3,4	4,3			EK, maj 2021
Njemačka	-4,9	3,6	3,4	1,6	1,5	MMF, April 2021
Njemačka	-4,9	3,4	4,1			EK, maj 2021
Italija	-8,9	4,1	3,6	1,6	0,9	MMF, April 2021
Italija	-8,9	4,2	4,4			EK, maj 2021

Izvor: MMF:World Economic Outlook, april 2021.; Europien Commisoon:Economic Forecast, Spring 2021.; Svjetska banka, Zapadni Balkan, Redovni ekonomski izvještaj br 19, proljeće 2021.

U 2020. godini sve ekonomije svijeta su zabilježile pad BDP-a usljed krize izazvane pandemijom, kada je prioritet bio zdravstvena zaštita stanovništava, za što je poduzeta više puta djelomična ili totalna obustava poslovnih aktivnosti, a najveći pad je zabilježen kod zemalja čija se privreda najviše oslanja na turizam i izvoz robe, i kod zemalja koje su imale ograničene resurse u borbi protiv pandemije.

Projekcije pada BDP-a renomiranih svjetskih statističkih institucija za 2020. godinu po zemljama i po regijama su prilično neujednačene. Dok su projekcije pada BDP-a za svjetsku ekonomiju 3,3% i 3,4% (projekcije MMF i EK), projekcije za Euro zonu 6,6%

(projekcije MMF i EK), za EU projekcije se kreću od 6,1% sačinjeno od strane MMF-a i EK do 7% koju je sačinila Svjetska banka.

I pored velike neizvjenosti sa pandemijom, u 2021. godini u odnosu na prethodnu kriznu godinu projicira se oporavak i snažni rast ekonomija na svim nivoima kao rezultat poduzetih paketa mjera vlada za ublažavanje posljedica pandemije te djelomičnih „lockdown-a“ u borbi protiv širenja pandemije. Primjenjujući iskustvo iz prethodne godine, obustava privrednih aktivnosti je bila prilagođena zaštiti života, ali i zaštiti i očuvanju radnih mjesta, odnosno standarda stanovništva.

Poslije naglog rasta u 2021. godini, u narednom srednjoročnom periodu, projicira se stabilan rast ekonomija odnosno vraćanje na nivo rasta od prije krize. Za projicirani stabilan rast, vlade svake pojedine zemlje trebaju poduzeti ciljane politike i mjere koje će najviše doprinijeti oporavku ekonomije, odnosno doprinijeti faktorima koji imaju najveći utjecaj na rast ekonomije.

Projekcije rasta će uveliko zavistiti od situacije sa pandemijom, odnosno uspješno provođenje vakcinacije stanovništva može poboljšati projekcije, dok pojava novih mutiranih virusa otpornih na vakcine mogu smanjiti projekcije.

Svjetska banka je objavila projekcije realnog rasta BDP-a za zemlje Zapadnog Balkana:

Tabela 2.2. Stope rasta realnog BDP-a za zemlje Zapadnog Balkana

Regija/Država	2020	2021	2022
Albanija	-3,3	4,4	3,7
BiH	-4,3	2,8	3,5
Kosovo	-6,9	4	4,5
Sjeverna Makedonija	-4,5	3,6	3,5
Crna Gora	-15,2	7,1	4,5
Srbija	-1	5	3,7
Zapadni Balkan	-3,4	4,4	3,7

Izvor: Svjetska banka, Zapadni Balkan, Redovni ekonomski izvještaj br.19, proljeće 2021.

Prema ocjeni Svjetske banke **zemlje Zapadnog Balkana** su upale u doboku recesiju u 2020. godini usljed smanjenja strane i domaće potrošnje, te usljed poremećaja u lancu ponude i potražnje. Poduzimanje povremenih djelomičnih ili totalnih „lockdown-a“ radi suzbijanja pandemije uzrokovalo je potpuno gašenje jednog dijela aktivnosti, a posljedice je najviše osjetio realni sektor, odnosno male i srednje kompanije i obrti. Tržište rada je pretrpjelo značajne štete usljed gubitka radnih mjesta i smanjenja dohotka stanovništva zbog prekida rada ili gašenja kompanija.

Mjere koje trebaju poduzeti zemlje Zapadnog Balkana u narednom srednjoročnom periodu trebaju podstaći rast potrošnje i investicija radi podsticanja opće ekonomske aktivnosti.

S obzirom da je pad privatne potrošnje imao najveći utjecaj na pad BDP u 2020. godini, potrebno je poduzeti mjere koje će vratiti potrošnju na nivo prije krize, odnosno

potrebno je poduzeti mjere za poboljšanje tržišta rada i dohotka stanovništva te mjere za unaprijeđenje programa socijalne zaštite čiji će rast pozitivno utjecati na rast potrošnje. U isto vrijeme došlo je do pada ukupnih investicija, a posebno pada privatnih investicija usljed neizvjesnosti oko pandemije, zbog čega je potrebno poduzeti sve preduvjete za povećanje investicija kao druge najvažnije odrednice ekonomskog rasta.

Pandemija je pokazala sve manjkavosti zdravstvenog sistema te se nametnula potreba da se osiguraju adekvatna sredstva za funkcionisanje zdravstva u normalnim uvjetima, ali također da se osiguraju i sredstva za izvanredne prilike kao što je pandemija, odnosno potrebno je planirati sredstva za nabavku vakcina, opreme, za ulaganja u zdravstvene ustanove kao i za ulaganje u ljudske kapacitete kako bi se rad u ovoj oblasti unaprijedio.

U narednom periodu preporučuje se poduzimanje mjera za podršku realnom sektoru putem dodjeljivanja poticaja i drugih vidova pomoći, te poduzimanje mjere u okviru fiskalne politike radi oporavka i rasta ekonomije u cijelosti.

2.2. Makroekonomska kretanja BiH i Federacije BiH u 2020. godini

Makroekonomska kretanja u BiH u 2020. godini

Usljed negativnih kretanja u eksternom okruženju, odnosno usljed krize izazvane pandemijom, BiH je u 2020. godini zabilježila pad svih makroekonomskih pokazatelja, tj. pad obima proizvodnje, pad vanjskotrgovinske razmjene, pad broja zaposlenih osoba, što je rezultiralo realnim padom BDP-a od 4,5% prema zvanično objavljenim podacima¹⁶.

Pad **obima proizvodnje** u 2019. godini, izazvan strukturnim problemima se nastavio i u 2020. godini, dodatno uzrokovan širenjem pandemije, uvođenjem povremenih „lockdown-a“, te sporijim kretanjem u okruženju, što je dovelo do smanjenja izvozne tražnje. Prema raspoloživim podacima, za period I-XII 2020. godine u odnosu na isti period prethodne godine, obim industrijske proizvodnje je manji za 6,1% a najveći pad zabilježila je izvozno orijentirana prerađivačka industrija od 7,2%¹⁷.

Kretanja u okruženju, kao i pad ekonomske aktivnosti u zemlji uzrokovan djelomičnim ili totalnim zatvaranjem pojedinih privrednih oblasti, su se negativno odrazile na **tržište rada**, odnosno zabilježen je pad zaposlenosti te smanjenje raspoloživog dohotka stanovništva, a što se posebno osjetilo u oblasti koje zapošljavaju najviše osoba tj. u prerađivačkoj industriji i trgovini, te u oblasti hotelijerstva i ugostiteljstva. Za period I-XII 2020. godine u odnosu na isti period prethodne godine, zabilježen je pad zaposlenih osoba od 1%, dok je prosječna neto plata u 2020. godini nominalno veća za 3,8% i realno veća za 4,8% (zbog deflacije od 1%) u odnosu na 2019. godinu i iznosila je 956 KM.¹⁸

¹⁶ BHAS: Bruto domaći proizvod, rashodni pristup, tromjesečni podaci, 31.03.2021.god. (Table 3.1. lančano povezane vrijednosti u cijenama 2015)

¹⁷ BHAS: Indeks obima industrijske proizvodnje u BiH za decembar 2020.god. od 25.01.2021.god. (tabela 3, prema glavnim industrijskim grupama, područjima i oblastima klasifikacije djelatnosti BiH 2010)

¹⁸ BHAS: Zaposleni po djelatnostima u decembru 2020.god. od 22.02.2021.god.; DEP: Dokument okvirnog budžeta, Makroekonomske projekcije 2022-2024, mart 2021

U 2020. godini, za razliku od 2018. i 2019. godine kad je zabilježen rast **cijena**, došlo je do pada potrošačkih cijena od 1% (I-XIII 2020 / I-XII 2019). Najviše su se smanjile cijene prijevoza uzrokovane smanjenjem cijena sirove nafte i naftnih derivata, a manji pad cijena zabilježen je u oblasti komunalija kao i namještaja, kućanskih aparata i redovno održavanje kuće. Najbrži rast cijena od 4,5% ostvaren je u odjeljku alkoholnih pića i duhana zbog povećanja cijena cigareta i duhana u 2020. godini.¹⁹

Kretanja u eksternom okruženju kao i smanjenje obima industrijske proizvodnje su negativno utjecala na **vanjskotrgovinsku razmjenu** i na platni bilans zemlje. Sukladno zvanično objavljenima podacima, u 2020. godini u odnosu na prethodnu godinu, ostvareno je smanjenje izvoza za 8,5% i veće smanjenje uvoza za 13,4%, što je rezultiralo povećanjem stope pokrivenosti uvoza izvozom za 3,4 postotnih poena i iznosi 62,3%.²⁰ Tekući neto prilivi novca iz inostranstva su, u 2020. godini u odnosu na 2019 godinu, zabilježili visoku stopu pada od 13,6% usljed smanjenja priliva doznaka građana iz inostranstva i pada kompenzacija zaposlenih rezidenata Bosne i Hercegovine u inostranstvu.²¹

Makroekonomska kretanja Federacije BiH za period 2017.-2020. godina

U periodu od 2017.-2019. godine Federacija BiH ostvarila je konstantan rast bruto društvenog proizvoda po prosječnoj stopi od 3,3%. Bruto društveni proizvod po glavi stanovnika je također bilježio konstantan rast u navednom periodu, tj. u 2017. godini iznosio je 9.331 KM, u 2018. godini 10.010 KM, u 2019. godinu 10.584 KM²² po glavi stanovnika.

U 2020. godini, sukladno zvanično objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku, procjenjen je realni pad BDP-a Federacije BiH od 3,8% u odnosu na prethodnu godinu uzrokovano zdravstvenom krizom, a najveći pad ostvaren je u oblasti trgovine, prijevoza i usluga hotelijerstva i ugostiteljstva od 13,3%, te u oblasti prerađivačke industrije od 4,5%²³. Pregled apsolutnih iznosa nominalnog i realnog BDP-a Federacije i stope rasta istih za period od 2017.-2020. godine prikazan je na sljedećim grafikonima.

¹⁹ BHAS: Indeks potrošačkih cijena u BiH u decembru 2020. godine, od 26.01.2021.god.

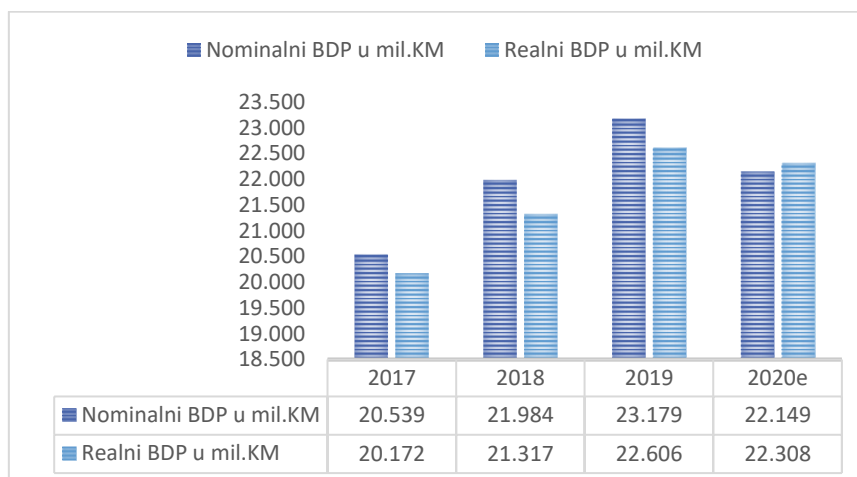
²⁰ BHAS: Statistika robne razmjene BiH s inostranstvom, januar-decembar 2020. godine, od 20.01.2021.god.

²¹ DEP: Dokument okvirnog budžeta, Makroekonomske projekcije 2022-2024, mart 2021.god.

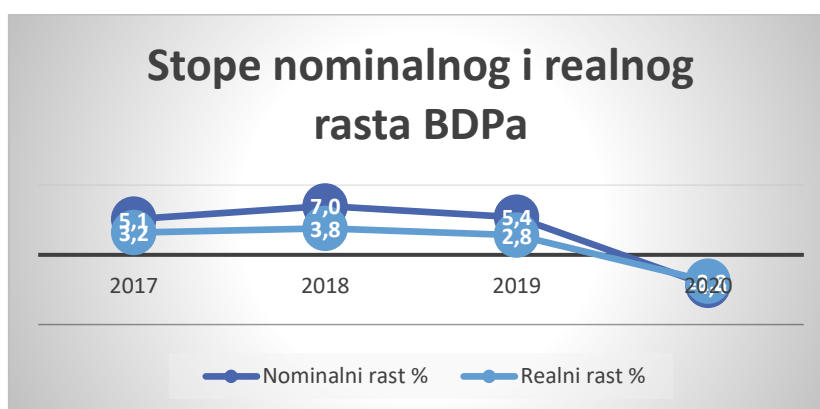
²² FZS: Mjesečni statistički pregled Federacije Bosne i Hercegovine, broj 4, od 27.04.2021.god.

²³ FZS: Tromjesečni bruto domaći proizvod, IV tromjesečje, broj 10.3.4., od 31.03.2021.god. (lančano povezane vrijednosti u cijenama 2015)

Grafikon 2.1. Nominalni i realni iznosi BDP-a FBiH za period 2017.-2020. godina

Grafikon 2.2. Stope realnog i nominalnog rasta BDP FBiH za period 2017.-2020. godina

Obrada: Federalno ministarstvo finansija prema zvaničnim saopštenjima FZS

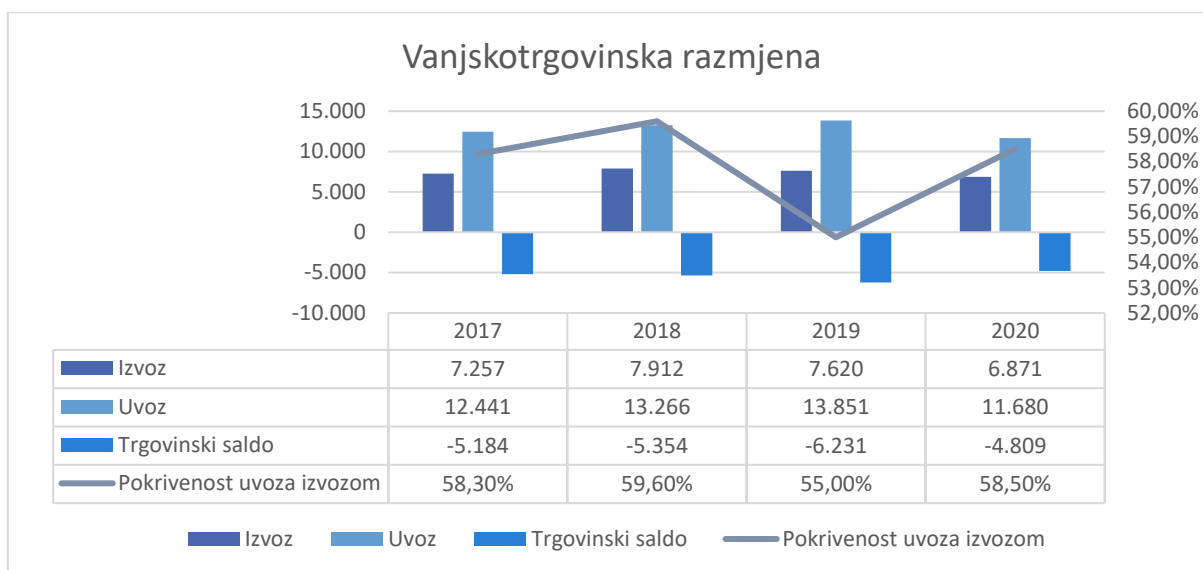
Strukturni problemi u oblasti **industrije**, u kombinaciji sa svjetskom krizom, utjecali su na još veći pad obima proizvodnje u 2020. godinu u odnosu na pad u 2019. godini (pad od 2,7% u 2019. godini). Za period I-XII 2020. godine u odnosu na isti period prethodne godine Federacija BiH je ostvarila manji obim industrijske proizvodnje za 5,9% usljed pada obima proizvodnje u svim djelatnostima, a najveći pad je zabilježen u proizvodnji trajnih i netrajnih proizvoda. U oblasti izvozne prerađivačke industrije (prema područjima i oblastima klasifikacije djelatnosti BiH 2010) ostvaren je pad obima proizvodnje od 6,6% najviše usljed pada u oblasti proizvodnje duhanskih proizvoda, proizvodnje namještaja te baznih proizvoda.²⁴

Trgovinski deficit za 2020. godinu iznosi 4.809.186 hilj. KM i manji je u odnosu na prethodnu godinu za 22,8%, najviše usljed većeg smanjenja **uvoza** od smanjenja **izvoza**, na što je utjecao poremećaj ponude i potražnje uzrokovan svjetskom krizom. U periodu I-XII 2020. godine u odnosu na isti period prethodne godine, uvoz je manji za 15,7% uzrokovan padom uvoza goriva i maziva, transportnih sredstava i njihovih djelova te industrijskih materijala. Iako je u istom periodu ukupan izvoz manji za 9,8% značajno je napomenuti da je izvoz hrane povećan za 22,9%. Najznačajni trgovinski partneri, odnosno zemlje sa kojima je ostvaren najveći obim trgovinske razmjene u

²⁴ FZS: Mjesečni statistički pregled FBiH, broj 2, 03.03.2021. godine

protokloj godini, su Njemačka, Hrvatska, Srbija i Italija.²⁵ Kretanja uvoza i izvoza, trgovinski deficit Federacije BiH, te pokrivenost uvoza izvozom u periodu od 2017.-2020. godine su prikazani na grafikonu u nastavku.

Grafikon 2.3. Vanjskotrgovinski bilans FBiH (2017.- 2020. godina), u 000KM

Izvor: Federalno ministarstvo finansija prema podacima FZS

Nakon inflacije u periodu 2017.-2019. godina (1,7%, 1,6% i 0,6% respektivno) u 2020. godini zabilježena je **deflacija** od 0,9% usljed pada cijena odjeće i obuće, komunalija, te pada cijena prijevoza uzrokovanog nižom cijenom sirove nafte i naftnih derivata. U 2020. godini najznačajniji rast cijena ostvaren je kod alkoholnih pića i duhana, hotelijerstva i ugostiteljstva, te hrane i zdravstva.²⁶

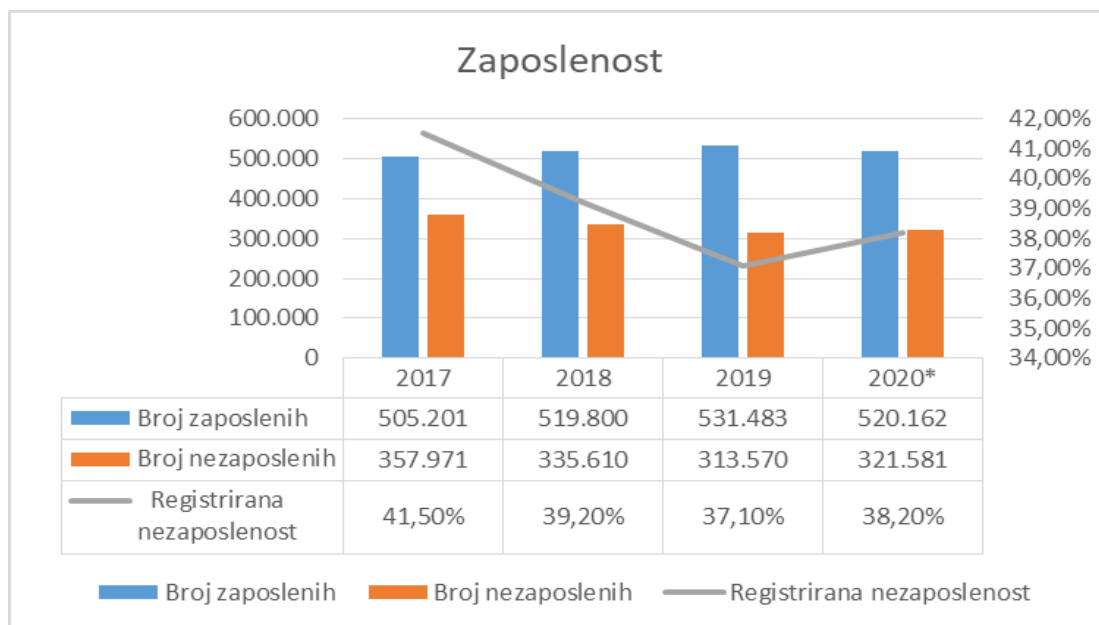
Poslije pozitivne situacije na **tržištu rada** u periodu 2017.-2019. godina, kriza je negativno utjecala na ovo tržište u 2020. godine, što je rezultiralo smanjenjem broja zaposlenih i povećanjem broja nezaposlenih osoba. Stopa registrirane nezaposlenosti FBiH se povećala u odnosu na prethodnu godinu i iznosi 38,2%²⁷ dok je ista u 2018. godine iznosila 37,1%. Najveći broj zaposlenih osoba je u prerađivačkoj industriji, trgovini, javnoj upravi i obrazovanju. I pored krize, prosječne bruto i neto plate su nastavile trend rasta iz prethodnih godina. Pokazatelji tržišta rada FBiH za prethodni trogodišnji period dati su u tabeli i grafikonima ispod.

²⁵ FZS: Mjesečni statistički pregled FBiH, broj 2, 03.03.2021. godine

²⁶ FZS: Mjesečni statistički pregled FBiH, broj 1, 27.01.2021. godine

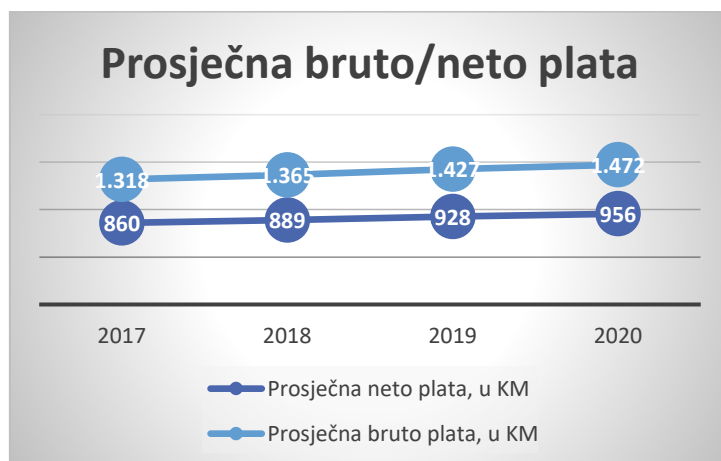
²⁷ FZS: Zaposleni i nezaposleni, januar 2021., 15.03.2021.; Zaposlenost, nezaposlenost i plaće u FBiH po kantonima i općinama, 2020, broj 8.4., 26.02.2021. godine

Grafikon 2.4. Tržište rada FBiH za period 2017.-2020. godina

Izvor: Federalno ministarstvo finansija prema podacima FZS; * prosjek za 2020. godinu

Grafikon 2.5. Bruto/neto plate u FBiH za period 2017.-2020. godina

Izvor: Federalno ministarstvo finansija prema podacima FZS

Ulaganja u projekte u Federaciji BiH planiraju se svake godine Programom javnih investicija Federacije BiH za period od 3 godine i svake godine se sačinjava izvještaj o utrošenim sredstvima za finansiranje planiranih projekata. U 2020. godini ulaganja u projekte u implementaciji realizirana su sa 59,03% od plana ili u iznosu 561,39 milion KM, koja su najvećim dijelom finansirana inostranim kreditima, a manjim djelom iz vlastitih sredstava. Najviše investicijskih sredstava, skoro 68% od ukupno utrošenih sredstava u 2020. godini, uloženo je u cestovni saobraćaj, od kojih su najznačajniji izgradnja autoceste na koridoru Vc čiji se radovi izvode na više različitih lokacija u Federaciji BiH. Drugo po iznosu najveće ulaganje je u oblasti proizvodnje i snabdijevanja energijom, od kojeg najviše je utrošeno u izgradnji vjetroelektrane Podveležje 1, te ulaganje u električnu distribuciju u općinama pet kantona. Značajna

ulaganja su izvršena u oblastima vodosnabdijavanje i sanitacija, vladin sektor i civilno društvo, te u poljoprivredu.²⁸

2.3. Projekcije makroekonomskih kretanja u BiH za period 2021. -2024. godina

U drugoj polovni 2021. godine, pod pretpostavkom stabilizacije okolnosti vezane za pandemiju, može se očekivati postepena stabilizacija ekonomskih prilika u zemlji i u okruženju, te realni rast BDP-a BiH od 2,3%, a u periodu od 2022.-2024. rast po prosječnoj stopi od 3,3% sukladno procjeni Direkcije za ekonomske projekcije BiH od marta 2021. Pregled projekcija makroekonomskih pokazatelja za period 2019.-2024. godine prikazan je u sljedećoj tabeli.

Tabela 2.3. Makroekonomski pokazatelji BiH (zvanični podaci za 2019. godinu i projekcije za period od 2020- 2024. godine)

Indikator	Zvanični					
	podaci 2019	Projekcije 2020	Projekcije 2021	Projekcije 2022	Projekcije 2023	Projekcije 2024
Nominalni BDP u mil KM	35.892	34.553	35.613	37.274	38.949	41.088
Nominalni rast u %	4,8	-3,7	3,1	4,7	4,5	5,5
BDP deflator (prethodna godina = 100)	101,8	100,4	100,7	101,5	101,2	101,8
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	35.240	34.431	35.363	36.711	38.487	40.356
Realni rast u %	2,9	-4,1	2,3	3,1	3,3	3,6
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	0,6	-1,0	0,7	1,0	1,1	1,2
Potrošnja u mil KM	33.334	32.636	33.508	34.686	35.935	37.584
Realni rast u %	2	-2	2	2	2	2
Vladina potrošnja u mil KM	6.862	7.061	7.202	7.433	7.656	7.870
Realni rast u %	0,9	2,5	1,3	0,7	0,5	0,3
Privatna potrošnja u mil KM	26.471	25.575	26.306	27.253	28.279	29.713
Realni rast u %	2,6	-2,9	2,0	2,0	2,2	2,4
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM	6.994	6.112	6.351	6.972	7.609	8.443
Realni rast u %	5,8	-10,8	2,7	8,7	7,7	9,0
Vladine investicije u mil KM	929	836	859	969	1.077	1.239
Realni rast u %	4,1	-8,3	1,2	10,8	9,0	11,7
Privatne investicije u mil KM	6.064	5.276	5.492	6.003	6.531	7.204
Realni rast u %	6,1	-11,2	3,0	8,3	7,5	8,6
Uvoz u mil KM	19.482	16.622	17.421	18.627	20.143	21.958
Nominalni rast u %	1,7	-14,7	4,8	6,9	8,1	9,0
Realni rast u %	1,3	-11,4	3,0	4,5	5,1	5,3
Izvoz u mil KM	14.286	11.647	12.386	13.459	14.716	16.175
Nominalni rast u %	0,5	-18,5	6,3	8,7	9,3	9,9
Realni rast u %	0,4	-16,5	4,7	6,0	7,1	7,4
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	18,5	15,8	15,9	16,5	17,0	17,6
Bilans tekućeg računa u mil KM	-1.087	-1.090	-1.332	-1.457	-1.764	-2.075
Rast u %	-1,2	29,3	3,5	7,4	13,4	15,2
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-3,1	-4,1	-4,2	-4,3	-4,6	-5,1

Izvor: DEP: Dokument okvirnog budžeta, Makroekonomske projekcije 2022-2024, mart 2021. godine

²⁸ FMF: Informacija o utrošku sredstava u 2020. godini kojim su finansirani projekti uključeni u Program javnih investicija FBiH 2020-2022.g., mart 2021.

Međunarodne institucije, Svjetska banka i MMF, su za 2021. projicirali i veći rast ekonomije BiH od DEP-a, tj. Svjetska banka ²⁹ je projicirala ekonomski rast BiH od 2,8%, a MMF³⁰ rast čak od 3,5%.

U periodu I-IV 2021. godini u odnosu na isti period prethodne godine **obim industrijske proizvodnje**, usljed poboljšane situacije sa pandemijom, zabilježio je rast od 11,4%, odnosno došlo je do rasta obima proizvodnje u svim oblastima, a najviše su porasli kapitalni proizvodi od 40,3% te trajni proizvodi za široku potrošnju od 35,3%³¹. Iako ovi podaci ukazuju na oporavak industrije, daljnja dešavanja u ovoj oblasti uveliko će zavisiti od ekonomskih kretanja glavnih vanjskotrgovinskih partnera kao i od implementacije reformskih mjera koje bi trebale dovesti do unaprijeđenja poslovnog ambijenta i ojačati konkurentnost Bosne i Hercegovine.

U oblasti **vanjskotrgovinske razmjene** je također došlo do poboljšanja situacije, odnosno u prva četiri mjeseca tekuće godine u odnosu na isti period prethodne godine, izvoz se povećao za visokih 25,7% a uvoz se povećao za 12,5% što je rezultiralo vanjskotrgovinskim robnim deficitom od 1.923 miliona KM. Značajno je napomenuti da, ukoliko se ovi rezultati uporede sa istim periodom u 2019. godini tj. godini prije krize, izvoz se povećao za skoro 10% a uvoz se smanjio za 4%³². Pozitivna ekonomska kretanja u okruženju odnosno kod glavnih vanjskotrgovinskih partnera bi trebala imati za posljedicu rast izvoza uzrokovan rastom izvozne potražnje, a očekuje se i rast uvoza usljed povećanja dohotka stanovništva podstaknutog internim rastom.

S obzirom da je pandemija u 2020. godini imala veliki negativni utjecaj na **tržište rada**, koje se ogleda u smanjenju velikog broja zaposlenih osoba, u 2021. godini očekuje se postepeni oporavak ovog tržišta uz pretpostavku poboljšanja epidemiološke situacije, te postepenog oporavka u oblasti industrije, vanjskotrgovinskoj razmjeni i investicijama, odnosno oporavka ekonomije u cijelosti. U periodu 2022.-2024. godine projicira se povećanje broja zaposlenih osoba od 1%-1,5%, te povećanje neto plata od 1,5%-2%³³.

U BiH je u periodu I-IV 2021. godine u odnosu na isti period 2020. godine registrirana **deflacija** od 0,7%, i dok je smanjenje cijena ostvareno u oblasti odjeće i obuće, prijevoza, te komunalija, porasle su cijene, hrane, alkoholnih pića i duhana, usluge ishrane, te u oblasti zdravstva³⁴. Za period 2022.-2024. godine DEP je projicirao rast cijena od 1 do 1,2% pod pretpostavkom stabilnih cijena nafte, te hrane i komunalija u BiH. Pored navedenih faktora na cijene će utjecati i sprovođenje akciza na pojedine proizvode kao što su cigarete i duhan.

²⁹ Svjetska banka: Zapadni Balkan, Redovni ekonomski izvještaj broj 19, Proljeće 2021.godine

³⁰ MMF:World economic outlook, april 2021

³¹ BHAS: Indeks obima industrijske proizvodnje u BiH za april 2021. godine – prethodni podaci, 25.05.2021. god.

³² BHAS: Statistika robne razmjene BiH s inostranstvom, januar-april 2021., Podaci za 2019. godinu: Statistika robne razmjene BiH sa inostranstvom, januar-decembar 2020. godine

³³ DEP: Dokument okvirnog budžeta, Makroekonomske projekcije 2022-2024, mart 2021. godine

³⁴ BHAS: Indeks potrošačkih cijena u BiH, april 2021.

Nakon smanjenja **stranih direktnih ulaganja** u 2020. godini, kako na globalnom tako i na nivou BiH, za 2021. godinu se usljed kašnjenja u obimu ulaganja u planirane projekte, očekuje da će ulaganja dostići nivo od 1,8% BDP-a kao i prethodne godine.

Pozitivni trendovi se mogu očekivati u periodu od 2022.-2024. godini (projekcije:2,0% BDP-a u 2022.godini i oko 2,1% u 2023. i 2024. godini) usljed ulaganja u oblasti energetike, rudarstva i u infrastrukturu³⁵.

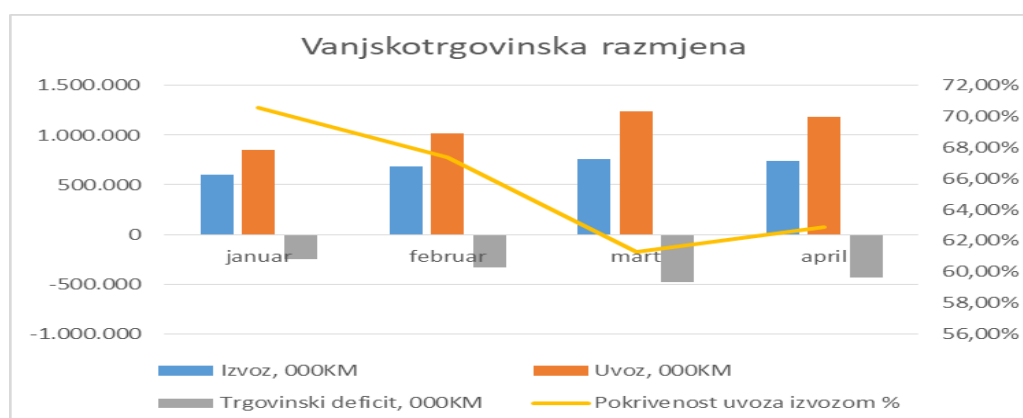
Imajući u vidu efikasniju borbu protiv pandemije, pozitivna kretanja u okruženju, te izdvajanja sredstava za pomoć najugroženijim oblastima privrede, očekuje se postepeni oporavak ekonomije u cijelosti podstaknut rastom glavnih odrednica ekonomskog rasta tj potrošnje i investicija. Očekuju se i veće aktivnosti na implementaciji strukturalnih reformi i poboljšanju poslovnog ambijenta što će dovesti do ukupnog rasta ekonomije BiH.

2.4. Projekcije makroekonomskih kretanja u Federaciji BiH za period 2021.-2024. godine

Kretanja makroekonomskih pokazatelja, tj obima proizvodnje, vanjskotrgovinske razmjene, zaposlenosti i plata, na početku 2021. godine upućuju na postepeni oporavak ekonomije Federacije BiH od krize izazvane pandemijom.

Nakon pada **obima proizvodnje** u 2019. i 2020. godini, u 2021. godini zvanični podaci ukazuju na oporavak i rast u skoro svim oblastima proizvodnje. U periodu od I-IV mjeseca 2021. godine u odnosu na isti period prošle godine ostvaren je rast od 10,4% od čega je najveći rast ostvaren u proizvodnji kapitalnih proizvoda od 42,8%, te trajnih proizvoda za široku potrošnju od 28,7%, a značajni pad je ostvaren u oblasti vađenja ruda i kamena od 11,9%. Izvozna prerađivačka industrija je ostvarila rast od 13,1% od čega je najveći rast u proizvodnji ostalih prijevoznih sredstava³⁶. Pregled vanjskotrgovinskog bilansa prikazan je na sljedećem grafikonu:

Grafikon 2.6. Uvoz, izvoz, trgovinski deficit i procenat pokrivenosti uvoza izvozom, za period I-IV 2021. godine

Obrada:Federalno ministarstvo finansija prema FZS saopštenjima

³⁵ DEP: Dokument okvirnog budžeta, Makroekonomske projekcije 2022-2024, mart 2021. godine

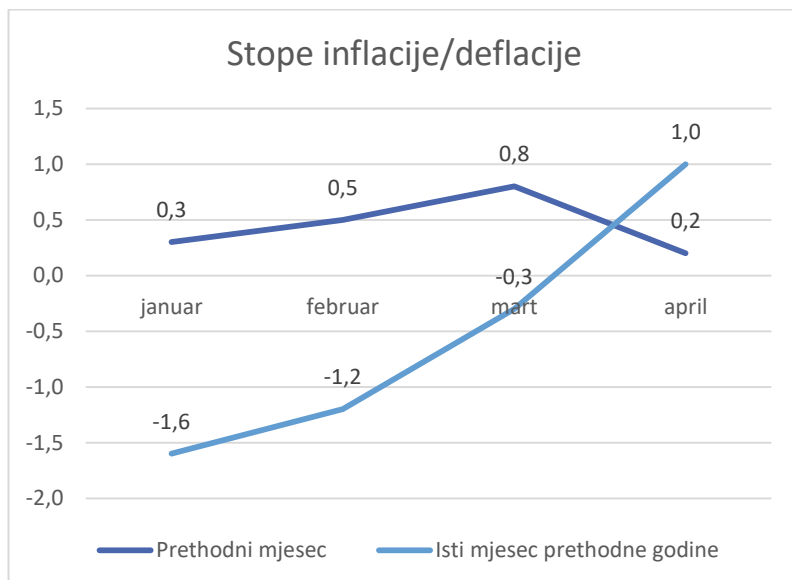
³⁶ FZS:Indeks obima industrijske proizvodnje, april 2021. Prvi rezultati, 26.05.2021.god.

Zvanično objavljeni podaci za prva četiri mjeseca 2021. godine za **vanjskotrgovinsku razmjenu** ukazuju na oporavak u ovoj oblasti. U navednom periodu u odnosu na isti period prethodne godine, izvoz je veći za 26,7% od čega je najveći rast ostvaren u sektoru proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, a uvoz je veći za 12,7% a najveći rast je zabilježen u djelatnosti prerađivačke industrije. U periodu od I-IV mjeseca 2021. godine izvoz je prosječno rastao svaki mjesec za 6,61%, a uvoz je prosječno rastao za 6,62%.

Na oporavak u ovoj oblasti ukazuje i podatak da je izvoz veći za 10% u odnosu na izvoz za isti period u godini prije krize tj. u 2019. godini, dok je uvoz manji za skoro 5,5%.³⁷

Pregled kretanja **cijena** u odnosu na prethodni mjesec i u odnosu na isti mjesec prethodne godine za period januar-april 2021. godine prikazan je na sljedećem grafikonu.

Grafikon 2.7. Stope kretanja cijena za period I-IV 2021. godine

Obrada: Federalno ministarstvo finansija prema FZS saopćenjima

Indeks potrošačkih cijena u periodu prva četiri mjeseca 2021. godine u odnosu na isti period prethodne godine manji je za 0,5%. Pad cijena je zabilježen u odjeljku prijevoza, obuće i odjeće, te komunalija, dok su porasle cijena duhana, hrane, alkoholnih pića, zdravstva, restorana i hotela³⁸.

U cilju spriječavanja nekontrolisanog rasta cijena osnovnih životnih namirnica i udara na standard stanovništva, Vlada FBiH je propisala mjere neposredne kontrole cijena putem uvođenja maksimalnih marži na brašno, pekarske proizvode i mlijeko, te naftne derivate (261. sjednica Vlade Federacije BiH).

Poslije velikog pada zaposlenosti u kriznoj 2020. godini, u 2021. godini **tržište rada** bilježi oporavak, što se ogleda u rastu broja zaposlenih za skoro 15.000 u maju 2021. godine u odnosu na najniži broj zaposlenih osoba na vrhuncu pandemije. Broj zaposlenih u Federaciji BiH prema prebivalištu zaposlenika na dan 24.05.2021.godine iznosio je 523.768. Smatra se da su ova pozitivna kretanja na tržištu rada rezultat

³⁷ FZS: Robna razmjena sa inostranstvom, Broj 16.1.4., od 20.05.2021.god., Mjesečni bilteni 1/20 (za podatke za 2019. godinu) i 2/21

³⁸ FZS: Indeksi potrošačkih cijena – april 2021. godine, Broj 7.1.4, od 20.05.2021.god.

mjera koje je Vlada Federacije BiH poduzela kako bi se smanjile negativne posljedice pandemije.³⁹

Što se tiče neto i bruto **plata** iste bilježe u trećem mjesecu realni rast od 3,9% i 4,3% u odnosu na prethodni mjesec i realni rast od 5,5% i 6,6% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Prosječna mjesečna isplaćena neto plata po zaposlenom za mart 2021. iznosi 996 KM, a bruto plata 1.548 KM.⁴⁰

Za 2021. godinu se očekuje da će se prvenstveno poboljšati situacija u zdravstvu po pitanju zaustavljanja pandemije u svijetu i lokalno, što će pozitivno utjecati na ekonomska kretanja koja će dovesti do oporavka i rasta ekonomije na nivo rasta od prije krize odnosno od 2,8%, a u narednim godinama projicira se prosječan rast od 3,1%.

Projekcije nominalnog i realnog **BDP-a** Federacije BiH, sa pripadajućim stopama rasta i očekivanog procenta inflacije, za period 2021.-2024. godine prikazane su u sljedećoj tabeli:

Tabela 2.4. Procjena BDP-a Federacije BiH za period 2021.-2024. godina

	Zvanični podaci 2019	Zvanični podaci 2020*	Projekcije 2021	Projekcije 2022	Projekcije 2023	Projekcije 2024
Nominalni BDP u mil. KM	23.179	22.149	22.956	24.219	25.216	26.646
Nominalni rast u %	5,4	-4,4	3,6	5,5	4,1	5,7
Realni BDP u mil. KM	22.607	22.308	22.769	23.861	24.795	25.989
Realni rast u %	2,8	-3,8	2,8	3,9	2,4	3,1
BDP deflator (BDP _{nom} /BDP _{real})	102,5	99,3	100,8	101,5	101,7	102,5
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena (CPI) u %	0,6	-0,9	0,4	1,2	1,3	1,3
Investicije u mil. KM	3.649	3.487	3.614	3.813	3.970	4.150

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Ovakve projekcije realnog rasta ekonomije Federacije BiH imaju uporišete u pozitivnim kretanjima u okruženju, kao i kod glavnih vanjskotrgovinskih partnera, koja imaju najveći utjecaj na rast ekonomije. Očekuje se da će kretanja u okruženju, kao i do sada, pozitivno utjecati na izvoznu potražnju, što će povećati izvoz roba i usluga te utjecati na poboljšanje **vanjskotrgovinskog bilansa**. Projicira se rast i uvoza usljed povećanja zaposlenosti i raspoloživog dohotka stanovništva podstaknut pozitivnim internim kretanjima.

Industriju karakterizira visoka trgovinska ovisnost od kretanja kod vanjskotrgovinskih partnera, skromna ponuda proizvoda te strukturni problemi proizvodnje. Za unaprijeđenje u oblasti industrije veoma je bitno provođenje strukturnih reformi koje se poduzimaju radi stvaranja pretpostavki za razvoj poslovnog okruženja i povećanje konkurentnosti domaćih roba i usluga. Pozitivna kretanja u zemlji, u kombinaciji sa rješavanjem strukturnih problema u ovoj oblasti, mogu stimulirati rast investicijskih

³⁹ Porezne uprave FBiH: Obavijest broja zaposlenih osoba od 28.05.2021

⁴⁰ FZS: Saopćenje: Prosječna mjesečna isplaćena neto i bruto plata zaposlenih po područjima KD BiH 2010, mart 2021., broj 8.1.3, 14.05.2021.godine

ulaganja, te dovesti do povećanja obima domaće proizvodnje i povećanja diverzifikacije ponude proizvoda. U 2021. godini se očekuje stabilizacija u oblasti industrije, te u narednom periodu postepeni rast usljed oporavka okruženja, a posebno oporavka glavnih vanjskotrgovinskih partnera.

U narednom srednjoročnom periodu može se očekivati rast **cijena** na koje najveći utjecaj ima mogući rast cijena energenata i hrane na svjetskom tržištu, te rast cijena, pića, komunalija i akciza na pojedine proizvode na domaćem tržištu. Međunarodne statističke institucije su prognozirale da će, poslije pada cijene nafte u 2020. godini usljed pandemije, doći do snažnijeg rasta cijene nafte u 2021. godini (EK projicira rast od 26%), a u periodu 2022.-2023. doći do skromnog pada cijena iste (EK pad od 4,2% i 3,6% respektivno)⁴¹.

Na oporavak **tržišta rada** najveći utjecaj će imati efikasnost provođenja vakcinacije stanovništva, te ponovno uspostavljanje poslovnih aktivnosti u svim ekonomskim oblastima, posebno u oblastima sa najvećim brojem zaposlenih. Smatra se da će rast ekonomije Federacije BiH u 2021. godini doprinijeti zaustavljanju smanjenja nezaposlenosti te postepenom povećanju broja zaposlenih osoba od 1,1%, dok se u periodu 2022.-2024. godina očekuje značajnije povećanje broja zaposlenih od 3,1%-3,4% usljed nastavka pozitivnih kretanja kako u okruženju tako i u zemlji.

Očekuje se da će glavne odrednice ekonomskog rasta i dalje biti privatna potrošnja i investicije. Kretanja u okruženje te poboljšanja u internom poslovnom ambijentu, omogućiti će povećanje raspoloživog dohotka putem povećanja broja zaposlenih osoba i osobnih primanja, te povećanja doznaka iz inostranstva, a u konačnici i do povećanja privatne potrošnje.

Za period 2022.-2024. godina Vlada Federacije BiH namjerava provesti 126 **investicijskih projekata**, od čega su 63 projekta u implementaciji, 58 kandidovanih projekata i 5 projekata sa statusom odobren. Ukupna vrijednost svih projekata je 15.993,79 mil. KM, od čega se 49,3% odnosi na kandidovane projekte, 44,7% na projekte u implementaciji, te 6% na odobrene projekte. Od projekata u implemantaciji najviše sredstava planirano je investirati u oblasti cestovnog saobraćaja. Pregled investicija u projekte u implementaciji u periodu od 2022.-2024. prikazan je u sljedećoj tabali:

⁴¹ DEP: Dokument okvirnog budžeta, Makroekonomske projekcije 2022-2024, mart 2021. godine

Tabela 2.5. Zbirni pregled ulaganja u projekte u implementaciji FBIH u periodu 2022.-2024. godine po DAC⁴² sektorima, u mil. KM⁴³

Sektor	Ukupna vrijednost	Utrošeno u prethodnim godinama	2022	2023	2024
Cestovni saobraćaj	3319	1312	480	257	162
Proizvodnja i snabdijevanje energijom	2734	603	351	501	569
Vodsabdijevanje i sanitacija	320	99	38	27	14
Željeznički saobraćaj	217	207	0	0	0
Vladin sektor	143	92	10	0	0
Humanitarna pomoć	142	54	53	0	0
Nespecificirani sektor	55	40	0	0	0
Poljoprivreda	47	40	2	0	0
Građevinarstvo	45	0	10	7	7
Višesektorske aktivnosti	39	0	19	0	0
Zračni saobraćaj	38	9	0	0	0
Zaštita okoliša	37	17	12	0	1
PTT saobraćaj	8	1	3	0	0
Ukupno	7143	2475	978	792	753

Izvor: FMF, Program javnih investicija Federacije Bosne i Hercegovine 2022-2024.g., maj 2021.god

Kao odgovor na negativne posljedice pandemije, a u cilju oporavka i rasta ekonomije, Vlada Federacije BiH u 2021 godine planira niz investicijskih ulaganja u privredu. Ova ulaganja obuhvataju podršku ugroženim sektorima privrede, podršku za podizanje stepena konkurentnosti, jačanje otpornosti zdravstvenog sektora, te finansiranje mjera za održavanje nivoa zaposlenosti i za novo zapošljavanje.

U tu svrhu sačinjeni su novi kreditno-garantni programi namjenjeni za izvoznike, za velika preduzeća, namjenjeni mikro, malim i srednjim preduzećima, te obrtnicima i ostalim samostalnim privrednim djelatnostima. Osnovni cilj programa je stvoriti povoljnije poslovno okruženje za pomoć u ekonomskom razvoju i oporavku, koje će doprinijeti otvaranju novih radnih mjesta, te podizanju konkurentnosti privrede.

Vlada Federacije BiH planira izdvojiti značajna sredstva za finansiranje kapitalnih projekata na nivou gradova i opština iz budžeta, planira sredstva za finansijsku pomoć za provođenje strukturnih reformi na nivou kantona iz aranžmana sa MMF-om, te sredstva namijenjena kao podrška u zapošljavanju iz sredstva Svjetske banke.

Navedene preliminarne projekcije rasta indikatora su sačinjene u situaciji kada se očekuje suzbijanje pandemije te normalizacija života i svih poslovnih aktivnosti u svijetu i lokalno, odnosno izlasku iz krize i oporavku ekonomija, te će iste biti predmet revidiranja nakon objave i prikupljanja novijih podataka o kretanju makroekonomskih parametara u Federaciji BiH.

⁴² DAC– sistem klasifikacije sektora na osnovu standardne kodne strukture Odbora za pomoć u razvoju Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD)

⁴³ FMF: Program javnih investicija Federacije Bosne i Hercegovine 2022-2024.g., maj 2021.god.

2.5. Rizici po makroekonomske projekcije

Projekcije indikatora su sačinjene prvenstveno na osnovu projekcija Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) Vijeća ministara BiH od marta 2020. godine, kao i projekcija međunarodnih finansijskih institucija MMF-a, Svjetske banke, Evropske Komisije objavljenima u njihovim redovnim izvještajima.

Najveći utjecaj na ekonomska kretanja u svijetu i lokalno, u tekućoj godini kao i u narednom srednjoročnom periodu, imati će situacija oko pandemije uzrokovana virusom COVID-19, odnosno uspješnost provođenja vakcinacije stanovništva, te ista predstavlja najveći faktor rizika za projekcije.

Rizici za ostvarivanje makroekonomskih projekcija mogu se podijeliti u dvije skupine, sa jedne strane vanjski rizici koji imaju veći utjecaj na kretanje ekonomskog rasta u Federaciji BiH, te unutarnji rizici odnosno kretanja unutar same Federacije BiH.

Slabiji oporavak, odnosno slabija ekonomska kretanja u okruženju, posebno kretanja kod naših glavnih vanjskotrgovinskih partnera, usljed slabije izvozne tražnje, mogu ugroziti projekcije rasta obima proizvodnje te time projekcije zaposlenosti i dohotka stanovništva, odnosno mogu ugroziti projekcije potrošnje stanovništva. Dodatno usložnjavanje epidemiološke situacije u okruženju predstavljaju najznačajniji rizik za realizaciju projekcija obima proizvodnje, a dodatni rizik predstavljaju strukturni izazovi odnosno siromašna izvozna ponuda proizvoda kao i velika trgovinska ovisnost industrije od kretanja u okruženju.

Unutarnji rizici kao što su složen sistem odlučivanja, spor proces provođenja strukturnih reformi u zemlji, kao i migracije mlađe obrazovane populacije bi sasvim sigurno mogli rezultirati smanjenjem glavnih odrednica ekonomskog rasta potrošnje i investicija.

Projekcije za tržište rada će ovisiti od ukupnog ekonomskog oporavka, posebno oporavka oblasti koje zapošljavaju najveći broj stanovništva, kao i od migracije mlađe obrazovane populacije. Uz sporiji ekonomski rast, manji obim investicija i vanjske trgovine, kao i uz loše uslove poslovanja, povećanje broja zaposlenih lica kao i plata bi moglo biti niže od pretpostavljenog.

Pored pandemije, cijene sirove nafte i hrane na svjetskom tržištu, kao i cijene režija i akcize na pojedine proizvode na domaćem tržištu, predstavljaju najznačajnije faktore koji utječu na cijene proizvoda.

Svako produženje ili ponovno javljanje pandemije drugačije od pretpostavljenog, neuspješno provođenja vakcinacije stanovništva u zemlji i u okruženju, pojava novih mutiranih virusa može imati utjecaj na makroekonomske projekcije.

III. Upravljanje javnim prihodima u Federaciji BiH (srednjoročna fiskalna strategija)

Ovo poglavlje obuhvata srednjoročni plan mjera fiskalne politike, osvrt na dosadašnje tokove ostvarenja javnih prihoda u Federaciji BiH i projekcije istih za 2021. godinu i period 2022.-2024. godina.

3.1. Fiskalna dešavanja i porezne politike

Snažnom opredjeljenošću Vlade Federacije BiH u pripremi, predlaganju i provedbi mjera primarno usmjerenih na stvaranje povoljnijeg i stabilnijeg poslovnog okruženja, te suzbijanje neformalne ekonomije, uz istovremeno značajno ograničavanje javne potrošnje, u skladu sa raspoloživim fiskalnim prostorom, fiskalni položaj Federacije BiH u posljednjih nekoliko godina značajno je poboljšan.

Pojavu iznenadne globalne pandemije Federacija BiH dočekala je sa stabilnim javnim finansijama i rastućim BDP-om. Tokom 2020. godine uslijed cjelokupnog usporavanja privrednih kretanja BDP je pretrpio pad, a Federacija BiH stavljena pred dodatne izazove u donošenju i provedbi mjera fiskalne politike. Realizacijom interventnih mjera pomoći pogođenim subjektima tokom 2020. godine primarno se nastojalo djelovati na očuvanje radnih mjesta i dohotka građana, a time nadalje i na stabilnost punjenja budžeta.

Vodeći se prvim procjenama makroekonomskih pokazatelja za prvi kvartal 2021. godine može se reći da je zaustavljena daljna snažnija ekonomska devastacija, te je izvjestan skromniji, ali skoriji postepeni oporavak. Fiskalna politika Federacije BiH tako će se usmjeriti na trenutnu održivost javnih finansija, podršku bržem i jačem oporavku i nadalje, podršku stabilnom i održivom srednjoročnom privrednom rastu, te fiskalnoj i makroekonomskoj stabilnosti, što je prije pandemije bio i primarni cilj.

Mjere fiskalne politike u periodu 2022.-2024. godina primarno će se temeljiti na izmjenama poreznih politika i izmjenama i donošenju novih javnih politika vezanih za pet najznačajnijih međuovisnih segmenata:

Zaštita radnih mjesta

- Planiranim programima izgradnje i nadogradnje vještina i znanja nezaposlenih lica prema potrebama tržišta rada, te programima podrške stručnoj obuci nezaposlenih u privrednim subjektima, istvremeno će se za ova lica obezbijediti zamjenska primanja, znatno povoljnija u odnosu na uobičajne naknade za nezaposlene, dok će poslodavci biti u mogućnosti u značajnoj mjeri smanjiti troškove radne snage.
- Nastavlja se sa ranije predloženom reformom u oblasti oporezivanja rada, s ciljem smanjenja poreznog opterećenja. Smanjenjem fiskalnog opterećenja za poslodavce, kroz smanjenu zbirnu stopu doprinosa, očekuje se povećanje konkurentnosti domaćih privrednih subjekata, kao i povećanje konkurentnosti radne snage. Nadalje, primjenom diferencirane stope poreza na dohodak vrši

se preraspodjela poreznog opterećenja, prebacivanjem većeg poreznog tereta na lica sa višim dohotkom, dok se proširenjem osnovice za obračun obaveznih doprinosa i poreza na dohodak utiče na suzbijanje tzv. sive ekonomije, imajući u vidu da određeni dio poslodavaca trenutno neoporezive oblike isplata koristi za izbjegavanje plaćanja punih obaveza. Proširenom poreznom osnovicom ujedno se štiti i stabilnost budžeta i vanbudžetskih fondova, korisnika prihoda po osnovu poreza na dohodak i doprinosa, obzirom da bi samo smanjenje obračunskih stopa u prvi mah dovelo do gubitaka u prilivu javnih prihoda. Procjenjuje se da bi provedbom navedenih reformi smanjenje ukupnog fiskalnog opterećenja rada, mjereno OECD metodologijom, kao suma poreza i doprinosa u odnosu na ukupan trošak poslodavca po osnovu rada, sa trenutnih 36,42% bilo smanjeno na 35,22%.

Kratkoročna podrška održanju poslovanja u uvjetima pandemije/dugoročna podrška povoljnijem poslovnom okruženju

- Imajući u vidu da su pojedini poslovni sektori značajno pod pritiskom pandemije i trpe negativne ekonomske posljedice, posebno one djelatnosti čije se obavljanje izravno oslanja na socijalni kontakt, putem finansijskih injekcija, povoljnim kreditnim linijama, subvencioniranjem kamata na podignute kredite, te obezbjeđenjem garancija za kreditno zaduženje neophodno je osigurati njihovu likvidnost, očuvanje i što „bezbolniji“ nastavak poslovanja.
- U cilju smanjenja fiskalnog pritiska na poslovne subjekte, u predstojećem periodu potrebno je izvršiti ukidanje obaveze plaćanja pojedinih naknada i taksi, koje trenutno značajno povećavaju ukupne troškove poslovnog okruženja, a istovremeno predstavljaju nenamjenske budžetske prihode, koji se mogu kompenzirati iz drugih izvora.
- Početkom 2021. godine donesen je Zakon o jedinstvenom registru taksi i naknada u Federaciji Bosne i Hercegovine, čime je stvorena i pravna pretpostavka za uspostavu Jedinstvenog registra. Uspostavom Jedinstvenog registra taksi i naknada osigurava se laka dostupnost i transparentnost svih informacija o taksama i naknadama koje se naplaćuju na teritoriji Federacije BiH, ujedno podižući stepen povjerenja potencijalnih ulagača u cjelokupan sistem i stvarajući jednostavniji poslovni prostor.

Stvaranje pretpostavki za povećanje konkurentnosti i privlačenje novih investicija

- Podrškom malim i srednjim preduzećima kroz podršku razvoju novih poslovnih modela, digitalizaciji poslovanja, tehnološkom razvoju i inovacijama, izravno će se utjecati na pokretanje proizvodnje novih proizvoda, odnosno pružanje novih usluga, a time jačanje konkurentnosti tržišnog prostora Federacije BiH i stvaranje važne pretpostavke za održivi privredni rast.
- Stvaranjem jedinstvenog pravnog okvira o oporezivanju posjedovanja i prometa imovinom na nivou Federacije BiH smanjiti će se administrativne barijere, te povećati interes ulagača. Obzirom na trenutno postojanje čak 20 propisa, koji na različit način uređuju ovu oblast, stvarajući tako diskriminaciju i

nejednakost unutar prostora Federacije BiH, planirano je predlaganje jedinstvenog rješenja

- U cilju poboljšanja pružanja usluga obveznicima, odnosno povećanja efikasnosti, Porezna uprava Federacije BiH će pristupiti unutrašnjoj reorganizaciji svojih osnovnih funkcija i načina rada, na način da se omogući centralizacija svih funkcija, posebno: registracije, prijave, naplate (redovne i prinudne) i inspekcijuskog nadzora. Transformacijom Porezne uprave stvoriti će se brže prilagođavanje promjenama u skladu sa međunarodnim standardima, sa posebnim akcentom na digitalnu transformaciju, elektronsko upravljanje dokumentima, te siguran mehanizam razmjene informacija u realnom vremenu. Na ovaj način ukloniti će se administrativne barijere, te svim poreznim obveznicima omogućiti brži i efikasniji pristup uslugama porezne administracije.

Suzbijanje neformalne ekonomije

- Kako bi se mogao stvoriti dodatni prostor za smanjenje fiskalnog pritiska postojećih subjekata, koji posluju unutar formalne ekonomije, period 2022.-2024. godina obilježit će i nastavak aktivnosti na suzbijanju tzv. „sive ekonomije“. Uzimajući u obzir da ne postoji način zvaničnog praćenja obima prisutnosti neformalne ekonomije, planirano je izvršiti procjenu iste, čemu će prethoditi izrada Akcionog plana, formulisanjem osnovnih načela i mjera koje je potrebno sprovesti. Obzirom da smanjenje sive ekonomije pruža značajnu korist za cjelokupno društvo, u borbu protiv iste moraju biti zajednički uključeni svi organi javne uprave i organizacije, nosioci privrednih tokova i građani.
- Shodno prepoznatoj potrebi edukacije građana kako da detektuju i prijave sivu ekonomiju, provesti će se edukacija o svrsi i značaju uzimanja fiskalnog računa prilikom kupovine roba, odnosno korištenja usluga. Na tržište Federacije BiH uvesti će se fiskalni sistemi nove generacije, što će građanima omogućiti ulogu inspektora, kroz provjeru vjerodostojnosti dobijenog fiskalnog računa putem mobilne aplikacije u realnom vremenu.
- Borba protiv porezne evazije i razmjena informacija odražava se kroz učestvovanje Bosne i Hercegovine u međunarodnim tijelima, Globalnom forumu Inkluzivnog okvira, koji svojim djelovanjem, određuje i usmjerava kreiranje poreznih politika u svrhu adaptiranja međunarodnim standardima i pravilima. Međunarodna zajednica nastavlja postizati izuzetan napredak u borbi protiv porezne utaje i izbegavanja plaćanja poreza primjenom standarda transparentnosti i razmjene informacija AOIE i EOI, istovremeno osiguravajući da se postojeći standardi porezne transparentnosti mogu baviti novim rizicima i prazninama u ekonomiji. Kroz robusni sistem praćenja i intenzivan doseg do izgradnje kapaciteta, Globalni forum nastavlja osiguravati primjenu jednakih uslova i da blagodatni standarda EOI shvataju sve članice- jurisdikcije, posebno one čije su ekonomije u razvoju. U sve neizvjesnijem međunarodnom okruženju, pružanje porezne sigurnosti još je presudnije za olakšavanje globalnog rasta i prekograničnih investicija. Članice OECD Inkluzivnog okvira,

a među kojima je i Bosna i Hercegovina, nastavljaju napredovati na primjeni četiri BEPS minimalna standarda, a porezna sigurnost je i dalje prioritet, posebno tokom tekućih pregovora G20 / OECD Inkluzivnog okvira o rješenju u dva stuba o poreznim izazovima koji proizlaze iz digitalizacije.

Kontinuirano unaprijeđenje koordinacije i fiskalne odgovornosti između svih nivoa vlasti u Federaciji BiH

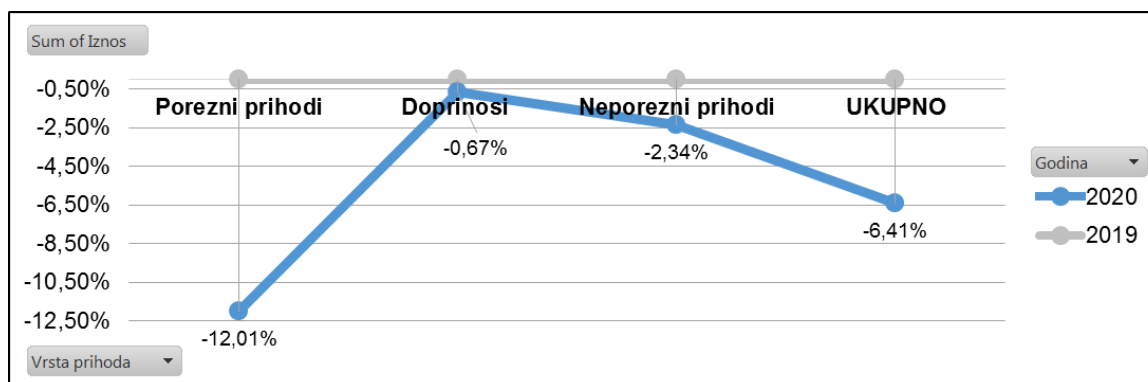
- Kako bi se u najvećoj mjeri povećao nivo fiskalne odgovornosti, planirane su aktivnosti na unaprijeđenju koordinacije i odgovornosti između svih nivoa vlasti u pripremi projekcija javnih prihoda, te se u kontekstu istog nastavljaju i aktivnosti uspostave što kvalitetnijeg sistema izvještavanja, prema OECD metodologiji.
- Planirane su i aktivnosti iznalaženja što adekvatnijeg rješenja za poboljšanu vertikalnu i horizontalnu raspodjelu javnih prihoda korisnicima u Federaciji BiH. Raspodjela javnih prihoda srednjoročno će u velikoj mjeri utjecati i na iznalaženje rješenja za racionalizaciju i optimizaciju samog načina vršenja uplata javnih prihoda, s ciljem smanjenja administrativnih troškova za obveznike.

Realizacija svih prezentiranih mjera zavisit će prije svega od političke stabilnosti i institucionalne spremnosti nosioca aktivnosti. Obzirom na još uvijek prisutan visok stepen neizvjesnosti uslijed „produžene pandemije“ i u 2021. godini, koja može imati znatno negativniji ekonomski utjecaj od trenutno procjenjenog, kako za kratkoročno trenutno prevazilaženje svih negativnih utjecaja, tako i za stvaranje kvalitetne podloge za oporavak i dugoročniji razvoj i rast, neophodno je koordinirano djelovanje svih nivoa vlasti u Federaciji BiH prilikom pripreme i utvrđivanja mjera fiskalne politike u skladu sa nadležnostima. Nadalje, duže trajanje i lošija slika krajnjeg ishoda pandemije na ekonomiju od trenutno pretpostavljenih pred kreatore fiskalne politike može staviti nove izazove, što bi moglo dovesti i do eventualnih promjena u dinamici realizacije planiranih aktivnosti.

3.2. Javni prihodi u periodu 2022.-2024. godina

Usporavanje ekonomske aktivnosti u značajnoj mjeri je narušilo do sada kontinuirano bilježen pozitivan trend kretanja javnih prihoda. Tako je, ukupan nivo naplaćenih javnih prihoda u Federaciji BiH u 2020. godini iznosio nešto više od 8.803 mil. KM i bio je manji za 6,4% ili za 603,2 mil. KM u odnosu na ostvarenje iz 2019. godine.

Grafikon 3.1. Trend naplate javnih prihoda u Federaciji BiH 2020/2019 g. (%)

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

U strukturi navedenog, ukupna naplata poreznih prihoda iznosila je 4.044,9 mil. KM i bila je manja za 12% ili za 552 mil. KM. Ukupni prihodi po osnovu obaveznih socijalnih doprinosa naplaćeni su u iznosu od 3.641,4 mil. KM sa smanjenjem za 0,67% ili za 24,5 mil. KM, dok su ukupni neporezni prihodi ostvareni na nivou od 1.116,7 mil. KM što je za 2,3% ili za 26,7 mil. KM manje u poređenju sa prethodnom godinom.

Konsolidacija prihoda u Federaciji BiH obuhvata prihode budžeta svih nivoa vlasti u Federaciji BiH, prihode vanbudžetskih fondova, te javne prihode ostalih korisnika, koji ih naplaćuju. U okvir iste nisu uključena javna preduzeća i sredstva iz primitaka.

Tabela 3.1. Konsolidirani pregled naplate javnih prihoda u Federaciji BiH 2020/2019. g.

VRSTA PRIHODA	IZVRŠENJE			
	2019	2020	% promjene	Razlika
I POREZNI PRIHODI	4.596.933.304	4.044.880.998	-12,01	-552.052.305
1. Prihodi od indirektnih poreza	3.677.976.067	3.170.159.181	-13,81	-507.816.885
1.1. Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinstvenog računa	3.462.988.161	2.973.503.902	-14,13	-489.484.259
1.2. Prihodi od namjenske putarine za finansiranje autocesta i cesta	213.510.006	195.291.009	-8,53	-18.218.997
1.3. Ostali indirektni porezi (<i>naknadne uplate prema propisima koji više nisu u primjeni</i>)	1.477.899	1.364.271	-7,69	-113.629
2. Prihodi od direktnih poreza	918.957.237	874.721.817	-4,81	-44.235.420
2.1. Porez na dobit	388.280.446	355.515.266	-8,44	-32.765.180
2.2. Porez na dohodak	422.101.055	419.540.840	-0,61	-2.560.215
2.3. Porez na imovinu	36.088.537	34.080.589	-5,56	-2.007.948
2.4. Porez na naslijeđe i poklon	3.317.484	2.865.064	-13,64	-452.420
2.5. Porez na promet nepokretnosti	66.967.169	61.693.358	-7,88	-5.273.812
2.6. Ostali direktni porezi (<i>naknadne uplate prema propisima koji više nisu u primjeni</i>)	2.202.546	1.026.701	-53,39	-1.175.845
II DOPRINOSI	3.665.911.042	3.641.449.145	-0,67	-24.461.896
1. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	2.035.707.968	2.022.702.138	-0,64	-13.005.830
2. Doprinosi za zdravstveno osiguranje	1.461.137.775	1.450.585.121	-0,72	-10.552.654
3. Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	169.065.299	168.161.886	-0,53	-903.413
III NEPOREZNI PRIHODI	1.143.414.615	1.116.698.151	-2,34	-26.716.464
1. Takse	136.300.105	119.169.419	-12,57	-17.130.686
1.1. Administrativne takse	24.247.433	27.022.423	11,44	2.774.990
1.2. Sudske takse	25.013.308	24.487.335	-2,10	-525.972
1.3. Komunalne takse	62.789.097	53.579.458	-14,67	-9.209.639
1.4. Boravišna taksa	3.440.109	726.723	-78,88	-2.713.387
1.5. Ostale takse	20.810.157	13.353.479	-35,83	-7.456.678
2. Naknade i članarine	529.303.403	478.769.589	-9,55	-50.533.813
2.1. Naknade od priređivanja igara na sreću	31.332.726	25.169.655	-19,67	-6.163.071
2.2. Vodne naknade	51.501.147	49.348.994	-4,18	-2.152.153
2.3. Naknade za ceste	73.881.705	74.480.484	0,81	598.779
2.4. Naknade za korištenje autocesta	36.825.522	32.461.107	-11,85	-4.364.415
2.5. Naknade za tehnički pregled vozila	1.103.107	1.068.573	-3,13	-34.534
2.6. Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća	27.810.333	27.360.647	-1,62	-449.686
2.7. Naknade za vatrogastvo	732.073	754.578	3,07	22.504,83
2.8. Naknade za zaštitu okoliša	25.508.409	23.445.848	-8,09	-2.062.561,10
2.9. Naknade za korištenje šuma	23.541.794	17.101.125	-27,36	-6.440.668,98
2.10. Naknade za zemljište, izgradnju i zauzimanje javnih površina	87.036.899	66.939.893	-23,09	-20.097.006,59
2.11. Koncesione naknade	23.713.668	22.923.771	-3,33	-789.897
2.12. Naknade iz oblasti veterinarstva i poljoprivrede	4.129.952	2.080.751	-49,62	-2.049.202
2.13. Naknade iz oblasti vodenog prevoza	35.555	29.156	-18,00	-6.400
2.14. Članarine turističkim zajednicama	6.360.367	4.487.745	-29,44	-1.872.622
2.15. Članarine obrtničkih komora	724.499	699.435	-3,46	-25.064
2.16. Ostale naknade	135.065.645	130.417.829	-3,44	-4.647.816
3. Novčane kazne	51.145.323	44.607.992	-12,78	-6.537.331
4. Ostali neporezni prihodi	426.665.785	474.151.151	11,13	47.485.366
4.1. Prihodi od finansijske i nematerijalne imovine	235.312.850	273.296.533	16,14	37.983.683
4.2. Prihodi od iznajmljivanja materijalne imovine	28.748.085	23.406.809	-18,58	-5.341.277
4.3. Prihodi od pružanja javnih usluga i vlastiti prihodi	111.122.582	80.987.555	-27,12	-30.135.028
4.4. Neplanirane uplate prihoda	51.482.267	96.460.255	87,37	44.977.988
UKUPNO (I + II + III):	9.406.258.960	8.803.028.295	-6,41	-603.230.666

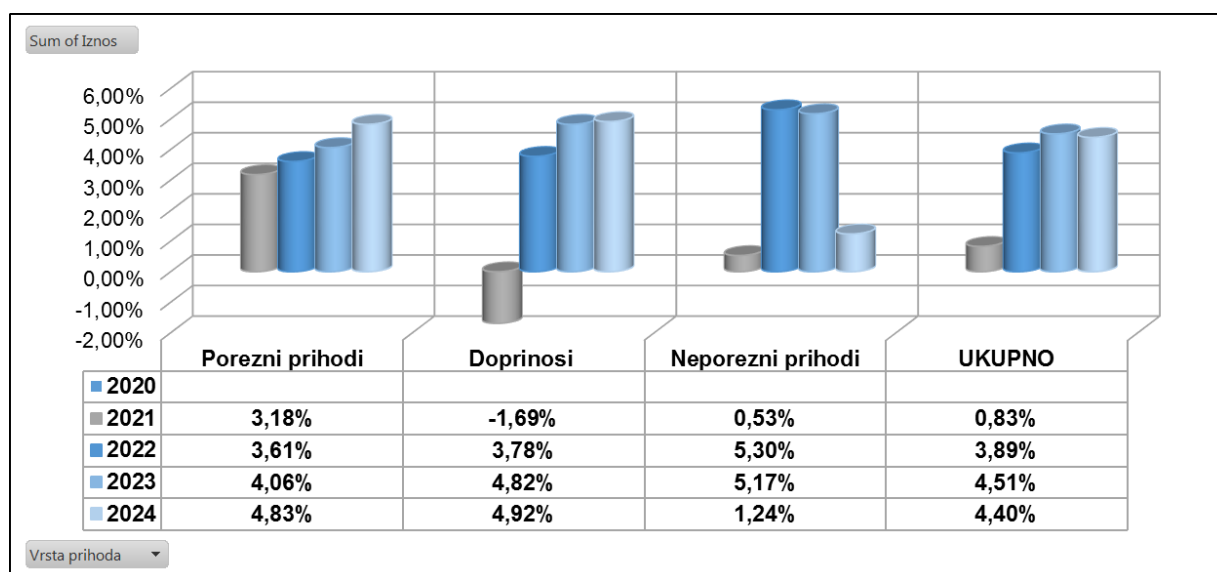
Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Revidirane projekcije prihoda za 2021. godinu zasnovane su na historijskom i tekućem trendu naplate (Q1 2021), prateći pozitivne prognoze kretanja ključnih makroekonomskih parametara Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP), koji ukazuju na postepeni oporavak ekonomije, pretpostavljajući da se negativni učinci pandemije virusa COVID-19 na ekonomiju neće značajnije prenijeti u drugu polovinu 2021. godine. Očekivani iznosi naplate pojedinih kategorija prihoda i pored pretpostavljenog rasta, zbog značajno oslabiljene baze u 2020. godini, u apsolutnim iznosima će još uvijek biti zadržani na skromnom nivou.

Na nivou konsolidacije za Federaciju BiH revidirane projekcije prihoda za 2021. godinu predviđaju blagi rast naplate prihoda od 0,83% u odnosu na ostvarenje iz 2020. godine. Posmatrajući u apsolutnom iznosu, pretpostavljeni nivo ostvarenja iznositi će 8.876,1 mil. KM i biti će veći za nešto više od 73 mil. KM.

Srednjoročne projekcije prihoda za period 2022.-2024. godina prate pozitivne makroekonomske prognoze za navedeni period, ali istovremeno zadržavajući određeni nivo opreznosti i konzervativnosti u procjenama.

Grafikon 3.2. Prognozirani trend kretanja ukupnih javnih prihoda u Federaciji BiH po kategorijama u periodu 2021. - 2024. g. (BAZA: prethodna godina)

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Tokom 2022. godine, uslijed povoljnijih makroekonomskih pretpostavki za brži ekonomski rast, trebalo bi doći i do značajnijeg porasta u naplati javnih prihoda. Tako, ukupna projekcija za navedenu godinu iznosi 9.221,4 mil. KM i pretpostavlja rast od 3,89% ili za 345,3 mil. KM u poređenju sa prognoziranim nivoom ostvarenja za 2021. godinu.

U 2023. i 2024. godini očekuje se nastavak stabilnog rasta za prosječno 4,5% (g/g), a prema procjenama, u 2023. godini bi ukupni javni prihodi u Federaciji BiH trebali u potpunosti doživjeti oporavak baze (vraćanje na nivo prije pandemije), te ostvariti i rast od približno 2,5% u poređenju sa iznosima naplate bilježenim u godini prije pojave pandemije.

Tabela 3.2. Konsolidirana revidirana projekcija ukupnog okvira javnih prihoda u Federaciji BiH za 2021. g. i projekcije za period 2022.- 2024. g.

VRSTA PRIHODA	PROJEKCIJA			
	2021	2022	2023	2024
I POREZNI PRIHODI	4.173.494.944	4.324.089.177	4.499.782.784	4.716.911.573
1. Prihodi od indirektnih poreza	3.261.362.138	3.380.952.603	3.517.015.799	3.691.794.940
1.1. Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinstvenog računa	3.063.670.838	3.177.154.803	3.306.474.299	3.473.660.140
1.2. Prihodi od namjenske putarine za finansiranje autocesta i cesta	197.691.300	203.797.800	210.541.500	218.134.800
1.3. Ostali indirektni porezi (<i>naknadne uplate prema propisima koji više nisu u primjeni</i>)	0	0	0	0
2. Prihodi od direktnih poreza	912.132.806	943.136.574	982.766.985	1.025.116.633
2.1. Porez na dobit	368.216.194	380.937.302	396.878.505	414.084.691
2.2. Porez na dohodak	441.359.948	457.153.002	478.275.246	500.823.140
2.3. Porez na imovinu	34.932.603	35.805.918	36.701.066	37.618.593
2.4. Porez na naslijeđe i poklon	3.400.707	3.436.414	3.488.132	3.505.573
2.5. Porez na promet nepokretnosti	63.223.353	64.803.937	66.424.035	68.084.636
2.6. Ostali direktni porezi (<i>naknadne uplate prema propisima koji više nisu u primjeni</i>)	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
II DOPRINOSI	3.579.934.190	3.715.167.017	3.894.421.824	4.085.849.177
1. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	1.990.045.457	2.065.667.184	2.165.852.043	2.272.845.134
2. Doprinosi za zdravstveno osiguranje	1.424.043.100	1.477.302.312	1.547.917.362	1.623.300.938
3. Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	165.845.633	172.197.521	180.652.419	189.703.105
III NEPOREZNI PRIHODI	1.122.636.186	1.182.144.561	1.243.276.727	1.258.659.257
1. Takse	121.578.938	133.784.937	137.811.681	142.301.949
1.1. Administrativne takse	27.678.672	28.536.710	29.478.422	30.539.645
1.2. Sudske takse	25.050.752	25.827.326	26.679.627	27.640.094
1.3. Komunalne takse	54.383.150	55.742.729	57.275.654	58.993.923
1.4. Boravišna taksa	908.403	3.370.199	3.454.454	3.540.815
1.5. Ostale takse	13.557.961	20.307.973	20.923.524	21.587.471
2. Naknade i članarine	489.456.587	504.926.458	520.082.489	536.444.786
2.1. Naknade od priređivanja igara na sreću	25.575.223	26.004.839	26.448.255	26.909.261
2.2. Vodne naknade	50.484.020	52.049.025	53.766.643	55.702.242
2.3. Naknade za ceste	76.193.535	78.555.535	81.147.867	84.069.191
2.4. Naknade za korištenje autocesta	33.678.399	36.089.012	36.991.237	37.916.018
2.5. Naknade za tehnički pregled vozila	1.091.451	1.125.286	1.162.420	1.204.267
2.6. Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća	28.258.076	29.334.708	30.754.508	32.249.177
2.7. Naknade za vatrogastvo	769.670	793.530	819.716	849.226
2.8. Naknade za zaštitu okoliša	23.985.103	24.712.193	25.527.695	26.446.692
2.9. Naknade za korištenje šuma	17.161.380	17.516.325	17.913.483	18.336.549
2.10. Naknade za zemljište, izgradnju i zauzimanje javnih površina	67.943.991	69.642.591	71.383.656	73.168.247
2.11. Koncesione naknade	23.694.679	24.770.494	25.967.038	27.335.266
2.12. Naknade iz oblasti veterinarstva i poljoprivrede	2.121.949	2.174.998	2.229.373	2.285.107
2.13. Naknade iz oblasti vodenog prevoza	29.593	30.037	30.487	30.945
2.14. Članarine turističkim zajednicama	5.139.449	5.298.772	5.473.632	5.670.683
2.15. Članarine obrtničkih komora	715.009	737.174	761.501	788.915
2.16. Ostale naknade	132.615.060	136.091.940	139.704.978	143.483.000
3. Novčane kazne	45.550.794	46.689.564	47.856.803	49.053.224
4. Ostali neporezni prihodi	466.049.866	496.743.602	537.525.753	530.859.299
4.1. Prihodi od finansijske i nematerijalne imovine	277.731.492	305.164.696	342.387.318	331.737.287
4.2. Prihodi od iznajmljivanja materijalne imovine	24.676.983	25.441.809	26.281.320	27.227.138
4.3. Prihodi od pružanja javnih usluga i vlastiti prihodi	82.541.392	85.037.097	87.757.115	90.794.874
4.4. Neplanirane uplate prihoda	81.100.000	81.100.000	81.100.000	81.100.000
UKUPNO (I + II + III):	8.876.065.320	9.221.400.755	9.637.481.335	10.061.420.007

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

3.2.1. Prihodi od indirektnih poreza

3.2.1.1. Indirektni porezi iz raspodjele sa Jedinštenog računa

Prikupljanje i raspodjela prihoda od poreza na dodanu vrijednost (PDV-a), carina, akciza i putarina vrši se na nivou Bosne i Hercegovine na Jedinstveni račun koji vodi Uprava za indirektno oporezivanje, dok se raspodjela između Institucija Bosne i Hercegovine, entiteta i Brčko Distrikta vrši u skladu sa Zakonom o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda⁴⁴. Shodno članu 21. Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja⁴⁵ ukupan pripadajući iznos entiteta i Brčko Distrikta se prije doznačavanja umanjuje za iznos dospjelih obaveza otplate vanjskog duga tog korisnika. Udio prihoda od indirektnih poreza koje entiteti dobiju u raspodjeli sa Jedinštenog računa, nakon izdvajanja pripadajućeg dijela za Institucije Bosne i Hercegovine (prema planiranim srednjoročnim iznosima u dokumentu „Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika u Bosni i Hercegovini“) i pripadajućeg dijela za Brčko Distrikt (3,55% ili minimalno 124. mil. KM godišnje), saglasan je učešću entiteta u ukupnoj krajnjoj potrošnji, prema prijavama PDV-a za koji ne postoji pravo povrata.

U 2020. godini na Jedinstvenom računu Uprave za indirektno oporezivanje ukupno je prikupljeno 6.865,2 mil. KM, što je za približno 9,5% manje u odnosu na prethodnu godinu. Nakon izdvajanja sredstava u rezerve namijenjene povratima obveznicima, te izdvajanja dijela prihoda za Institucije Bosne i Hercegovine⁴⁶, raspoloživa sredstva za raspodjelu između entiteta i Brčko Distrikta iznosila su 4.786,1 mil. KM.

Prosječno godišnje učešće Federacije BiH iznosilo je 61,90% čime je ukupan pripadajući dio iz tekuće raspodjele iznosio 2.996,1 mil. KM i bio je manji za približno 13,5% ili za 466,9 mil. KM u odnosu na 2019. godinu.

Sredstva namijenjena otplati vanjskog duga Federacije BiH iznosila su 484,1 mil. KM i bila su manja za 4,4% ili za 22,2 mil. KM.

Nadalje, Federacija BiH je shodno odlukama usvojenim od strane Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje, tokom 2020. godine Republici Srpskoj uplatila iznos od 22,6 mil. KM na ime neizmirenih obaveza po osnovu drugog privremenog poravnjanja između entiteta za raspodjele izvršene ranijih godina.

Tako je, po odbitku sredstava za otplatu vanjskog duga i sredstava na ime drugog privremenog poravnjanja između entiteta za ranije godine, Federaciji BiH sa Jedinštenog računa ukupno doznačeno 2.489,4 mil. KM raspoloživih sredstava za dalju raspodjelu korisnicima, što je za 15,8% ili za 467,3 mil. KM manje u poređenju sa 2019. godinom.

⁴⁴ „Službeni glasnik BiH“, br. 55/04, 34/07, 49/09 i 92/17

⁴⁵ „Službeni glasnik BiH“, br. 44/03, 52/04, 34/07, 49/09 i 32/13

⁴⁶ U skladu sa Budžetom Institucija BiH za 2020. godinu izdvajanje prihoda od indirektnih poreza za Institucije BiH povećano je sa 750 mil. KM na 780 mil. KM, odnosno za 4% u odnosu na 2019. godinu

Tabela 3.3. Ostvarenja prihoda od indirektnih poreza za Federaciju BiH 2020/2019. g.

KATEGORIJA	IZVRŠENJE			
	2019	2020	% promjene	Razlika
1. Ukupno doznačeni prihodi sa Jedinštenog računa za Federaciju BiH	3.462.988.160	2.973.503.902	-14,13	-489.484.258
1.1. Prihodi sa Jedinštenog računa za Federaciju BiH iz tekuće raspodjele	3.462.988.160	2.996.066.241	-13,48	-466.921.919
1.1.1. Raspoloživi prihodi iz tekuće raspodjele	2.956.681.630	2.511.944.741	-15,04	-444.736.889
1.1.2. Vanjski dug	506.306.530	484.121.500	-4,38	-22.185.030
1.2. Poravnanja između entiteta za protekle godine	0	-22.562.339	100,00	22.562.339
UKUPNO RASPOREĐENI RASPOLOŽIVI PRIHODI ZA FEDERACIJU BiH (1.- 1.1.2.)	2.956.681.630	2.489.382.402	-15,80	-467.299.228
Budžet Federacije BiH	1.070.318.750	901.156.430	-15,80	-169.162.320
Kantoni	1.514.707.999	1.275.310.605	-15,80	-239.397.394
Općine/gradovi	248.952.593	209.605.998	-15,80	-39.346.595
Upravitelji cesta	115.310.584	97.085.914	-15,80	-18.224.670
Grad Sarajevo	7.391.704	6.223.456	-15,80	-1.168.248

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Nakon značajnih gubitaka u 2020. godini, prateći pozitivne tekuće trendove, te makroekonomske pretpostavke, prvenstveno o porastu privatne potrošnje, ali i javne potrošnje kroz podršku zdravstvenom i socijalnom sektoru, te podršku privredi, očekuje se da će u 2021. godini Federaciji BiH sa Jedinštenog računa biti raspoređen ukupan iznos od 3.063,7 mil. KM što je za 3% više u poređenju sa ostvarenjem iz 2020. godine. U projekciju prihoda od indirektnih poreza za 2021. godinu uključeno je i drugo privremeno poravnanje između entiteta za 2020. godinu, realizirano u korist Federacije BiH u prvom kvartalu 2021. godine. Po odbitku sredstava namjenjenih otplati vanjskog duga, ukupan raspoloživi dio prihoda od indirektnih poreza za dalju raspodjelu korisnicima u Federaciji BiH, odnosno njihovu budžetsku potrošnju, trebao bi iznositi 2.501,5 mil. KM i biti veći za približno 0,5% o odnosu na 2020. godinu.

Tabela 3.4. Revidirana projekcija prihoda od indirektnih poreza za Federaciju BiH za 2021. g. i projekcije za period 2022.-2024. g.

KATEGORIJA	PROJEKCIJA			
	2021	2022	2023	2024
1. Ukupno doznačeni prihodi sa Jedinštenog računa za Federaciju BiH	3.063.670.838	3.177.154.803	3.306.474.299	3.473.660.140
1.1. Prihodi sa Jedinštenog računa za Federaciju BiH iz tekuće raspodjele	3.057.567.021	3.177.154.803	3.306.474.299	3.473.660.140
1.1.1. Raspoloživi prihodi iz tekuće raspodjele	2.495.401.361	2.635.204.812	2.542.557.054	2.694.069.570
1.1.2. Vanjski dug	562.165.660	541.949.991	763.917.245	779.590.570
1.2. Poravnanja između entiteta za protekle godine	6.103.817	0	0	0
UKUPNO RASPOREĐENI RASPOLOŽIVI PRIHODI ZA FEDERACIJU BiH (1.- 1.1.2.)	2.501.505.178	2.635.204.812	2.542.557.054	2.694.069.570
Budžet Federacije BiH	905.544.874	953.944.142	920.405.654	975.253.184
Kantoni	1.281.521.103	1.350.015.425	1.302.551.979	1.380.171.841
Općine/gradovi	210.626.736	221.884.245	214.083.304	226.840.658
Upravitelji cesta	97.558.702	102.772.988	99.159.725	105.068.713
Grad Sarajevo	6.253.763	6.588.012	6.356.393	6.735.174

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Projekcije prihoda za period 2022. – 2024. godina bazirane su na na srednjoročnom planu naplate ukupnih prihoda na Jedinstvenom računu, preuzetom od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje (OMA) u aprilu 2021. godine, prema kojem pretpostavljene stope rasta ukupnih prihoda od indirektnih poreza za 2022.,2023. i 2024. godinu iznose 3,4%, 3,5% i 4,4% respektivno.

Prema navodima OMA-e, srednjoročni plan ukupnih prihoda od indirektnih poreza zasnovan je prvenstveno na projektiranim relevantnim makroekonomskim pokazateljima, te historijskoj sezonskoj shemi naplate. Najvećim generatorom apsolutnog rasta, shodno i njegovom ukupnom učešću u prihodima pretpostavlja se porez na dodanu vrijednost (PDV), dok uzimajući u obzir neizvjesnost u vezi okončanja pandemije, te očekivanja o mogućem nastavku smanjenja potrošnje duhana i duhanskih prerađevina u periodu 2022.-2024. godina, OMA pretpostavlja skromniji oporavak naplate akciza na duhanske prerađevine, što je također u značajnoj mjeri uzeto u obzir prilikom pripreme ukupnog plana prihoda na Jedinstvenom računu.

U periodu 2022. – 2024. godina, u skladu sa trenutno raspoloživim podacima, očekuje se isti godišnji iznos izdvajanja od 780 mi. KM za Institucije Bosne i Hercegovine realiziran u 2020. godini, odnosno iznos prema planu za 2021. godinu.

Nadalje, Federalno ministarstvo finansija je slijedeći pozitivne makroekonomske pretpostavke o kretanju krajnje potrošnje, izvršilo procjene kretanja koeficijenta učešća Federacije BiH u međuentiteskoj raspodjeli za srednjoročni period. Shodno navedenom, predviđa se da će u 2022. godini ukupno doznačena sredstva od indirektnih poreza za Federaciju BiH biti veća za 3,70%, dok se u 2023. i 2024. očekuje njihov rast od 4,07% i 5,06% respektivno.

Kada iz navedenog isključimo sredstva namjenjena otplati vanjskog duga, pretpostavljena stopa rasta ukupnih raspoloživih prihoda od indirektnih poreza u 2022. godini iznositi će 5,34% u odnosu na bazu iz 2021. godine.

U 2023. godini doći će do značajnijeg porasta dospjeća obaveza na ime otplate vanjskog duga, uslijed čega će, i pored pretpostavljenog rasta naplate prihoda na Jedinstvenom računu, raspoloživi prihodi od indirektnih poreza za korisnike u Federaciji BiH pretrpjeti smanjenje od 3,52% u poređenju sa 2022. godinom.

U 2024. godini, prateći rast naplate na ukupnom nivou, raspoloživi dio prihoda od indirektnih poreza, nakon odbitka sredstava za otplatu vanjskog duga, trebao bi biti veći za 5,96% u odnosu na uporednu bazu iz 2023. godine.

Distribucija projiciranih iznosa korisnicima u Federaciji BiH izvršena je prema metodologiji propisanoj Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine⁴⁷.

⁴⁷ „Službene novine Federacije BiH“, br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15

3.2.1.2. Namjenska putarina

Pored prihoda od indirektnih poreza koje Federacija BiH dobije u raspodjeli sa Jedininstvenog računa, Odredbama Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini⁴⁸ propisani su plaćanje i korištenje namjenske putarine u iznosu od 0,25 KM/l naftnog derivata. Od navedenog iznosa 0,20 KM/l namijenjeno je izgradnji autocesta, a iznos od 0,05 KM/l izgradnji i rekonstrukciji drugih cesta. Prihodi naplaćeni po ovom osnovu prikupljaju se na posebnom računu, koji vodi Uprava za indirektno oporezivanje, a raspodjela istih između entiteta i Brčko Distrikta se vrši prema odredbama Odluke o privremenoj raspodjeli prihoda od putarine za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva⁴⁹, koju je donio Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje, a u skladu sa kojom se Federaciji BiH, nakon izdvajanja 10% na ime rezervi za poravnanje prihoda po utvrđivanju konačne metodologije raspodjele, doznačava 59% od ukupno prikupljenih prihoda.

Zatvaranje ekonomije u cilju prevencije širenja pandemije u 2020. godini smanjilo je kretanje stanovništva, smanjen broj turističkih posjeta doveo je i do smanjenog prevoza putnika, što je u konačnici narušilo i tržište nafte i naftnih derivata. Tako su, ukupni prihodi od namjenske putarine za izgradnju autocesta i izgradnju i rekonstrukciju drugih cesta, koje je Federacija BiH dobila u 2020. godini bili manji za 8,53% u odnosu na 2019. godinu.

Zasnivajući se na pozitivnim tekućim trendovima, kao i prognozama postepenog oporavka u drugoj polovini godine, projekcija prihoda od namjenske putarine za Federaciju BiH u 2021. godini pretpostavlja rast od 1,23% u odnosu na ostvarenje iz 2020. godine.

Prateći nadalje pozitivne srednjoročne makroekonomske prognoze rasta, u 2022., 2023. i 2024. godini očekuje se stabilan rast, sa projiciranim stopama od 3,1%; 3,3% i 3,6% respektivno.

Proporcionalno propisanom omjeru namjene prihoda po osnovu namjenske putarine, u Federaciji BiH se od ukupno raspoloživog iznosa dobijenog iz raspodjele 80% usmjerava u korist JP Autoceste Federacije BiH, a ostatak od 20% u korist upravitelja za ceste.

⁴⁸ „Službeni glasnik BiH“, br. 49/09, 49/14, 60/14 i 91/17

⁴⁹ „Službeni glasnik BiH“, broj: 50/18

3.2.2. Prihodi od direktnih poreza

3.2.2.1. Porez na dobit

Oporezivanje dobiti u Federaciji BiH propisano je Zakonom o porezu na dobit⁵⁰, a u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine, uplata poreza na dobit od strane banaka i drugih finansijskih organizacija, društava za osiguranje i reosiguranje lica i imovine, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija, pravnih lica iz oblasti igara na sreću vrši se u korist Budžeta Federacije BiH, dok ostala pravna lica uplatu vrše u korist kantonalnih budžeta, prema svom sjedištu. Shodno odredbama prednje citiranog Zakona kojim je regulisana pripadnost i raspodjela, kantoni mogu dio ukupnih prihoda naplaćenih po osnovu poreza na dobit raspodijeliti općinama/gradovima u svom sastavu, shodno kantonalnim propisima iz oblasti pripadnosti i raspodjele javnih prihoda.

Oslabljena ekonomija, pad izvoza, turbulencije kako na domaćem tako i na tržištima značajnih međunarodnih ekonomskih partnera, u 2020. godini negativno su se odrazile na nivo naplate prihoda od poreza na dobit u Federaciji BiH, koji su u poređenju sa 2019. godinom na ukupnom nivou smanjeni za 8,4%.

Tabela 3.5. Naplata prihoda od poreza na dobit u Federaciji BiH 2020/2019. g.

KORISNIK	IZVRŠENJE			
	2019	2020	% promjene	Razlika
Unsko-sanski kanton	12.485.642	13.947.421	11,71	1.461.779
Posavski kanton	3.241.035	2.839.117	-12,40	-401.918
Tuzlanski kanton	45.827.241	46.591.040	1,67	763.799
Zeničko-dobojski kanton	41.067.334	31.696.047	-22,82	-9.371.287
Bosansko-podrinjski kanton	2.346.990	2.473.014	5,37	126.024
Srednjobosanski kanton	21.246.426	18.990.188	-10,62	-2.256.238
Hercegovačko-neretvanski kanton	29.432.170	27.532.087	-6,46	-1.900.083
Zapadnohercegovački kanton	17.040.424	18.951.332	11,21	1.910.908
Kanton Sarajevo	112.245.898	109.036.222	-2,86	-3.209.676
Kanton 10	3.935.215	2.474.423	-37,12	-1.460.792
UKUPNO KANTONI	288.868.375	274.530.890	-4,96	-14.337.485
Budžet Federacije BiH	99.412.070	80.984.375	-18,54	-18.427.695
UKUPNO	388.280.446	355.515.265	-8,44	-32.765.180

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Prateći historijski trend naplate iz 2020. godine, tekući trend naplate (Q1 2021), te pretpostavljajući da je u ovom kvartalu došlo i do jače naplate, uslijed djelimičnog tzv.

⁵⁰ „Službene novine Federacije BiH“, br. 15/16 i 15/20

„prelijevanja“ uplata koje su trebale biti realizirane u 2020. godini, a koje će u ostatku godine biti na nešto nižem nivou, očekuje se da će u 2021. godini nivo naplate ukupnih prihoda od poreza na dobit u Federaciji BiH biti veći za 3,57% u odnosu na ostvarenje iz 2020. godine. Pretpostavljeni rast isključivo je generisan pozitivnim očekivanjima u naplati od strane obveznika koji uplatu vrše u korist kantonalnih budžeta.

S druge strane, uplate poreza na dobit u budžet Federacije BiH značajno su smanjene, te se prema zadnjim revidiranim procjenama očekuje da će, nakon što su u 2020. godini pretrpjele pad od 18,5% u 2021. godini biti smanjene dodatno za još 35,29% (detaljniji osvrt na očekivano kretanje prihoda od poreza na dobit čija se uplata vrši u budžet FBiH biti će dat u posebnom dijelu u nastavku).

Tabela 3.6. Revidirana projekcija prihoda od poreza na dobit u Federaciji BiH za 2021. g. i projekcije za period 2022-2024. g.

KORISNIK	PROJEKCIJA			
	2021	2022	2023	2024
Unsko-sanski kanton	14.489.578	14.938.755	15.431.734	15.987.276
Posavski kanton	3.557.494	3.667.777	3.788.813	3.925.211
Tuzlanski kanton	53.816.133	55.866.528	58.570.468	61.416.993
Zeničko-dobojski kanton	39.749.687	40.981.927	42.334.331	43.858.367
Bosansko-podrinjski kanton	2.502.637	2.580.218	2.665.365	2.761.319
Srednjobosanski kanton	24.864.786	25.812.134	27.061.441	28.376.627
Hercegovačko-neretvanski kanton	31.497.908	32.474.343	33.545.996	34.753.652
Zapadnohercegovački kanton	23.805.358	24.712.342	25.908.420	27.167.569
Kanton Sarajevo	118.420.486	122.932.306	128.882.230	135.145.906
Kanton 10	3.105.727	3.202.004	3.307.670	3.426.746
UKUPNO KANTONI	315.809.793	327.168.334	341.496.468	356.819.665
Budžet Federacije BiH	52.406.401	53.768.968	55.382.037	57.265.026
UKUPNO	368.216.194	380.937.302	396.878.505	414.084.691

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Prateći prognoze privrednog oporavka, kao i jačih investicijskih aktivnosti od 2022. godine pa nadalje, očekuje se da će ukupni prihodi od poreza na dobit u Federaciji BiH u 2022.; 2023. i 2024. godini stabilno rasti po stopama: 3,45%; 4,18% i 4,34% respektivno.

3.2.2.2. Porez na dohodak

Oporezivanje dohotka od nesamostalne i samostalne djelatnosti, dohotka od imovine i imovinskih prava, ulaganja kapitala i dobitaka ostvarenih sudjelovanjem u nagradnim igrama i igrama na sreću propisano je Zakonom o porezu na dohodak⁵¹, dok je pripadnost prihoda naplaćenih po ovom osnovu također regulisana Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine. U skladu sa navedenim,

⁵¹ („Službene novine Federacije BiH“, br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13)

od ukupno naplaćenih prihoda po osnovu poreza na dohodak, općinama/gradovima pripada minimalno 34,46%, odnosno 1,79% kada je riječ o općinama u Kantonu Sarajevo, a kantoni u skladu sa svojim propisima iz oblasti pripadnosti i raspodjele javnih prihoda mogu izvršiti raspodjelu većeg iznosa od minimalno propisanog općinama/gradovima u svom sastavu.

U 2020. godini naplata prihoda od poreza na dohodak u Federaciji BiH pretrpjela je smanjenje od 0,61% u odnosu na 2019. godinu. Rast nivoa isplaćene bruto plaće u Federaciji BiH u 2020. godini jednim dijelom kompenzirao je gubitke u naplati javnih prihoda proizašlih iz ostvarenog dohotka nastale porastom nezaposlenosti uslijed pandemije. Također, mjere Vlade Federacije BiH za subvencioniranje uplata obaveznih doprinosa ekonomski pogođenih subjekata, kao i mjere finansiranja minimalne plaće od strane većeg broja kantonalnih vlada, dijelom su uspjele zaštititi visinu i redovitost isplaćenog dohotka, što se odrazilo i na nivo naplate ovih prihoda.

Tabela 3.7. Naplata prihoda od poreza na dohodak u Federaciji BiH 2020/2019. g.

KORISNIK	IZVRŠENJE			
	2019	2020	% promjene	Razlika
Unsko-sanski kanton	27.658.858	26.717.983	-3,40	-940.875
Posavski kanton	4.744.353	4.668.706	-1,59	-75.647
Tuzlanski kanton	66.876.503	70.277.171	5,08	3.400.668
Zeničko-dobojski kanton	53.368.485	52.498.674	-1,63	-869.810
Bosansko-podrinjski kanton	5.494.131	5.371.207	-2,24	-122.924
Srednjobosanski kanton	29.842.150	29.488.450	-1,19	-353.700
Hercegovačko-neretvanski kanton	48.108.999	45.670.144	-5,07	-2.438.855
Zapadnohercegovački kanton	15.369.910	15.120.277	-1,62	-249.632
Kanton Sarajevo	162.859.529	161.720.801	-0,70	-1.138.728
Kanton 10	7.778.138	8.007.427	2,95	229.289
UKUPNO	422.101.055	419.540.840	-0,61	-2.560.215

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Prateći tekuće trendove u naplati po svim izvorima oporezivog dohotka pojedinačno, kao i pretpostavljeni skromniji rast broja zaposlenih lica i rasta prosječne neto plaće u 2021. godini, predviđa se da će u ovoj godini ukupan nivo naplate prihoda od poreza na dohodak biti veći za 5,2% u odnosu na bazu iz 2020. godine. Dio pretpostavljenog rasta vezan je i za privremeno obustavljene uplate akontacija poreza na dohodak od samostalne djelatnosti u 2020. godini, koje su djelimično izmirene tokom prvog kvartala 2021. godine.

Nadalje, očekivane stope rasta u periodu 2022.-2024. godina, zasnovane prvenstveno na prognozama kretanja na tržištu rada, iznose: 3,58%; 4,62% i 4,71% (BAZA: prethodna godina). Projekcije prihoda od poreza na dohodak za cijeli srednjoročni period urađene su prema osnovnom scenariju, odnosno postojećim politikama oporezivanja.

Tabela 3.8. Revidirana projekcija prihoda od poreza na dohodak u Federaciji BiH za 2021. g. i projekcije za period 2022.-2024. g.

KORISNIK	PROJEKCIJA			
	2021	2022	2023	2024
Unsko-sanski kanton	27.888.938	28.845.085	30.165.898	31.584.474
Posavski kanton	4.890.984	5.069.931	5.306.263	5.557.571
Tuzlanski kanton	74.894.346	77.498.543	81.060.756	84.878.524
Zeničko-dobojski kanton	56.544.089	58.595.835	61.329.300	64.240.254
Bosansko-podrinjski kanton	5.787.994	6.000.517	6.279.739	6.576.096
Srednjobosanski kanton	30.743.431	31.873.973	33.365.279	34.948.484
Hercegovačko-neretvanski kanton	47.494.133	49.170.014	51.427.705	53.842.485
Zapadnohercegovački kanton	16.569.726	17.196.121	18.010.422	18.869.991
Kanton Sarajevo	168.178.063	174.228.380	182.247.650	190.810.321
Kanton 10	8.368.244	8.674.605	9.082.236	9.514.940
UKUPNO	441.359.948	457.153.002	478.275.246	500.823.140

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

3.2.2.3. Porez na imovinu

Naplata prihoda koji se odnose na oporezivanje posjedovanja i prometa imovinom, a uključuju: porez na imovinu, porez na naslijeđe i poklone, te porez na promet nepokretnosti, u Federaciji BiH je trenutno regulisana kantonalnim zakonima i propisima jedinica lokalne samouprave. Uplata navedenog vrši se u korist računa javnih prihoda kantona, dok se od ukupno naplaćenog iznosa dio prihoda usmjerava u općinske/gradske budžete, shodno omjerima propisanim od strane svakog kantona.

Ukupan nivo ostvarenja ovih prihoda u 2020. godini smanjen je za 7,27% u odnosu na 2019. godinu. Obzirom da ovi prihodi, kako je gore istaknuto, uključuju tri različite kategorije, čija je naplata trenutno regulisana kantonalnim zakonima i propisima jedinica lokalne samouprave, teško je uspostaviti potpunu uporedivost trendova kretanja.

Bazirajući se na pojedinačnim projekcijama svake od navedenih kategorija, zasnovanih prvenstveno na tekućim trendovima naplate, projicirana stopa rasta ukupnih prihoda po osnovu poreza na posjedovanje i prometovanje imovinom u 2021. godini iznosi 2,96%. Nadalje, prateći makroekonomske prognoze za one kategorije koje je moguće dovesti u vezu sa istim (nivo prometovanja imovinom) u periodu 2022.-2024. godina očekivana prosječna stopa rasta iznosi 2,45% (g/g).

3.2.3. Neporezni prihodi

Plaćanje različitih kategorija neporeznih prihoda na teritoriji Federacije BiH vrši se u skladu sa legislativom donesenom od strane Federacije BiH, kantona i jedinica lokalne samouprave, što u najvećoj mjeri određuje i njihovu budžetsku pripadnost, izuzev pojedinih vrsta dijeljenih neporeznih prihoda, koji su ustanovljeni na nivou Federacije

BiH, a čija raspodjela se vrši između više korisnika javnih prihoda, shodno materijalnim propisima koji ih uređuju.

Ukupan nivo naplate neporeznih prihoda u Federaciji BiH u 2020. godini smanjen je za 2,34% u odnosu na 2019. godinu.

Prateći tekuće trendove u naplati, pretpostavljena stopa rasta ukupnih neporeznih prihoda u 2021. godini iznosi skromnijih 0,53%. Treba ipak uzeti u obzir da ukupni neporezni prihodi uključuju širok spektar prilično varijabilnih prihoda, bez kontinuiranog obrasca kretanja.

Zasnovane na prognozama makroekonomskih kretanja, za kategorije neporeznih prihoda koje imaju signifikantnu povezanost sa istim, te nadalje bazirane na planu naplate prihoda od krajnjih korisnika za povrate anuiteta po otplaćenim kreditima, koji uzimaju značajnije učešće u ukupnim neporeznim приходima, projicirane srednjoročne stope rasta za 2022.; 2023. i 2024. godinu iznose: 5,3%; 5,17% i 1,24% respektivno.

3.2.4. Doprinosi

Prihodi po osnovu obaveznih socijalnih doprinosa obuhvataju: doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje, doprinose za zdravstveno osiguranje i doprinose za osiguranje od nezaposlenosti. Uplata doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje od 2020. godine, uključivanjem Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje u okvir Jedinog računa trezora FBiH, vrši se u korist budžeta Federacije BiH, dok se uplate doprinosa za zdravstveno osiguranje i uplate doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti vrše u korist vanbudžetskih fondova (zavoda za zdravstveno osiguranje, odnosno zavoda/službi za zapošljavanje).

Negativna implikacija pandemije na tržište rada i održivost postignutog nivoa prosječnog dohotka prije pandemije, posljedičnim slijedom je dovela i do smanjenja naplate obaveznih socijalnih doprinosa. Tako su u 2020. godini ukupno naplaćeni doprinosi iznosili su 3.641,4 mil. KM i manji su za 0,7% ili za 24,5 mil. KM u uporedbi sa naplatom iz 2019. godine.

U strukturi navedenog, iznos od 89,8 mil. KM odnosi se na subvencije isplaćene iz budžeta Federacije za zaposlenike poslovnih subjekata i samostalne poduzetnike, čija je poslovna aktivnost narušena pandemijom, a koji su ispunili uslove u skladu sa odredbama Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica. Isplaćenim subvencijama za obavezne doprinose, ukupno godišnje smanjenje naplate ove kategorije prihoda u 2020. godini, u odnosu na 2019. godinu, ublaženo je za 2,4 procentna poena.

Tabela 3.9. Naplata prihoda od obaveznih socijalnih doprinosa u Federaciji BiH 2020/2019. g.

KATEGORIJA	IZVRŠENJE			
	2019	2020	% promjene	Razlika
1. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	2.035.707.968	2.022.702.138	-0,64	-13.005.830
2. Doprinosi za zdravstveno osiguranje	1.461.137.775	1.450.585.121	-0,72	-10.552.654
3. Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	169.065.299	168.161.886	-0,53	-903.413
UKUPNO	3.665.911.042	3.641.449.145	-0,67	-24.461.896

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Prateći također tekuće trendove naplate i makroekonomske prognoze na tržištu rada, te se istovremeno vodeći posebnom oprežnošću prilikom planiranja ovih prihoda, obzirom da se isti u okviru potrošnje koriste za izuzetno osjetljive kategorije, pripremljena je revidirana projekcija za 2021. godinu i period 2022.-2024. godina. Posmatrajući odnos između očekivane ukupne naplate u 2021. godini i ukupno ostvarene naplate iz 2020. godine vidna je negativna stopa kretanja od (-)1,69%. Ipak, ukoliko se uzme u obzir da je baza iz 2020. godine dijelom podržana subvencijama interventnih mjera, te se ista umanjuje za subvencionirani dio, projekcija prihoda po osnovu ukupnih obaveznih socijalnih doprinosa za 2021. godinu implicira rast od 0,8%.

U narednom periodu očekuje se stabilan rast naplate ove kategorije prihoda po stopama: 3,78%; 4,82% i 4,92% za: 2022.; 2023. i 2024. godinu respektivno.

Tabela 3.10. Revidirana projekcija prihoda od obaveznih socijalnih doprinosa u Federaciji BiH za 2021. g. i projekcije za period 2022.-2024. g.

KATEGORIJA	PROJEKCIJA			
	2021	2022	2023	2024
1. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	1.990.045.457	2.065.667.184	2.165.852.043	2.272.845.134
2. Doprinosi za zdravstveno osiguranje	1.424.043.100	1.477.302.312	1.547.917.362	1.623.300.938
3. Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	165.845.633	172.197.521	180.652.419	189.703.105
UKUPNO	3.579.934.190	3.715.167.017	3.894.421.824	4.085.849.177

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Treba imati u vidu i mogućnost dodatne pozitivne refleksije produženja primjene Zakona o visini zatezne kamate na javne prihode u Federaciji Bosne i Hercegovine, kojim se omogućava otpis zatezne kamate na dugovanja izmirena do kraja 2021. godine, na nivo naplate doprinosa, a što nije uključeno u trenutnu projekciju prihoda.

3.2.5. Prihodi budžeta Federacije BiH

Ukupni prihodi budžeta Federacije BiH u 2020. godini ostvareni su u iznosu od 3.886,5 mil. KM. Ukoliko se radi uporedivosti sa bazom iz 2019. godine iz navedenog iznosa isključuje prihodi od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, čije se uplata u korist budžeta Federacije BiH po prvi put vrši od 2020. godine, ostvarenje ostalih prihoda iznosi 1.863,8 mil. KM i manje je za 8,2% ili za 166,1 mil. KM u poređenju sa 2019. godinom.

Tabela 3.11. Konsolidirani pregled naplate prihoda Budžeta Federacije BiH 2020/2019. g.

VRSTA PRIHODA	IZVRŠENJE			
	2019	2020	% promjene	Razlika
I POREZNI PRIHODI	1.676.037.351	1.466.262.304	-12,52	-209.775.046
1. Prihodi od indirektnih poreza	1.576.625.280	1.385.277.930	-12,14	-191.347.351
1.1. Prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju Budžetu Federacije BiH	1.070.318.750	901.156.430	-15,80	-169.162.321
1.2. Sredstva na ime finansiranja vanjskog duga	506.306.530	484.121.500	-4,38	-22.185.030
1.3. Ostali indirektni porezi (<i>naknadne uplate prema propisima koji više nisu u primjeni</i>)	0	0	0,00	0
2. Porez na dobit	99.412.070	80.984.375	-18,54	-18.427.695
II DOPRINOSI *	*	2.022.702.138	*	*
1. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	*	2.022.702.138	*	*
1.1. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	*	2.022.702.138	*	*
III NEPOREZNI PRIHODI	353.805.839	397.367.936	12,31	43.562.097
1. Takse	22.285.693	18.345.035	-17,68	-3.940.658
1.1. Administrativne takse	1.446.835	4.961.827	242,94	3.514.992
1.2. Sudske takse	28.702	29.728,75	3,58	1.027
1.3. Ostale takse	20.810.157	13.353.479	-35,83	-7.456.678
1.3.1. Takse za detašmane	1.240	546	-55,97	-694
1.3.2. Putničke takse - avio takse	9.510.417	2.822.890	-70,32	-6.687.526
1.3.3. Taksa za izmirenje duga za isporuku prirodnog gasa	1.494.841	1.469.831	-1,67	-25.011
1.3.4. Taksa za uspostavu rezervi naftnih derivata	9.803.659	9.060.212	-7,58	-743.447
2. Naknade	45.464.176	34.322.850	-24,51	-11.141.326
2.1. Naknade od priređivanja igara na sreću	31.332.726	25.169.655	-19,67	-6.163.071
2.1.1. Ostvareni prihodi prometa Lutrije BiH	3.297.368	2.800.825	-15,06	-496.543
2.1.2. Naknade za priređivanje igara na sreću koje pripadaju budžetu Federacije	8.950.463	7.668.345	-14,32	-1.282.118
2.1.3. Naknada za priređivanje igara na sreću	1.180.105	1.043.459	-11,58	-136.646
2.1.4. Mjesečna naknada za priređivanje igara na sreću klađenja (kladionice, automati, kasina, internet igre) i naknada za postavljanje uređaja za priređivanje klađenja	17.898.349	13.653.732	-23,72	-4.244.617
2.1.5. Naknade od tombolskih kartica	6.442	3.294	-48,86	-3.148
2.2. Naknade za tehnički pregled vozila	540.549	538.063	-0,46	-2.486
2.3. Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća	4.193.694	4.109.600	-2,01	-84.094
2.4. Naknade za vatrogastvo	56.844	62.032	9,13	5.188,84
2.5. Naknade za korištenje šuma	380.504	510.490	34,16	129.986,17
2.6. Koncesione naknade	2.237.287	154.557	-93,09	-2.082.729,77
2.7. Naknade iz oblasti veterinarstva i poljoprivrede	3.153.074	1.580.275	-49,88	-1.572.798,50
2.8. Naknade iz oblasti vodenog prevoza	35.555	29.156	-18,00	-6.399,73
2.9. Ostale naknade	3.533.943	2.169.023	-38,62	-1.364.920,75
3. Novčane kazne	14.576.754	11.253.895	-22,80	-3.322.860
4. Ostali neporezni prihodi	271.479.215	333.446.156	22,83	61.966.941
4.1. Prihodi od finansijske i nematerijalne imovine	222.023.943	254.408.648	14,59	32.384.704
4.1.1. Prihodi od dividende	31.501.681	33.751.817	7,14	2.250.137
4.1.2. Povrat anuiteta od krajnjih korisnika za otplatu kredita	190.013.843	216.913.815	14,16	26.899.971
4.1.3. Ostali prihodi od finansijske i nematerijalne imovine	508.419	3.743.015	636,21	3.234.596
4.2. Prihodi od iznajmljivanja materijalne imovine	191.227	142.384	-25,54	-48.843
4.3. Prihodi od pružanja javnih usluga	23.150.869	20.114.838	-13,11	-3.036.031
4.4. Neplanirane uplate prihoda	26.113.176	58.780.286	125,10	32.667.110
UKUPNO (I + II + III):	2.029.843.190	3.886.332.379	91,46	1.856.489.189
IV TRANSFERI I GRANTOVI DRUGIH NIVOVA VLASTI	0	151.799	100,00	151.799
UKUPNO (I + II + III + IV):	2.029.843.190	3.886.484.178	91,47	1.856.640.989
Ostvarenje prihoda bez doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje				
UKUPNO (I + II + IV):	2.029.843.190	1.863.782.040	-8,18	-166.061.149

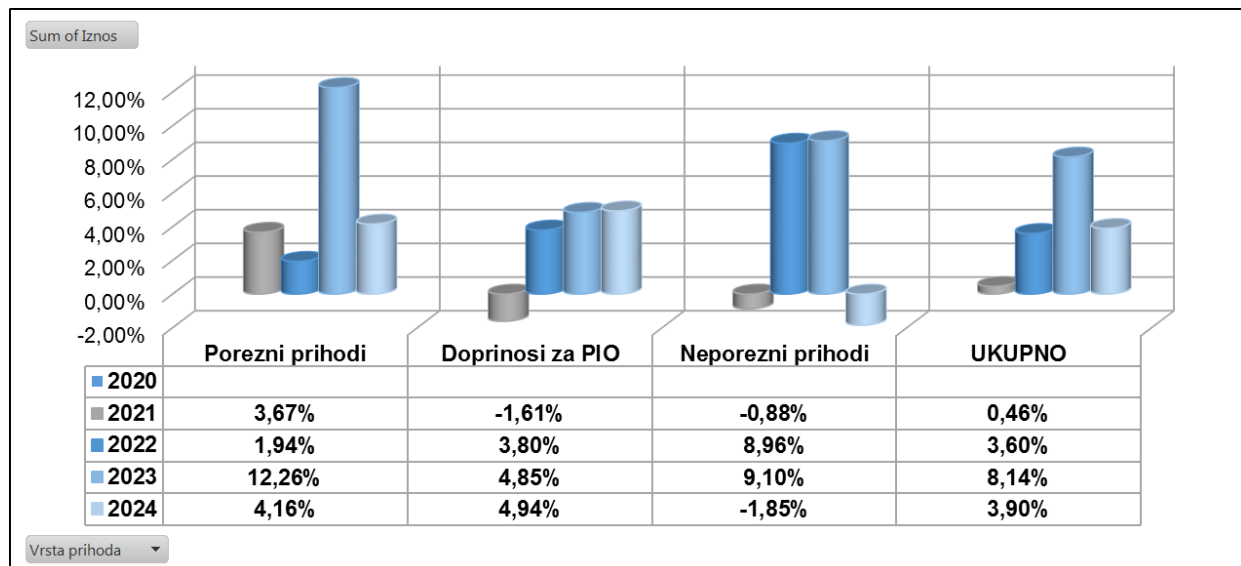
Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Ulaskom Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje u okvir budžeta Federacije BiH, odnosno uključivanje prvenstveno uplata po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, ukupni prihodi budžeta Federacije BiH su povećani, uz preuzete i cjelokupne obaveze za mjesečne isplate ostvarenih penzija korisnicima.

Prateći prednja pojašnjenja metodologija pripreme projekcija, pojedinačno po svakoj od kategorija prihoda, izvršena je i priprema revidirane projekcije prihoda budžeta FBiH za 2021. godinu i projekcija za period 2022.-2024. godina. Ističemo da se projicirani iznosi prihoda Budžeta Federacije BiH dati u ovom dijelu odnose na očekivanu tekuću naplatu javnih prihoda tokom jedne navedene fiskalne godine, te ne uključuju prenose, neutrošenih sredstva iz ranijih perioda, kao ni plan realizacije transfera i grantova drugih nivoa vlasti.

Tako, u 2021. godini očekivani revidirani ukupni nivo naplate prihoda u budžet FBiH iznosi 3.904 mil. KM i veći je za 0,46% u odnosu na naplatu iz 2020. godine.

Grafikon 3.3. Prognozirani trend kretanja prihoda Budžeta Federacije BiH po kategorijama u periodu 2021.- 2024. g. (BAZA: prethodna godina)

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Ukupan iznos očekivane naplate poreznih prihoda iznosi 1.520,1 mil. KM i veći je za 3,67%. U strukturi poreznih prihoda, očekuje se da će ukupni prihodi od indirektnih poreza biti ostvareni u iznosu od 1.467,7 mil. KM sa rastom od 5,95%, od čega se iznos od 905,5 mil. KM odnosi na raspoložive prihode za opću budžetsku potrošnju, sa pretpostavljenim rastom od približno 0,5%, dok se iznos od 562,2 mil. KM odnosi na prihode od indirektnih poreza namjenjene otplati vanjskog duga, koja je u odnosu na 2019. godinu veća za 16,1%.

U periodu 2022.-2024. godina projicirane stope rasta ukupnih prihoda od indirektnih poreza trebale bi iznositi: 1,92%; 12,6% i 4,19% respektivno (kretanje uslovljeno nivoom sredstava planiranih za otplatu vanjskog duga koja se u cjelosti evidentiraju unutar budžeta FBiH). Nakon izmirenja obaveza po osnovu vanjskog duga, raspoloživi

prihodi od indirektnih poreza za opću potrošnju budžeta Federacije BiH u periodu 2022.-2024. godina trebali bi se kretati po stopama: 5,34%; (-)3,52% i 5,96% (g/g).

Kako je već ranije naglašeno, očekuje se da će prihodi od poreza na dobit uplaćeni u korist budžeta FBiH u 2021. godini pretrpiti smanjenje od 35,29% u odnosu na već značajno narušenu bazu iz 2020. godine. Ovakva projekcija rezultat je negativnih, kako historijskih trendova iz prošle godine, tako i tekućih trendova u naplati, nastavljenih u prvom kvartalu 2021. godine od strane većine uplatilaca. Posebno je potrebno istaći značajno smanjenu dobit u kategoriji banaka uslijed nemogućnosti naplate rizičnih potraživanja, odobrenih moratorija na otplatu kredita pravnih i fizičkih lica pogođenih negativnim ekonomskim posljedicama pandemije, kao i smanjene kreditne potražnje. Kada je riječ o ostalim kategorijama obveznika, također je zabilježeno značajno smanjenje poslovne aktivnosti posebno izraženo kod pravnih lica u oblasti elektroprivrede i oblasti priređivanja igara na sreću, a čije su uplate do sada značajno činile strukturu ukupne naplate poreza na dobit u budžet FBiH.

Prateći prognoze postepenog oporavka, predviđa se da će već u 2022. godini naplata prihoda od poreza na dobit u korist budžeta FBiH ponovo uspostaviti pozitivan trend kretanja sa stopom rasta od 2,6%, dok se za 2023. i 2024. godinu projiciraju stope rasta od 3% i 3,4% respektivno.

Prema projekcijama za 2021. godinu odnos očekivane naplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje i ukupnog ostvarenja zabilježenog u 2020. godini kreće se po negativnoj stopi od (-)1,61%. Kako je već istaknuto kod pojašnjenja projekcija ukupnih doprinosa, u bazi iz 2020. godine sadržan je i subvencionirani dio od strane Vlade FBiH za doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje (50,1 mil. KM). Kada izvršimo umanjene uporedne baze za navedeni iznos, u 2021. godini očekuje se pozitivna stopa kretanja u naplati doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje od 0,88%. Rast naplate ove kategorije prihoda u periodu 2022.-2024. godina očekuje se po stopama: 3,8%; 4,85% i 4,94% (g/g).

U 2021. godini ukupna naplata neporeznih prihoda u budžet FBiH pretpostavljena je u iznosu od 393,9 mil. KM što je za 0,88% manje u odnosu na ostvarenje iz 2020. godine. Kako je već istaknuto, neporezni prihodi uzimaju širok obuhvat različitih kategorija prihoda, od kojih veći broj ima neustaljene, nepredvidive obrasce kretanja. Kod većine neporeznih prihoda, koji se prema pripadnosti, uplaćuju u korist budžeta FBiH, u 2021. godini pretpostavljen je skromniji rast u prosjeku za 2,2%. Značajno smanjenje od preko 55% očekuje se u naplati dividendi po osnovu vlasničkih udjela u javnim preduzećima, uzimajući u obzir njihovu značajnije narušenu poslovnu aktivnost tokom 2020. godine.

Očekivane stope rasta ukupnih neporeznih prihoda za 2022.; 2023. i 2024. godinu iznose: 8,96%; 9,1% i (-)1,85% respektivno, a prvenstveno su uslovljene planiranim kretanjima naplate prihoda od krajnjih korisnika za otplaćene kreditne anuitete, koji u prosjeku čine 63,35% ukupnih neporeznih prihoda budžeta FBiH.

Tabela 3.12. Revidirana projekcija prihoda Budžeta Federacije BiH za 2021. g. i projekcije za period 2022.- 2024. g.

VRSTA PRIHODA	PROJEKCIJA			
	2021	2022	2023	2024
I POREZNI PRIHODI	1.520.116.936	1.549.663.101	1.739.704.935	1.812.108.780
1. Prihodi od indirektnih poreza	1.467.710.534	1.495.894.133	1.684.322.899	1.754.843.754
1.1. Prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju Budžetu Federacije BiH	905.544.874	953.944.142	920.405.654	975.253.184
1.2. Sredstva na ime finansiranja vanjskog duga	562.165.660	541.949.991	763.917.245	779.590.570
1.3. Ostali indirektni porezi (<i>naknadne uplate prema propisima koji više nisu u primjeni</i>)	0	0	0	0
2. Porez na dobit	52.406.401	53.768.968	55.382.037	57.265.026
II DOPRINOSI *	1.990.045.457	2.065.667.184	2.165.852.043	2.272.845.134
1. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	1.990.045.457	2.065.667.184	2.165.852.043	2.272.845.134
1.1. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	1.990.045.457	2.065.667.184	2.165.852.043	2.272.845.134
III NEPOREZNI PRIHODI	393.887.033	429.178.123	468.252.042	459.585.483
1. Takse	18.699.263	25.608.656	26.399.129	27.260.198
1.1. Administrativne takse	5.110.682	5.269.113	5.442.993	5.638.941
1.2. Sudske takse	30.620,61	31.569,85	32.611,66	33.785,68
1.3. Ostale takse	13.557.961	20.307.973	20.923.524	21.587.471
1.3.1. Takse za detašmane	549	549	549	549
1.3.2. Putničke takse - avio takse	2.876.243	9.320.208	9.599.815	9.887.809
1.3.3. Taksa za izmirenje duga za isporuku prirodnog gasa	1.509.516	1.532.159	1.555.141	1.578.468
1.3.4. Taksa za uspostavu rezervi naftnih derivata	9.171.653	9.455.057	9.768.020	10.120.645
2. Naknade	34.590.060	35.208.877	35.928.629	36.696.948
2.1. Naknade od priređivanja igara na sreću	25.575.223	26.004.839	26.448.255	26.909.261
2.1.1. Ostvareni prihodi prometa Lutrije BiH	2.870.845	2.959.842	3.057.516	3.167.587
2.1.2. Naknade za priređivanje igara na sreću koje pripadaju budžetu Federacije	7.783.370	7.900.121	8.018.622	8.138.902
2.1.3. Naknada za priređivanje igara na sreću	1.059.111	1.074.998	1.091.123	1.107.489
2.1.4. Mjesečna naknada za priređivanje igara na sreću klađenja (kladionice, automati, kasina, internet igre) i naknada za postavljanje uređaja za priređivanje klađenja	13.858.538	14.066.416	14.277.412	14.491.573
2.1.5. Naknade od tombolskih kartica	3.359	3.463	3.581	3.710
2.2. Naknade za tehnički pregled vozila	550.331	567.391	586.115	607.215
2.3. Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća	4.244.395	4.406.106	4.619.361	4.843.862
2.4. Naknade za vatrogastvo	63.273	65.234	67.387	69.813
2.5. Naknade za korištenje šuma	155.979	85.788	47.184	23.592
2.6. Koncesione naknade	158.143	163.046	168.589	174.658
2.7. Naknade iz oblasti veterinarstva i poljoprivrede	1.611.565	1.651.854	1.693.150	1.735.479
2.8. Naknade iz oblasti vodenog prevoza	29.593	30.037	30.487	30.945
2.9. Ostale naknade	2.201.558	2.234.581	2.268.100	2.302.122
3. Novčane kazne	11.529.615	11.817.856	12.113.302	12.416.135
4. Ostali neporezni prihodi	329.068.096	356.542.735	393.810.982	383.212.203
4.1. Prihodi od finansijske i nematerijalne imovine	258.409.296	285.243.513	321.808.736	310.417.876
4.1.1. Prihodi od dividende	15.000.000	15.000.000	15.000.000	15.000.000
4.1.2. Povrat anuiteta od krajnjih korisnika za otplatu kredita	239.579.443	266.294.934	302.729.854	291.192.154
4.1.3. Ostali prihodi od finansijske i nematerijalne imovine	3.829.853	3.948.579	4.078.882	4.225.722
4.2. Prihodi od iznajmljivanja materijalne imovine	145.687	150.204	155.311	160.902
4.3. Prihodi od pružanja javnih usluga	20.513.112	21.149.018	21.846.936	22.633.426
4.4. Neplanirane uplate prihoda	50.000.000	50.000.000	50.000.000	50.000.000
UKUPNO (I + II + III):	3.904.049.426	4.044.508.408	4.373.809.021	4.544.539.397
IV TRANSFERI I GRANTOVI DRUGIH NIVOVA VLASTI	0	0	0	0
UKUPNO (I + II + III + IV):	3.904.049.426	4.044.508.408	4.373.809.021	4.544.539.397

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

3.2.6. Rizici po ostvarenje plana prihoda

Srednjoročne projekcije javnih prihoda u Federaciji BiH prate pozitivna makroekonomska očekivanja u kretanju onih agregata sa kojim su u značajnoj korelaciji. Kod nekih stavki, u cilju očuvanja fiskalne discipline, već unutar osnovnog scenarija uključeni su i procjenjeni efekti pojedinih visokih rizika po ostvarenje makroekonomskih prognoza. Projekcije su usko vezane za pretpostavljenu dužinu trajanja pandemije i brzinu oporavka ekonomije, baziraju se na pretpostavci da će trajanje negativnog ekonomskog učinka pandemije biti ograničeno na prvu polovinu 2021. godine, nakon čega je očekivan snažniji i brži oporavak. Nadalje, pretpostavljeni iznosi prate važeće politike u oblasti direktnog, indirektnog oporezivanja i doprinosa, te politike na kojima se temelji prikupljanje prihoda iz ostalih izvora.

Obzirom na krajnju nepredvidivost šokova koje će pandemija ostaviti na ekonomiju, mogući krajnji ishod po realizaciju može se kretati u oba smjera. Ukoliko trajanje pandemije pređe i u drugu polovinu 2021. godine, moguće je dodatno usporavanje ekonomije, sa negativnim reperkusijama na pretpostavljene iznose javnih prihoda, što bi moglo rezultirati dodatnim smanjenjem od (-)1,8% u odnosu na pretpostavljeno pri osnovnom scenariju. S druge strane, zadržava se i mogućnost nešto bržeg oporavka unutar 2021. godine, što bi naplatu javnih prihoda u Federaciji BiH u datoj godini, na nivou šire vlade moglo uvećati za 1,5% u odnosu na trenutno procjenjenu. Tako, promjenjena baza iz 2021. godine, uz zadržavanje svih ostalih makroekonomskih pretpostavki istih, utjecala bi i na projekcije za period 2022.-2024. godine date osnovnim scenarijem.

Pored navedenog, na drugačiji ishod u naplati javnih prihoda mogu u značajnoj mjeri utjecati: neplanirane izmjene poreznih politika, značajna odstupanja u kretanju koeficijenta raspodjele prihoda od indirektnih poreza između entiteta u odnosu na trenutno procjenjeni, promjene u nivou planirane otplate vanjskog duga, promjene u izdvajanju prihoda od indirektnih poreza za Institucije BiH, rad porezne administracije, te razvoj drugih događaja poput novih elementarnih nepogoda. Treba uzeti u obzir i da kategorija ostalih prihoda uključuje širok spektar prilično varijabilnih neporeznih prihoda, od kojih značajan dio nema kontinuirani obrazac kretanja, čime je i rizik po projekciju veći.

IV. Upravljanje rashodima na nivou Vlade Federacije BiH

U ovom poglavlju se opisuje politika javnih rashoda i daje kratak pregled ključne problematike vezane za oblasti upravljanja resursima javnog sektora. Također, data je analiza strukture javnih rashoda po glavnim ekonomskim kategorijama i trendovi njihovih kretanja u proteklom periodu. Ova analiza je važan element procesa srednjoročnog planiranja budžeta jer daje kontekst i osnovu za izradu planova budžetske potrošnje i gornjih granica rashoda.

U skladu sa planiranim okvirom raspoloživih sredstava, te na osnovu opredijeljenja i prihvaćene politike javnih rashoda, ovo poglavlje sadrži i preporuke o strukturi budžetske potrošnje za naredni trogodišnji period po glavnim ekonomskim kategorijama. S tim u vezi, detaljno su razmotrene pojedine kategorije troškova, i to:

- Plaće i naknade troškova zaposlenih;
- Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi;
- Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge;
- Tekući transferi i drugi tekući rashodi;
- Kapitalni transferi i
- Kapitalni izdaci.

Pored navedenog, poglavlje sadrži i detaljnu analizu javnog duga u Federaciji BiH, uključujući pojedine kategorije unutrašnjeg i vanjskog duga.

4.1. Politika javnih rashoda

Politika upravljanja javnim rashodima u Federaciji BiH u narednom srednjoročnom periodu biće usmjerena prema realizaciji i ostvarenju ciljeva datih u strateškim dokumentima usvojenim u 2021. godini. Navedene ciljeve biće moguće ostvariti efikasnim i namjenskim korištenjem javnih sredstava. U okviru Strategije reforme upravljanja javnim finansijama u Federaciji BiH, koja uključuje važne oblasti upravljanja javnim finansijama, dat je akcenat na unaprijeđenje aktivnosti prilikom planiranja, izrade i izvršenja budžeta. Strateški ciljevi i programi Vlade Federacije BiH vezani su za dalje usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa zakonodavstvom EU, očuvanje makroekonomske stabilnosti, ulaganje u izgradnju infrastrukture u oblasti transporta, energije i okoliša, te nastavak sektorskih reformi. Mjere fiskalne politike Federacije BiH biće usmjerene na nastavak prethodno poduzetih aktivnosti na suzbijanju sive ekonomije, te stvaranju povoljnijeg i stabilnijeg poslovnog okruženja i povećanju priliva domaćih i stranih investicija. Navedene aktivnosti imaju za cilj poticanje ekonomskog rasta i povećanje fiskalnog prostora, kako bi se pružila podrška dugoročnoj makroekonomskoj stabilnosti zemlje.

Shodno navedenom, Vlada Federacije BiH nastavlja provođenje restriktivne javne potrošnje u periodu 2022.-2024. godina, s ciljem održavanja stabilnog finansijskog sistema i budžetske ravnoteže, te jače kontrole javne potrošnje. Ključni naglasak će biti na strogoj kontroli budžetske potrošnje, poboljšanje fiskalne discipline, odnosno ograničavanju rasta tekuće potrošnje i tekućih transfera, uz doprinos svih budžetskih korisnika kako bi se ostvarili postavljeni ciljevi i postigli željeni efekti.

Planiranje tekućih i kapitalnih transfera, u tekućoj ali i narednim godinama, će imati presudnu ulogu u planiranju javnih rashoda sa aspekta pomoći u oporavku privrede. Zavisno od nivoa vlasti, planiranje kapitalnih i tekućih transfera je potrebno usmjeriti u finansiranje programa koji će imati učinka na povećanje zaposlenosti i stimulisanje potrošnje stanovništva. Prilikom planiranja ovih sredstava, veoma je značajno da se izvrši detaljna analiza dosadašnjih učinak, kao i da budžetski korisnici uspostave sveobuhvatan sistem praćenja i procjene efekata potrošnje kroz kapitalne transfere koji će omogućiti sagledavanje dosadašnjih učinaka.

Posebno ističemo da će 2022. godina biti u fokusu intenzivnijih aktivnosti na implementaciji programskog budžeta, kao i na poboljšanju mjera učinka za dodjeljena sredstva. Navedene aktivnosti, biće usmjerene na preispitivanje opravdanost i/ili produktivnost do sada kreiranih programa, kako bi se optimizirala programska struktura budžeta u Federaciji BiH i time povećala efikasnost programskog budžeta u Federaciji BiH. Razvoj programskog budžeta u Federaciji BiH se odvija u pravcu da postane reprezent budžetiranja po programskoj klasifikaciji kojom se prikazuju ciljevi, očekivani rezultati, aktivnosti i sredstva potrebna za realizaciju planiranih aktivnosti. Osnovna svrha je uspostavljanje novog načina planiranja i raspodjele budžetskih sredstava tako da se uvodi jasna veza između politika vlasti odnosno programa koje sprovodi, ciljeva tih programa i očekivanih rezultata s jedne, i sredstava potrebnih za njihovu realizaciju s druge strane. Praktično, uvođenje i implementacija programskog budžetiranja omogućit će mjerenje cijene koštanja svakog ponuđenog rješenja nekog problema, nakon čega će se vršiti izbor najpovoljnijeg rješenja i identificiranje korisnika koji je zadužen za implementaciju aktivnosti. Na ovaj način, ujedno će doći do uspostavljanja i odgovornosti za implementaciju aktivnosti.

4.1.1. Planirane mjere u periodu 2022.-2024 godine

Kako bi se posljedice krize u 2020. godini suzbile ili smanjile na najmanju moguću mjeru, potrebno je planirati finansijska sredstva za **oporavak i stabilizaciju privrede** u cijelosti, pri čemu u fokusu trebaju biti ulaganje u oblasti privrede koje su pretrpjele najviše štete kao i u oblasti koje zapošljavaju najveći broj zaposlenika. Iz tog razloga planiraju se značajna ulaganja u oblasti uslužnih djelatnosti kao što su hotelijerstvo i ugostiteljstvo, prijevoz, kultura i slično koje su pretrpjele najveće gubitke usljed zabrane njihovog rada, te u zdravstveni sektor koji je u krizi pretrpio višestruka opterećenja.

U cilju osiguranja makroekonomske stabilnosti budžeta svih nivoa vlasti, te oporavka i stabilizacije privrede, Vlada Federacije BiH namjerava poduzeti mjere za unaprijeđenje u oblasti:

- likvidnosti i stabilnosti budžeta,
- investicijskih ulaganja,
- tržišta rada, politike zapošljavanja i politike plata u javnom sektoru,
- sistema budžetiranja.

Poduzimanjem mjera u navedenim oblastima planira se ostvariti finansijska stabilnost putem ograničenja rasta javne potrošnje čime bi se stvorile uštede koje će se usmjerite

u javne investicije, aktivne mjera zapošljavanja, te za oporavak i stabilizaciju privrede općenito.

Jedan od ključnih ciljeva Vlade Federacije BiH je osiguranje likvidnosti i stabilnosti budžeta koja će omogućiti stabilnost u isplati **penzija, boračkih i socijalnih naknada, te svih ostalih davanja** koja se isplaćuju iz budžeta Federacije BiH.

Osiguranjem pravovremene isplate socijalnih naknada iz bužeta, uz kombinaciju poboljšanja ciljane socijalne pomoći i uspostavljanja registra korisnika gotovinskih naknada, namjerava se unaprijediti zaštita najugroženijih kategorija stanovništva.

S obzirom da su **investicije** jedan od glavnih pokretača rasta ekonomije, i u narednom srednjoročnom periodu iste će biti u fokusu kako bi se pozitivno utjecalo na zaposlenost i rast dohotka stanovništva. Radi povećanja domaćih izvora ulaganja, potrebno je ostvariti uštedu na javnim rashodima putem unaprijeđenja javne uprave odnosno sistema troškova javne uprave, sa ciljem stvaranje fiskalnog prostora za investicije iz domaćih fondova.

U pogledu unaprijeđenja sistema zapošljavanja i politika fonda plata planira se provoditi efikasnija politika i mjere **zapošljavanja i plata u javnom sektoru** koje će omogućiti pravičnije i transparentnije zapošljavanje.

Za očuvanje nivoa zaposlenosti, te otvaranje novih radnih mjesta, planirano je provesti aktivne politike i mjere u oblasti **tržišta rada** kako bi se otklonili ključni problemi u procesu zapošljavanja, te prilagodilo naše tržište evropskom tržištu. Unaprijeđenjem u oblasti tržišta rada se dodatno namjerava spriječiti migracija obrazovane mlađe populacije, te povećati stopu zaposlenosti žena i osoba koje se teže zapošljavaju. Zbog značaja tržišta rada odnosno značaja dohotka stanovništva i borbe protiv siromaštva, u okviru Strategija razvoja FBiH 2021.-2027 su definirane mjere koje će doprinijeti rastu ekonomije općenito, ali i rastu zaposlenosti u Federaciji BiH.

Uvođenjem programskog budžeta, kojim se povezuju sve faze u procesu budžetiranja, namjerava se unaprijediti **sistem budžetiranja**, na način da se istim osigura provođenje definisanih ciljeva strateških i srednjoročnih politika vlasti, te odobravanje alokacije sredstva prema očekivanim ciljevima i rezultatima.

S obzirom da je upravljanje javnim finansijama jedan od strateških ciljeva Federacije BiH usvojena je nova Strategija reforme upravljanja javnim finansijama u Federaciji BiH za period 2021.-2025. godina kojom su definisane politike i mjere za unaprijeđenje upravljanja javnim приходima i rashodima.

4.2. Opća struktura javnih rashoda i trendovi

Planirana javna potrošnja u 2021. godini, uključujući otplate dugova, pozajmljivanje i izdatke za kamate, iznosi 5.481,2 mil. KM. Ovaj planirani iznos predstavlja rast od 751,0 mil. KM u odnosu na izvršenje Budžeta Vlade Federacije BiH za 2020. godinu. Ako se posmatraju pojedinačno planirani iznosi u 2021. godini, najveći udio odnosi se na tekuće i kapitalne transfere 71,9% (3.901,8 mil. KM), bruto plaće, naknade i doprinose 5,0% (278,9 mil KM). Izdacima za materijal, sitan inventar i usluge pripada

dio od 1,9% (107,8 mil. KM), kapitalnoj potrošnji 0,7% (42,2 mil.KM), ostaloj potrošnji (rezerva) 0,1% planiranih rashoda.

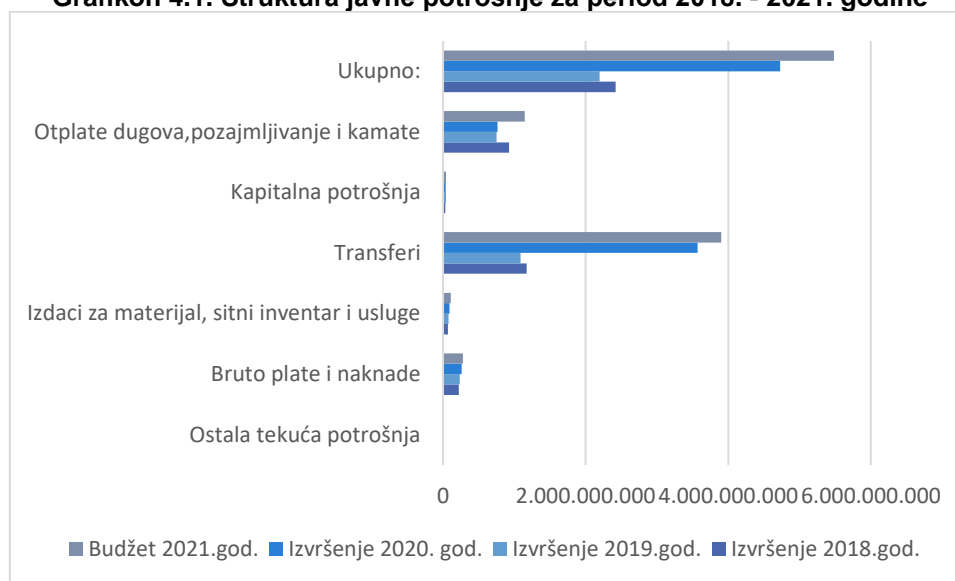
U skladu sa navedenim, ukupan Budžet Federacije BiH za 2021. godinu iznosi 5.481.251.699 KM.

Tabela 4.1. Struktura javne potrošnje za period 2018. - 2021. godine

Vrste izdataka	Izvršenje 2018.god.	Izvršenje 2019.god.	Izvršenje 2020. god.	Budžet 2021.god.
Ostala tekuća potrošnja	0	0	0	5.155.000
Bruto plate i naknade	220.629.032	236.547.588	263.289.916	278.971.705
Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	68.985.933	77.861.221	92.543.321	107.878.211
Transferi	1.172.357.101	1.087.495.758	3.571.905.333	3.901.895.424
Kapitalna potrošnja	34.557.936	40.932.517	36.435.423	42.258.160
Otplate dugova, pozajmljivanje i kamate	924.761.340	751.730.078	766.031.325	1.145.093.199
Ukupno:	2.421.291.342	2.194.567.162	4.730.205.318	5.481.251.699

Izvor: Izvještaji o izvršenju budžeta za 2018., 2019., i 2020. godinu i Budžet Federacije BiH za 2021. godinu, Federalno ministarstvo finansija

Grafikon 4.1. Struktura javne potrošnje za period 2018. - 2021. godine

Izvor: Izvještaji o izvršenju budžeta za 2018., 2019., i 2020. godinu i Budžet Federacije BiH za 2021. godinu, Federalno ministarstvo finansija

4.3. Struktura projekcije budžetske potrošnje za 2022. -2024. godinu

Projekcije rashoda Budžeta Vlade Federacije BiH za 2022. godinu iznose 4.237,0 mil KM i čine 17,7% BDP-a Federacije BiH, što predstavlja smanjenje od 5,3% ili 240,0 mil. KM u odnosu na predviđene rashode u 2021. godini.

Rashodi su projicirani na nivou od 4.178,3 mil. KM (16,8% BDP-a Federaciji BiH) u 2023. godini i 4.241,4 mil. KM (16,3% BDP-a Federacije BiH) u 2024. godini.

Kada je riječ o ukupnoj potrošnji, koja pored rashoda uključuje i otplate unutrašnjeg i vanjskog duga, ista je projicirana u 2022. godini u iznosu od 5.320,9 mil. KM ili 22,3% BDP-a Federacije BiH.

Ovako projicirana ukupna potrošnja za 2022. godinu predstavlja smanjenje od 29% ili 160,3 mil. KM u odnosu na 2021. godinu.

U 2023. godini ukupna potrošnja je projicirana na nivou od 5.250,0 mil. KM ili 21,7% BDP-a Federacije BiH, dok je u 2024. godini na nivou 5.452,3 mil. KM ili 20,9% BDP-a Federacije BiH.

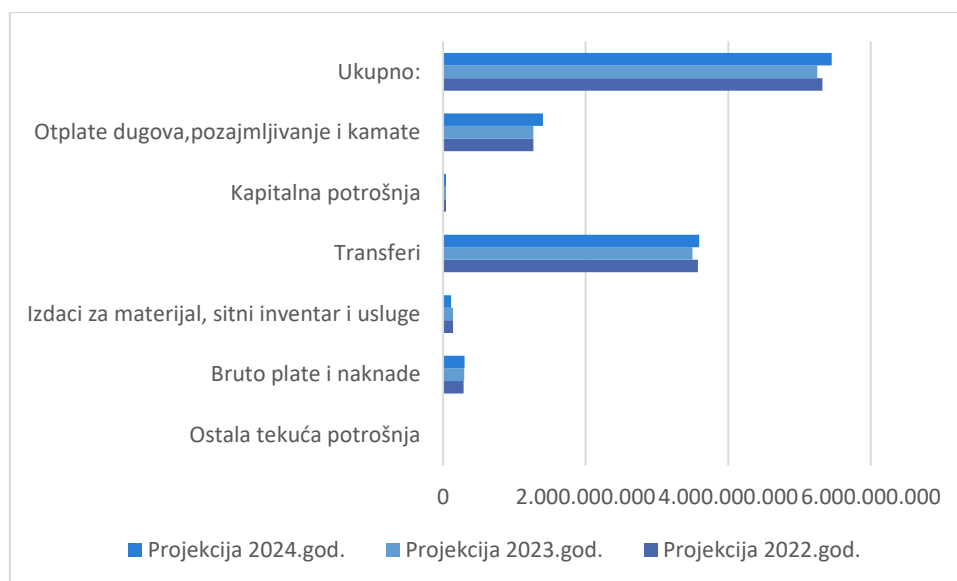
Ukupna potrošnja za naredni trogodišnji period se projicira u iznosima od 5,3 mlrd. KM u 2022., 5,2 mlrd. KM u 2023.godini, te 5,4 mlrd. KM u 2024. godini

Tabela 4.2. Projekcija budžetske potrošnje za period 2022. – 2024. godine

Vrste izdataka	Projekcija 2022.god.	Projekcija 2023.god.	Projekcija 2024.god.
Ostala tekuća potrošnja	5.155.000	5.155.000	5.155.000
Bruto plate i naknade	289.717.652	297.013.553	301.471.379
Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	142.366.204	140.742.589	113.974.671
Transferi	3.572.966.858	3.496.395.479	3.591.321.920
Kapitalna potrošnja	43.502.079	43.278.269	40.402.269
Otplate dugova, pozajmljivanje i kamate	1.267.222.539	1.267.618.929	1.400.029.062
Ukupno:	5.320.930.332	5.250.203.819	5.452.354.301

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Grafikon 4.2. Projekcija budžetske potrošnje za period 2022. – 2024. godine

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Bruto plaće, doprinosi i naknade troškova zaposlenih u 2022. godini projicirani su na nivou od 289,7 mil. KM, što predstavlja povećanje od 3,7% ili 10,7 mil. KM u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2021. godinu. Iznos ove kategorije projiciran za 2023. godinu je 297,0 mil. KM, dok u 2024. godini iznosi 301,4 mil. KM.

U strukturi javnih rashoda udio bruto plata iznosi 6,2 % kako je planirano Budžetom Federacije BiH za 2021. godinu, 6,8% u 2022. godini, 7,1% u 2023. godini, te 7,1% u 2024. godini.

Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge za 2022. godinu projicirani su na nivou od 142,3 mil. KM, što predstavlja povećanje za 31,9% ili 34,1 mil. KM u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2021. godinu. Iznos predviđen za izdatke za materijalne troškove i usluge u 2023. godini je 140,7 mil. KM i u 2024. godini je 113,0 mil. KM. Nadalje, planiranim Budžetom Federacije BiH za 2021. godinu učešće materijalnih troškova u javnim rashodima iznosi 2,4%. Učešće u javnim rashodima u 2022. godini je 3,3%. Također, učešće ove kategorije u javnim rashodima za 2023. godinu iznosi 3,3%, te u 2024. godini iznosi 2,6%.

Transferi (tekući i kapitalni) za 2022. godinu su projicirani na nivou od 3.572,90 mil. KM, što je u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2021. godinu smanjenje za 328,9 mil. KM ili 8,5%, dok iznos transfera predviđen za 2023. godinu iznosi 3.496,3 mil. KM. U 2024. godini finansijska sredstva za navedene namjene su projicirana u iznosu od 3.591,3 mil. KM.

Kapitalna potrošnja u 2022. godini projicirana je u iznosu od 39,0 mil. KM, što predstavlja smanjenje od 10,8% ili 4,7 mil. KM u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2021. godinu. Učešće kapitalne potrošnje u javnim rashodima za 2022. godinu iznosi

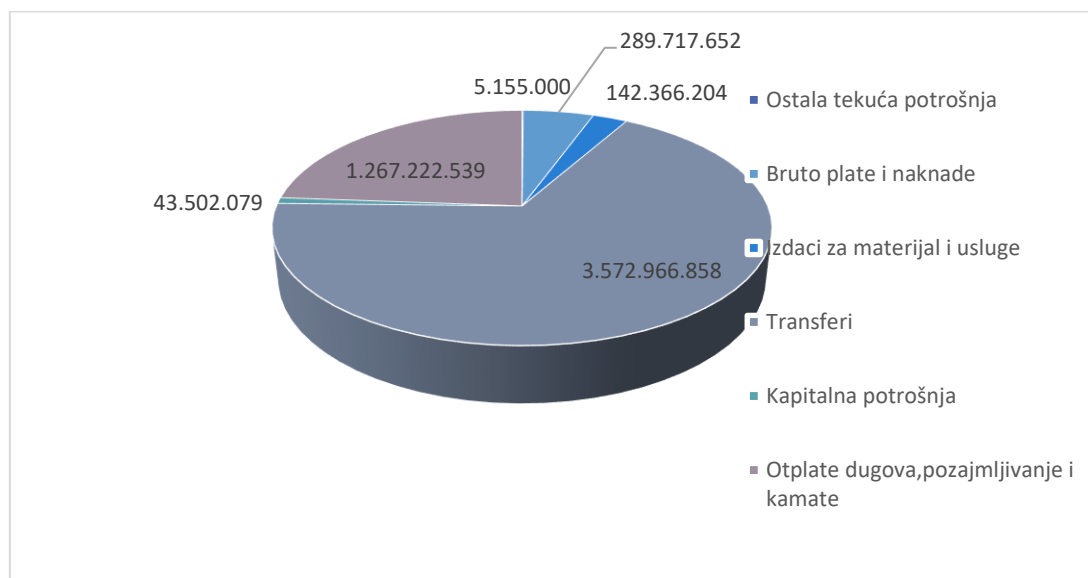
0,9%. Za 2023. godinu izdaci za kapitalnu potrošnju projicirani su u iznosu od 32,0 mil. KM, te 31,9 mil. KM za 2024. godinu.

Otplate dugova, pozajmljivanje i kamate u 2022. godini projicirani su u iznosu od 1.267,2 mil. KM, što predstavlja povećanje od 9,6% u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2021. godinu ili 122,1 mil. KM.

Otplata duga, pozajmljivanja i kamata predviđena za 2023. godinu iznosi 1.267,6 mil. KM, dok za 2024. godinu iznosi 1.400,0 mil. KM.

Iz gore navedenog se vidi da projekcija javne potrošnje predviđa pad po godišnjoj stopi od 2,9% u 2022. godini u odnosu na Budžet Federacije BiH 2021. godine, zatim pad od 1,3% u 2023. godini, te rast od 3,8% u 2024. godini.

Grafikon 4.3. Projekcije učešća pojedinih rashoda i izdataka u ukupnoj javnoj potrošnji u 2022. godini

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

4.4. Tekući rashodi

4.4.1. Plaće i naknade u javnom sektoru

Planirana sredstva na pozicijama bruto plaće, naknade i doprinosi u Budžetu Vlade Federacije BiH u 2021. godini predstavljaju 6,2% ukupnih rashoda⁵² ili 278,9 mil. KM. Projekcija bruto plaća i naknada u 2022. godini iznosi 289,7 mil. KM odnosno 6,8 % ukupnih rashoda, te u 2023. godini 297,0 ili 7,1% i u 2024. godini 301,4 mil. KM ili 7,1% ukupnih rashoda.

Projekcija bruto plaća i naknada za period 2022. – 2024. ustanovljena je na temelju:

- Zakona o platama i naknadama u organima vlasti FBiH⁵³,
- Zakona o platama i naknadama policijskih službenika FBiH⁵⁴,
- Zakon o državnoj službi u Federacije BiH⁵⁵
- Zakon o namještenicima u organima državne službe u Federacije BiH⁵⁶
- Zakon o platama i drugim naknadama sudija i tužilaca u Federacije BiH⁵⁷
- Zakon o unutrašnjim poslovima u Federacije BiH⁵⁸
- Zakon o policijskim službenicima u Federacije BiH⁵⁹
- Zakon o pravima izabranih dužnosnika, nositelja izvršnih funkcija i savjetnika u institucijama vlasti Federacije Bosne i Hercegovine⁶⁰
- Podzakonski akti kojima se regulišu porezi i doprinosi na plate zaposlenih pri budžetskom korisniku i drugi propisi koje donosi budžetski korisnik i Vlada Federacije BiH, a kojima se regulišu pitanja plata,
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji budžetskog korisnika,
- Pravilnik, odnosno Odluka o platama i naknadama državnih službenika i namještenika, koji je usvojen od strane budžetskog korisnika,
- Rješenja o postavljenju, odnosno rasporedu državnih službenika i namještenika na radna mjesta koja su izdata u skladu sa zakonom i opštim aktima budžetskog korisnika i raspodjeli zadataka izdatoj u skladu sa zakonom i internim aktima budžetskog korisnika i
- Makroekonomskih projekcija.

Broj uposlenih planiran u Budžetu FBiH za 2021. godinu iznosi 8.204 zaposlena uz primjenu osnovice za obračun plata od 330,00 KM, za period od 01.01.2021. godine do 31.12.2021. godine.

⁵² Rashodi obuhvataju ukupnu javnu potrošnju umanjenu za iznos unutarnjeg i vanjskog javnog duga

⁵³ „Službene novine FBiH”, br. 45/10, 111/12 i 20/17

⁵⁴ „Službene novine FBiH”, broj: 45/10

⁵⁵ „Službene novine Federacije BiH”, br. 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06, 4/12 i 99/15

⁵⁶ „Službene novine Federacije BiH”, broj 49/05

⁵⁷ „Službene novine Federacije BiH”, broj 72/05, 22/09 i 55/13

⁵⁸ „Službene novine Federacije BiH”, broj 81/14

⁵⁹ „Službene novine Federacije BiH”, broj 27/05, 70/08, 44/11 i 13/18

⁶⁰ „Službene novine Federacije BiH”, broj 59/06,84/08 i 9/10

Ukupno predviđena sredstva na ovim pozicijama iznose 278,9 mil. KM, što predstavlja povećanje za 15,6 mil. KM ili 5,9% u odnosu na iznos izvršenja Budžeta FBiH za 2020. godinu.

Projekcija broja zaposlenih za 2022., 2023. i 2024. godinu je 8.220, 8.227 i 8.235. U odnosu na odobreni broj u 2021. godini povećanje se odnosi za 16 novozaposlenih. U skladu sa Zaključkom Vlade Federacije V. broj:891/2021 od 27.05.2021. godine predviđen je prijem dva federalna inspektora u Federalnoj upravi za inspekcijske poslove. U Uredu za reviziju institucija u FBiH planirano je povećanje za jedanaest zaposlenih u 2022.godini, te na razdjelu Federalnog ministarstva pravde povećanje za 3 novozaposlena.

Takođe, neophodno je napomenuti da su planirana i sredstva za ispunjenje zakonske obaveze isplate plata i naknada dužnosnicima nakon prestanka mandata ukoliko nemaju zasnovan radni odnos.

U narednoj tabeli prikazana je procijenjena potrošnja na plate i naknade u javnom sektoru za period 2020.- 2024. godine.

Tabela 4.3. Plate, naknade, doprinosi i broj zaposlenih u periodu 2020. – 2024. godina

Budžet Vlade Federacije BiH	Ek.kod	Izvršenje 2020. mil KM	Budžet 2021. mil KM	2022. mil KM	Procjena	
					2023. mil KM	2024. mil KM
	6111					
	6112	263.289	278.971	289.717	297.013	301.471
Budžet Vlade Federacije BiH	6121					
Ukupan broj zaposlenih			8.204	8.220	8.227	8.235

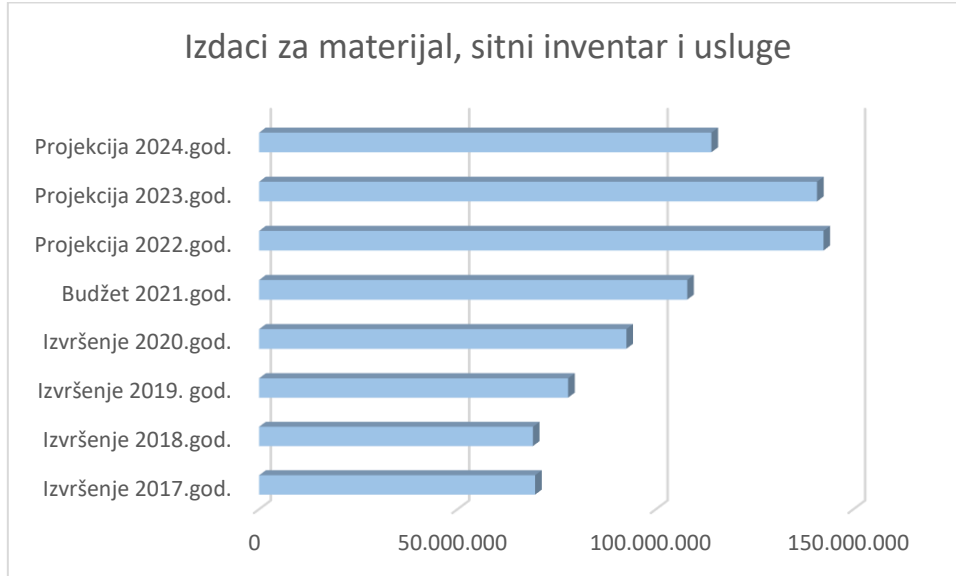
Izvor: Federalno ministarstvo finansija

4.4.2. Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge projicirani su u iznosu od 142,4 mil KM u 2022. godini, što je u odnosu na 2021. godinu povećanje za 32% ili 34,5 mil. KM. Izdaci za materijal i usluge učestvuju sa 3,4% u rashodima za 2022. godinu. Znatian dio planiranih sredstava se odnosi na sredstva koja će se finansirati sa podračuna, tj. za njihovo finansiranje obezbjeđena su namjenska sredstva na prihodovnoj strani.

Izdaci za materijal i usluge za 2023. godinu iznose 140,7 mil. KM ili 3,4% rashoda, a u 2024. godini 113,9 mil. KM ili 2,7% rashoda.

Grafikon 4.4. Prikaz izdataka za materijal, sitni inventar i usluge za period 2017. - 2024. godina

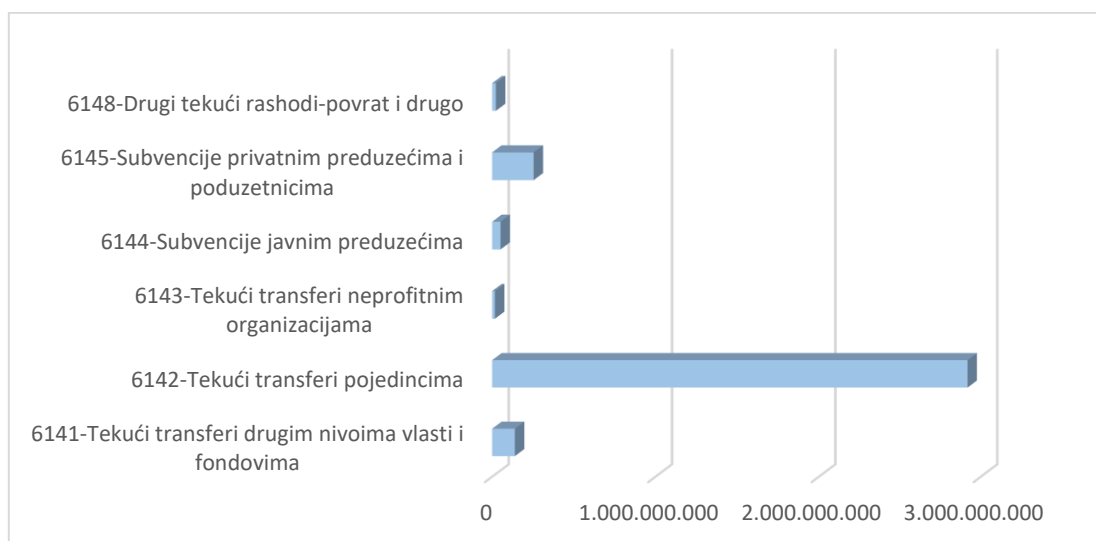
Izvor: Federalno ministarstvo finansija

4.4.3. Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Projekcija tekućih transfera za 2022. godinu iznosi 3.400,9 mil. KM, što je smanjenje za 7,4% ili 273,5 mil KM u odnosu na odobrena sredstva za ovu namjenu u 2021. godini.

Projicirani tekući transferi za 2022. godinu imaju udio od 80,26% u ukupnim rashodima. Tekući transferi za 2023. godinu projicirani su u iznosu od 3.343,8 mil. KM ili 80,0% ukupnih rashoda i 3.438,7 mil. KM ili 81,0 % ukupnih rashoda za 2024. godinu.

Grafikon 4.5. Projekcija tekućih transfera za 2022. godinu

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

4.4.3.1. Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima

Transferi drugim nivoima vlasti i fondovima za 2022. godinu iznose 138,7 mil. KM što je smanjenje za 278,1 mil. KM ili 66,7% u odnosu na Budžet FBiH za 2021. godinu i 3,3% rashoda.

Značajniji udio Tekućih transfera drugim nivoima vlasti u 2022. godini imaju i sljedeći transferi:

- Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima - Zavod za zdravstveno osiguranje i reosiguranje FBiH u iznosu od 28,5 mil. KM,
- Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima - Transfer za civilne žrtve rata 26,5 mil. KM,
- Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima – Transfer za sanaciju zdravstvenih ustanova u FBiH u iznosu od 60,0 mil. KM.
- Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima -Transfer za Zavod zdravstveno osiguranje i reosiguranje FBiH – za sufinansiranje troškova raseljenih lica u iznosu od 2,0 mil. KM.

Transferi drugim nivoima vlasti i fondovima projicirani su u iznosu od 139,3mil. KM ili 3,3 % rashoda za 2023. godinu, dok za 2024. godinu projekcija iznosi 139,4 mil. KM ili 3,3 % javnih rashoda.

4.4.3.2. Tekući transferi pojedincima

Tekući transferi pojedincima projicirani u 2022. godini iznose 2.917,6 mil. KM ili 68,9% ukupnih rashoda, od toga se značajniji iznosi odnose se na:

- Tekući transferi pojedincima – isplata penzija u iznosu od 2.108,1 mil. KM,
- Tekući transferi pojedincima - za invalidnine u iznosu od 266,0 mil. KM,
- Tekući transferi pojedincima - Transfer za lica sa invaliditetom - neratni invalidi u iznosu od 142,5 mil. KM,
- Tekući transferi pojedincima – Transfer za implementaciju Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica – novčana egzistencijalna naknada u iznosu od 45,0 mil KM.
- Tekući transferi pojedincima - Transfer za raseljena lica i povratnike u iznosu od 14,9 mil. KM,
- Tekući transferi pojedincima - za implementaciju Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja u iznosu od 15,5 mil. KM,
- Tekući transferi pojedincima - Tekući transferi za programe povratka u RS u iznosu od 5,0 mil. KM.

Tekući transferi pojedincima projicirani su u iznosu od 3.016,4 mil. KM ili 72,2% rashoda za 2023. godinu, dok za 2024. godinu iznose 3.110,0 mil. ili 73,33% ukupnih rashoda.

4.4.3.3. Tekući transferi neprofitnim organizacijama

Tekući transferi neprofitnim organizacijama projicirani su u 2022. godini u iznosu od 17,1 mil. KM ili 0,4% ukupnih rashoda, dok projekcija za 2023. godinu iznosi 17,1 mil. KM ili 0,4% i 2024. godinu iznosi 17,1 mil. KM ili 0,4% ukupnih rashoda.

4.4.3.4. Subvencije javnim preduzećima

Subvencije javnim preduzećima za 2022. godinu projicirane su u iznosu od 51,3 mil. KM ili 1,2% ukupnih rashoda. Projekcije za 2023. godinu iznose 51,3 mil. KM ili 1,2 % ukupnih rashoda, i za 2024. godinu iznose od 51,3 mil. KM ili 1,2%.

Najznačajniji projicirani iznosi u 2022. godini su:

- Subvencije javnim preduzećima - Transfer željeznicama FBiH u iznosu od 22,0 mil. KM
- Subvencije javnim preduzećima – Transfer za izmirenje obaveza po Zakonu o finansijskoj konsolidaciji JP Željeznice FBiH do u iznosu od 6,0 mil KM

4.4.3.5. Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima

Sredstva projicirana za ove namjene u 2022. godini iznose 253,5 mil. KM što iznosi 5,9% ukupnih rashoda. Projekcije za 2023. i 2024. godinu iznose 103,5 mil. KM ili 2,4% ukupnih rashoda, a značajniji iznos odnose se na:

- Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima - Poticaj za poljoprivredu u iznosu od 87,0 mil.KM.
- Subvencije privatnim poduzećima i poduzetnicima - Podsticaj za veterinarstvo u iznosu od 2,5 mil.KM.

4.4.3.6. Drugi tekući rashodi

Drugi tekući rashodi projicirani su u iznosu od 22,5 mil KM za 2022. godinu ili 0,5% rashoda.

Projekcije za 2023. godinu iznose 16,07 mil. KM ili 0,38% i za 2024. godinu 17,4 mil KM ili 0,4% ukupnih rashoda.

4.4.4. Kapitalni transferi

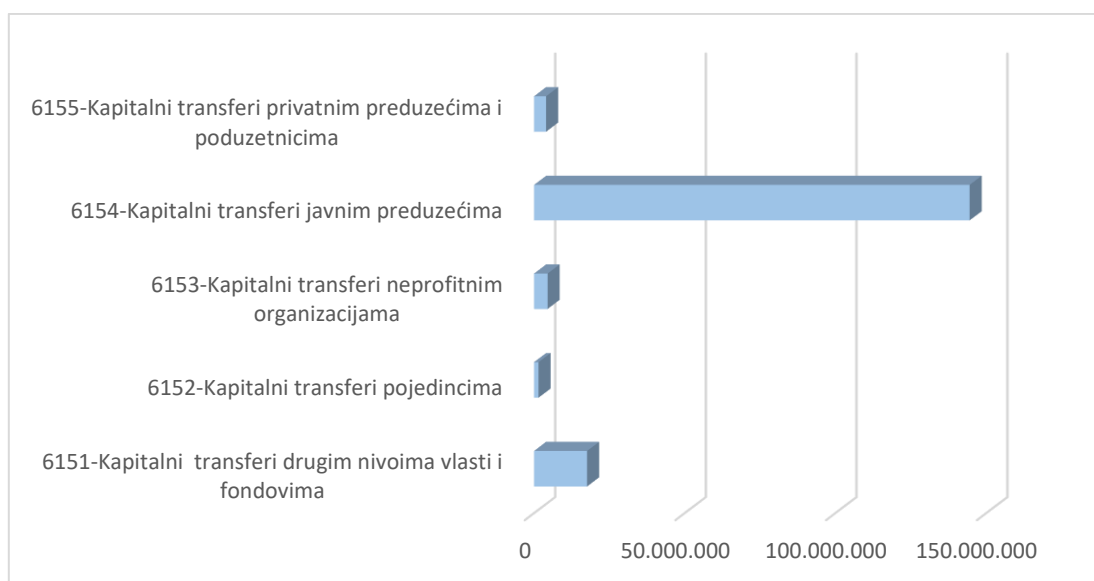
Ukupni kapitalni transferi projicirani su u iznosu od 172,1 mil. KM ili 4,0% ukupnih rashoda za 2022. godinu što je za 55,4 mil. KM manje u odnosu na Budžet FBiH za 2021. godinu.

Kapitalni transferi projicirani za 2022. godinu, po strukturi odnose se na:

- Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti i fondovima u iznosu od 17,6 mil. KM ili 0,4% ukupnih rashoda.
- Kapitalni transferi pojedincima u iznosu od 1,5 mil. KM ili 0,03% ukupnih rashoda,
- Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama u iznosu od 4,5 mil. KM ili 0,1% ukupnih rashoda,
- Kapitalni transferi javnim preduzećima u iznosu od 144,5 mil. KM ili 3,4% ukupnih rashoda, i
- Kapitalni transferi privatnim preduzećima i poduzetnicima u iznosu od 4,0 mil. KM ili 0,09% ukupnih rashoda.

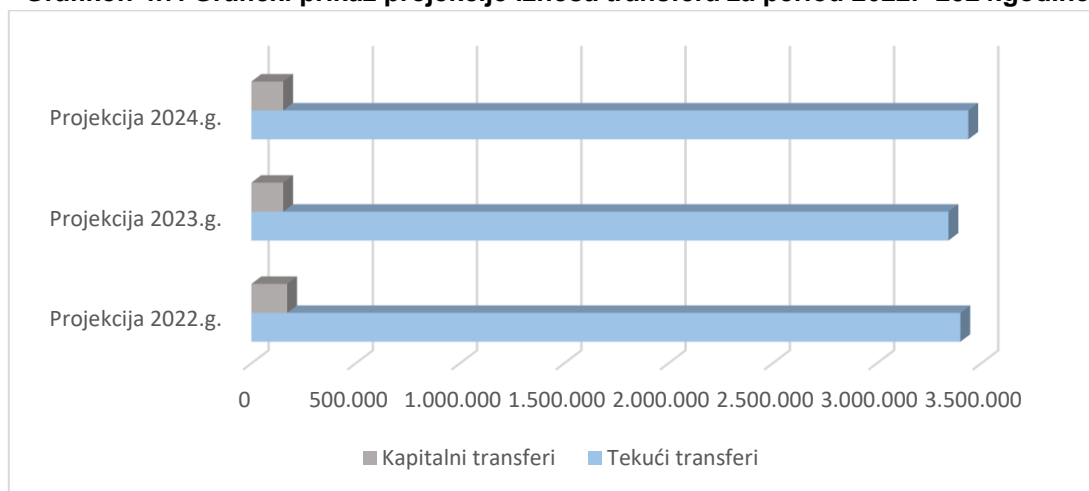
Za 2023. godinu projekcija kapitalnih transfera iznosi 152,6 mil. KM ili 3,7% i 2024. godinu projekcija iznosi 188,6 mil. KM ili 4,4% ukupnih rashoda.

Grafikon 4.6. Projekcija kapitalnih transfera za 2022. godinu

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Grafikon 4.7. Grafički prikaz projekcije iznosa transfera za period 2022.- 2024.godine

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

4.4.5. Kapitalna potrošnja

Ukupna kapitalna potrošnja (izdaci za nabavku stalnih sredstava i izdaci za kupovinu dionica privatnih preduzeća i učešće u zajedničkim ulaganjima) za 2022. godinu projicirana je u iznosu od 39,9 mil. KM ili 0,9% ukupnih rashoda, što je za 0,3 mil. KM više u odnosu na Budžet FBiH za 2021. godinu. Najznačajniji iznosi u 2022. godini odnose se na:

- Sredstva planirana za rekonstrukciju, sanaciju i adaptaciju zgrade Vlade FBiH u Sarajevu i objekta poslovne banke u Mostaru u iznosu od 12,0 mil. KM,
- Učešće Vlade u projektima koje finansira međunarodna zajednica u iznosu od 3,5 mil. KM,
- Nabavku robnih rezervi u iznosu od 2,0 mil. KM,

Projekcija za 2023. godinu iznosi 39,7 mil. KM ili 0,9% ukupnih rashoda, dok je za 2024. godinu projekcija u iznosu od 36,8 mil. KM ili 0,8% ukupnih rashoda.

Tabela 4.4. Rashodi po ekonomskoj klasifikaciji za period 2020. - 2024. godine

Period	Plate, naknade, doprinosi	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	Transferi	Izdaci za kamate	Tekuća rezerva	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	Izdaci za finansijsku imovinu	Otplata dugova primljenih kroz Državu	Vanjske otplate	Otplate domaćeg pozajmljivanja	Otplate unutrašnjeg duga	Pokriće ostvarenog deficita	Ukupno
	611000-612000	613000	614000-615000	616000	600000	821000	822000	823100	823200	823300	823400-823600		
Izvršenje 2020	263.289.916	92.543.321	3.571.905.333	91.923.386	0	35.702.346	15.733.077	407.497.670	2.488.035	200.000.000	49.122.234	0	4.730.205.318
Budžet za 2021	278.971.705	107.878.211	3.901.895.424	123.493.442	5.155.000	39.700.119	20.058.041	478.570.160	7.797.659	460.000.000	57.731.938	0	5.481.251.699
2022/2021	103,9	132,0	91,6	129,4	100,0	100,7	134,8	102,7	103,4	115,2	94,2	0	97,1
Projekcije 2022.	289.717.652	142.366.204	3.572.966.858	159.844.748	5.155.000	39.962.079	27.040.000	491.447.574	8.062.789	530.000.000	54.367.428	0	5.320.930.332
2023/2022	102,5	98,9	97,9	107,8	100,0	99,4	100,0	116,0	99,7	83,0	98,6	0	98,7
Projekcije 2023.	297.013.553	140.742.589	3.496.395.479	172.240.551	5.155.000	39.738.269	27.040.000	570.251.233	8.036.700	440.000.000	53.590.445	0	5.250.203.819
2024/2023	101,5	81,0	102,7	99,0	100,0	92,8	81,5	132,7	86,7	97,7	31,8	0	103,9
Projekcije 2024.	301.471.379	113.974.671	3.591.321.920	170.586.620	5.155.000	36.862.269	22.040.000	756.920.283	6.964.953	430.000.000	17.057.206	0	5.452.354.301

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

4.5. Budžeti i finansijski planovi nižih nivoa vlasti u Federaciji BiH

Početak 2021. godine u ekonomskom smislu nije donio nikakve značajnije promjene u odnosu na 2020. godinu koju je obilježila globalna pandemija virusa Covid-19. Trenutno raspoloživi kratkoročni statistički pokazatelji nisu dovoljni kako bi se sa sigurnošću utvrdilo da li je došlo do stabilizacije ekonomskih prilika u Federaciji Bosne i Hercegovine. Naime, neizvjesnost uzrokovana pogoršanjem epidemiološke situacije, izazovi u okviru procesa vakcinacije zasigurno će prolongirati očekivani proces ekonomske stabilizacije i oporavka u drugoj polovini 2021. godine.

Imajući u vidu da se očekuje smanjenje poreznih prihoda, a posebno prihoda od poreza na dobit i dohodah koji pripadaju kantonima i općinama, planirana je finansijska pomoć nižim nivoima vlasti u vidu podrške provođenju mjera strukturalnih reformi u iznosu od ukupno 230 miliona KM od čega je 200 mil KM predviđeno za kantone, a 30 mil KM za gradove i općine. Intencija je da se dio ovog iznosa iskoristi za podršku budžetima kantona, a dio, u zavisnosti od specifičnosti privrede datih kantona, iskoristi za provođenje strukturalnih reformi predviđenih, izmedju ostalog, i u Pismu namjere.

Kada govorimo o budžetima gradova/općina i kantona, kao i finansijskim planovima vanbudžetskih fondova za 2021. godinu, moramo imati u vidu da se očekuje smanjenje poreznih prihoda, a posebno prihoda od poreza na dobit i dohodak koji pripadaju kantonima i gradovima/općinama. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine planirala je finansijsku pomoć nižim nivoima vlasti u vidu podrške provođenju mjera strukturalnih reformi u iznosu od 230,0 mil.KM, od čega je 200,0 mil.KM predviđeno za kantone Federacije Bosne i Hercegovine, a 30,0 mil.KM za gradove/ općine. Iznos planiran za pomoć kantonima dodijelit će se na ime finansijske pomoći budžetima kantona u sanaciji posljedica nastalih uslijed proglašene pandemije COVID-19, kao i za provođenje strukturalnih reformi predviđenih izmedju ostalog i u Pismu namjere. Iznos od 30,0 mil.KM planira se dodijeliti gradovima/općinama iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine i to 10,0 mil.KM sa ekonomskog koda „Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima – KANTONI I OPĆINE“, dok se iznos od 20,0 mil.KM planira dodijeliti sa ekonomskog koda „Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti i fondovima – KANTONI I OPĆINE“ u svrhu sufinansiranja kapitalnih projekata.

U tekućoj godini se očekuje kako će jedino rast privatne potrošnje i investicija donekle ublažiti smanjenje ukupne ekonomske aktivnosti.

Planovi budžeta gradova/općina i kantona i finansijski planovi vanbudžetskih fondova za 2021. godinu su usvojeni od strane istih, dok su projekcije rashoda za period od 2022. - 2024. godine izrađene na temelju:

- izvršenja budžeta (općine, kantoni) i finansijskih planova (vanbudžetski fondovi) u periodu 2016. – 2020. godina,
- usvojenih planova za 2021. godinu,
- projekcija prihoda od poreza i
- makroekonomskih pokazatelja za Federaciju BiH.

Federalno ministarstvo finansija, uvažavajući vrijeme donošenja ovog Dokumenta, odnosno posljedice uzrokovane pandemijom virusa COVID-19 u Bosni i Hercegovini, koja dovodi do krajnje neizvjesnosti i visokog rizika po realizaciju izvršavanja budžeta, nije u mogućnosti da detaljnije analizira i prezentira politike ostalih nivoa vlasti u narednom srednjoročnom periodu.

4.5.1. Budžeti gradova/općina u Federaciji BiH

Lokalni nivo vlasti u Federaciji BiH sastoji se ukupno od 80 jedinica lokalne samouprave. Lokalni nivo vlasti je pravno regulisan kroz Zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji BiH⁶¹, koji definiše djelokrug i izvorne nadležnosti gradova i općina, organizaciju i načine finansiranja. Izvršenje budžeta za 2020. godinu, planovi budžeta za 2021. godinu, te projekcije zbirnih rashoda i izdataka gradova i općina za naredni trogodišnji period prikazane su u Tabeli 4.5.

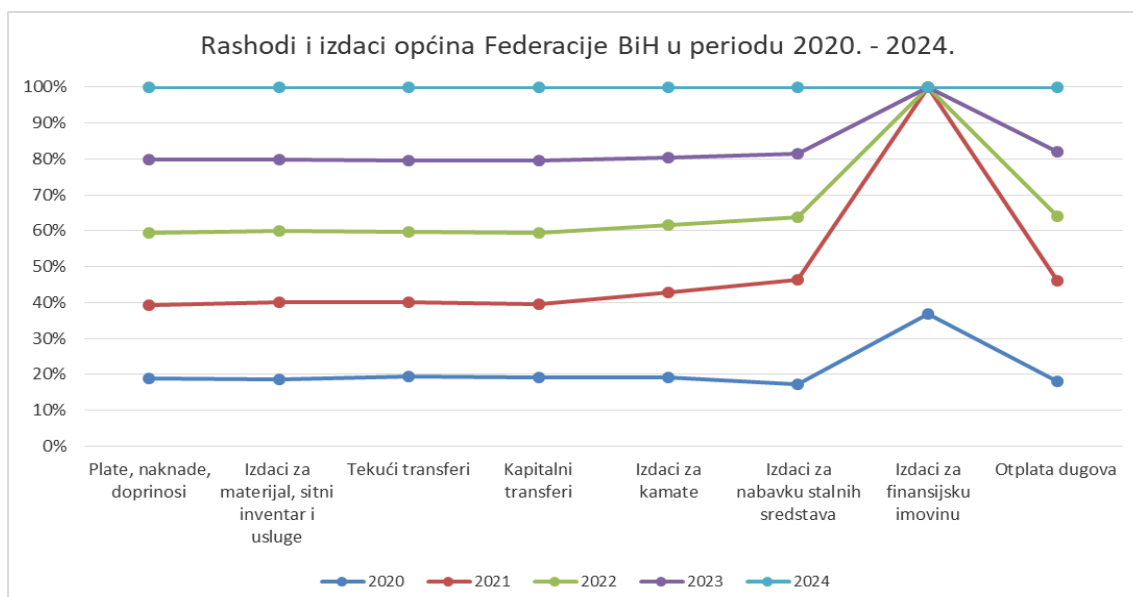
Tabela 4.5. Zbirni rashodi i izdaci gradova i općina (izvršenje 2020., plan 2021., projekcije 2022.-2024.)

Rashodi i izdaci	Plan budžeta općina F BiH za 2020. godinu ²	Projekcija budžeta općina F BiH za 2021. godinu	Projekcija budžeta općina F BiH za 2022. godinu	Projekcija budžeta općina F BiH za 2023. godinu	Projekcija budžeta općina F BiH za 2024. godinu
Plate, naknade, doprinosi	253.905.512	271.961.271	271.974.869	271.988.468	272.002.067
Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	167.666.036	195.284.877	178.270.897	178.715.709	183.004.886
Tekući transferi	245.006.941	260.024.363	249.313.456	250.658.747	256.674.557
Kapitalni transferi	105.145.585	112.095.581	109.682.737	110.696.533	113.353.250
Izdaci za kamate	4.216.747	5.181.421	4.117.212	4.129.563	4.311.264
Tekuća rezerva					
Izdaci za nabavku stalnih sredstava	180.280.949	306.376.819	184.952.831	186.454.923	194.658.940
Izdaci za finansijsku imovinu	265.735	454.800	0	0	0
Otplata dugova	18.848.374	29.385.080	18.800.000	18.800.000	18.800.000
UKUPNO	975.335.880	1.180.764.211	1.017.112.002	1.021.443.943	1.042.804.964

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

⁶¹ „Službene novine Federacije BiH“, br. 49/06 i 51/09

Grafikon 4.8. Rashodi i izdaci gradova i općina Federacije BiH u periodu 2020.-2024.

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Izdaci za plaće, naknade i doprinose u 2021. godini (planirani iznos) imaju učešće u ukupnim rashodima od 23,0%, u odnosu na izvršenje 2020. godine bilježe rast od 7,1%, dok se za naredni srednjoročni period projicira rast po stopi od 0,05%. Ova projekcija pretpostavlja zadržavanje ove vrste izdatka na istom nivou, uz minimalno usklađivanje sa dozvoljenim rastom definisanim u Kolektivnom ugovoru za službenike organa uprave i sudske vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge u planiranom iznosu tekuće godine imaju učešće u ukupnim rashodima od 16,5%. U 2022. godini se očekuje pad ovih izdataka po stopi od 8,7%, zatim rast po stopi od 0,4% u 2023. godini i 2,4% u 2024. godini. Projekcije ove vrste izdatka za period od 2022.2024. godine konzistentne su sa projiciranim ekonomskim rastom.

Udio tekućih transfera u ukupnim rashodima u 2021. godini iznosi 22,0%, i u narednom periodu se očekuje rast istih po prosječnoj stopi od 1,4%.

Kapitalni transferi, s druge strane, uzimaju učešće u ukupnim rashodima od 9,5%. Pretpostavka je da će se u narednom periodu zadržati na relativno istom nivou.

Izdaci za nabavku stalnih sredstava su u 2021. godini planirani su u većem iznosu u odnosu na izvršenje u 2020. godine i pretpostavlja se da su isti namijenjeni za izgradnju, rekonstrukciju i investiciono održavanje puteva u jedinicama lokalne samouprave. Za naredni trogodišnji period se projicira da će se ovi izdaci zadržati na relativno istom nivou u odnosu na izvršenje za 2020.godinu.

Očekuje se da će zbirni rashodi i izdaci gradova i općina u periodu od 2022.-2024. godine imati učeće u BDP-u Federacije BiH po stopi od 4,3%, te stopi od 4,1% i 4,0% u narednom srednjoročnom periodu.

U periodu od 2022.-2024. godina Federalno ministarstvo finansija je na osnovu istorijskih podataka o izvršenju, kao i konzervativnijim pristupom izradilo projekcije potrošnje, za koji se očekuje da će rezultirati pozitivnim finansijskim rezultatom.

4.5.2. Budžeti kantona u Federaciji BiH

Federacija BiH se sastoji od 10 kantona: Unsko-sanski, Posavski, Tuzlanski, Zeničko-dobojski, Bosansko-podrinjski, Srednjobosanski, Hercegovačko-neretvanski, Zapadnohercegovački, Kanton Sarajevo i Hercegbosanski kanton.

Njihove nadležnosti definisane su Ustavom Federacije BiH i ustavima kantona. Svi kantoni imaju određen broj ekskluzivnih nadležnosti, dok u drugim oblastima dijele nadležnosti sa nivoom Federacije ili sa općinama. Također, neke od nadležnosti su im delegirane od strane viših nivoa vlasti. Najvažnija područja ekskluzivne nadležnosti za pružanje, odnosno finansiranje usluga koje imaju kantoni su slijedeća: područje obrazovanja (osnovnoškolsko, srednjoškolsko i visoko obrazovanje), te zdravstvena zaštita i socijalna zaštita. Najvažnije dijeljenje nadležnosti uključuju ekonomski razvoj, urbanizam, zaštitu okoliša, kulturu, sport i održavanje puteva. Svaka od ovih i ostalih nadležnosti zahtjeva donošenje neophodnih politika i legislativa (kroz zakone, strategije i druge akte), finansiranje određene nadležnosti, te provođenje i nadzor nad istim.

Gradovi i općine, kantoni i nivo Federacije BiH mogu imati svaku od ovih uloga u ispunjavanju određene nadležnosti, u zavisnosti od stepena decentralizacije nadležnosti. Kantoni mogu posebnim kantonalnim propisima dalje regulisati određena pitanja koja se tiču odnosa nadležnosti kantona i pojedinih gradova i općina unutar njega.

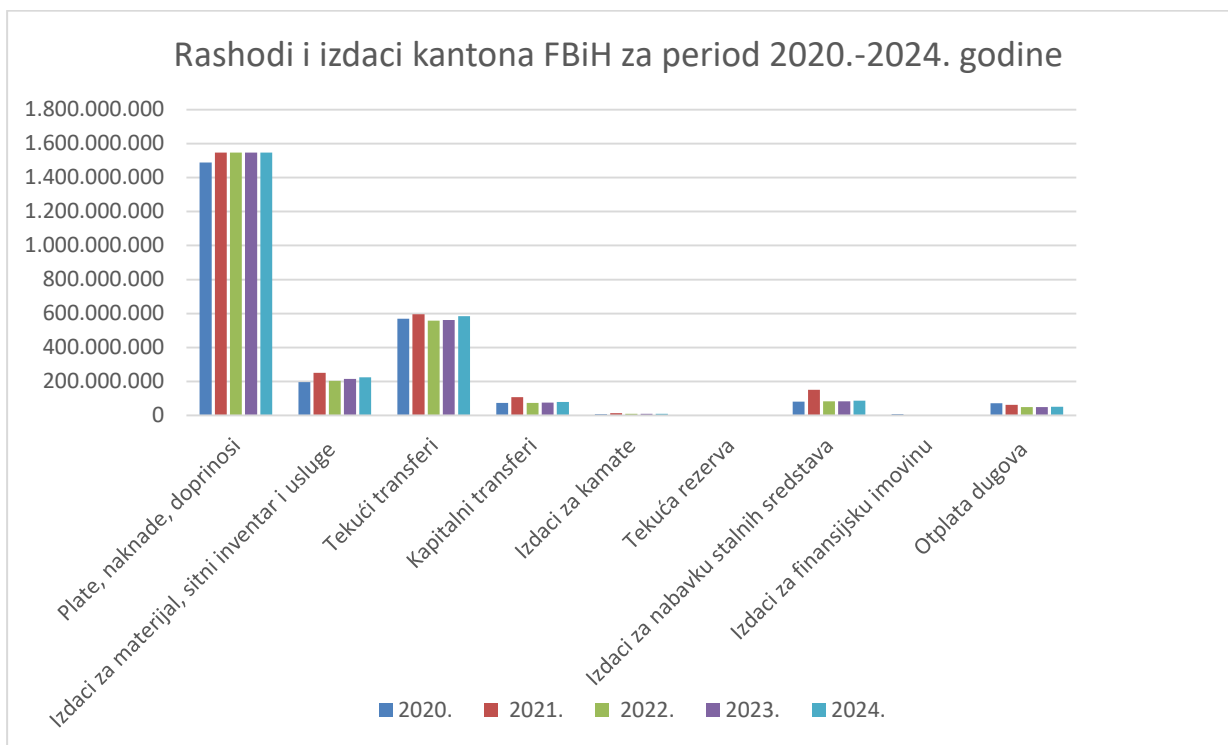
Baza podataka koja je korištena u izradi projekcija rashoda kantona sadrži podatke o izvršenim budžetima kantona, koji su prikupljeni direktno od kantonalnih ministarstava finansija. Podaci su dobiveni putem prikupljenih periodičnih i godišnjih obrazaca finansijskog izvještavanja. Projekcija rashoda i izdataka kantona Federacije BiH prikazana je u narednoj tabeli.

Tabela 4.6. Zbirni rashodi i izdaci kantona (izvršenje 2020., plan 2021., projekcije 2022. -2024.)

Rashodi i izdaci	Plan budžeta	Projekcija budžeta	Projekcija budžeta	Projekcija	
	kantona F BiH za 2020. godinu	kantona F BiH za 2021. godinu	kantona F BiH za 2022. godinu	budžeta kantona F BiH za 2023. godinu	Projekcija budžeta kantona F BiH za 2024. godinu
Plate, naknade, doprinosi	1.489.222.040	1.547.436.006	1.547.513.378	1.547.590.753	1.547.668.133
Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	196.862.948	251.101.009	204.197.919	215.675.701	225.165.432
Tekući transferi	568.907.429	595.158.802	558.006.799	561.232.360	584.398.026
Kapitalni transferi	74.767.267	106.968.744	74.474.839	75.987.528	79.330.979
Izdaci za kamate	7.956.082	13.942.218	9.003.638	9.003.638	9.399.798
Tekuća rezerva					
Izdaci za nabavku stalnih sredstava	81.451.580	150.565.851	82.939.742	83.050.476	86.704.697
Izdaci za finansijsku imovinu	7.950.000	410.100	0	0	0
Otplata dugova	71.433.670	62.067.535	48.936.862	50.102.587	51.296.289
UKUPNO	2.498.551.015	2.727.650.265	2.525.073.176	2.542.643.042	2.583.963.353

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Grafikon 4.9. Rashodi i izdaci kantona Federacije BiH u periodu 2020.- 2024.

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Izdaci za plate, naknade i doprinose u 2021. godini (planirani iznos) imaju učešće u ukupnim rashodima od 56,7%, u odnosu na izvršenje 2020. godine bilježe rast od 3,9%. U cilju ostvarivanja ušteta u budžetima svih kantona Federacije BiH kako bi se sanirale posljedice uzrokovane pandemijom virusa COVID-19, za naredni srednjoročni period projicira se rast po stopi od 0,05%, uz minimalna pravno regulisana usklađenja od 0,05%.

Izdaci za materijalne troškove bilježe rast u planiranom iznosu za 28,0% u odnosu na izvršenje 2020. godine, te se za naredni period projicira usklađivanje izdataka na ovoj stavci od 3,7% u odnosu na izvršenje 2020. godine. U ukupnim rashodima kantona u 2021. godini izdaci za materijal, sitan inventar i usluge imaju učešće od 9,2%.

U 2021. godini je, kao i na nivou jedinica lokalne samouprave, planirano minimalno povećanje izdataka za tekuće i kapitalne transfere kantona. Tekući transferi imaju udio u ukupnim rashodima od 21,8%, dok kapitalni učestvuju sa 3,9%. U narednom srednjoročnom periodu se očekuje da će se oni zadržati na približno istom nivou, u skladu sa predviđenim rastom prihoda.

Izdaci za nabavku stalnih sredstava su u planu za 2021. godinu povećani i čine 5,5% ukupnih rashoda i izdataka. Veći dio povećanja se odnosi na planiranje nabavke opreme, nabavke građevina, kao i na rekonstrukciju i investicijsko održavanje.

Projekcija servisiranja duga za naredni srednjoročni period izrađena je na osnovu podataka o postojećem zaduženju.

Projicira se da će zbirni rashodi i izdaci kantona u periodu od 2021. 2024. godine imati učešće u BDP-u Federacije BiH po stopama od 11,98%; 10,58%; 10,25% i 9,94%, konzistentno sa ciljevima rashodovne politike u smislu smanjenja udjela potrošnje u bruto društvenom proizvodu Federacije BiH.

4.5.3. Finansijski planovi vanbudžetskih fondova

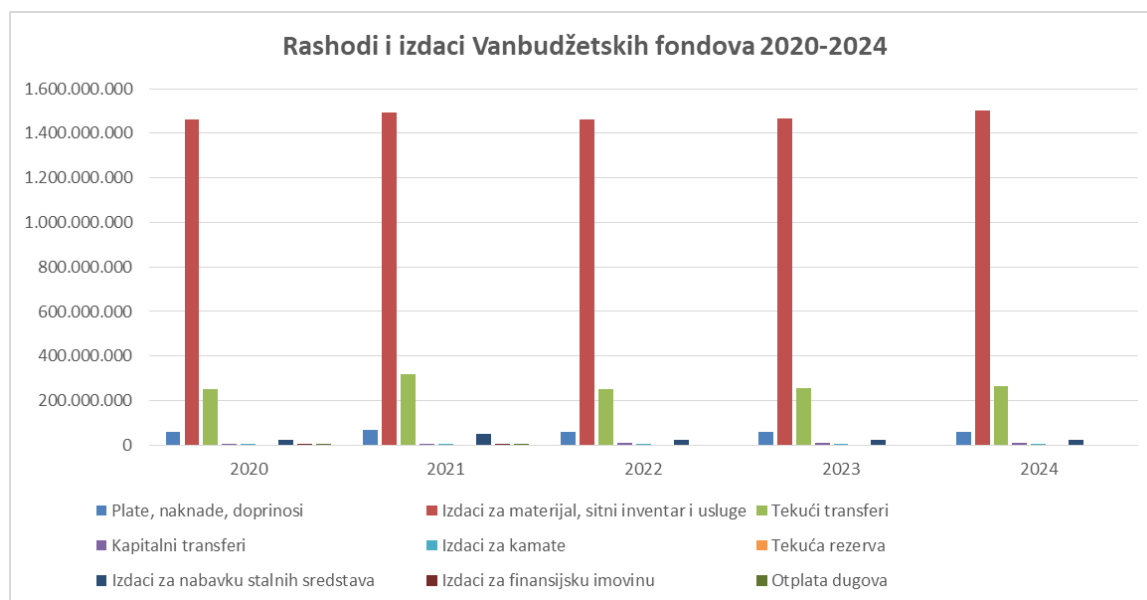
U skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji BiH, vanbudžetski fond je pravno lice, koje se finansira iz namjenskih poreza i neporeznih prihoda, odnosno doprinosa. U Federaciji BiH sa radom djeluje 25 vanbudžetskih fondova: dva na nivou Federacije BiH (Federalni zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja i Federalni zavod za zapošljavanje), 23 vanbudžetska fonda na nivou kantona (10 kantonalnih službi za zapošljavanje, 10 kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja i 3 kantonalne direkcije za ceste). U narednoj tabeli su prikazani njihovi zbirni finansijski planovi (izvršenje 2020. godine, planovi za 2021. godinu te projekcije za naredni trogodišnji period).

Tabela 4.7. Finansijski planovi vanbudžetskih fondova (izvršenje 2020., plan 2021., projekcije 2022. -2024.)

	Izvršenje fin.planova vanbudžetskih fondova F BIH za 2020. godinu	Fin. plan vanbudžetskih fondova F BIH za 2021. godinu	Projekcija fin.planova vanbudžetskih fondova F BIH za 2022. godinu	Projekcija fin.planova vanbudžetskih fondova F BIH za 2023. godinu	Projekcija fin.planova vanbudžetskih fondova F BIH za 2024. godinu
Plate, naknade, doprinosi	59.112.342	69.207.537	58.519.247	58.522.173	58.525.099
Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	1.461.302.605	1.495.183.761	1.462.495.322	1.465.400.313	1.500.569.921
Tekući transferi	251.971.972	316.348.506	250.970.288	255.738.724	262.801.856
Kapitalni transferi	5.665.627	5.880.000	10.739.207	10.943.252	11.205.890
Izdaci za kamate	1.254.839	1.195.600	1.500.000	1.500.000	1.536.000
Tekuća rezerva					
Izdaci za nabavku stalnih sredstava	22.750.330	49.047.346	21.656.427	22.067.899	23.038.887
Izdaci za finansijsku imovinu	6.681.824	301.000	0	0	0
Otplata dugova	6.699.466	2.743.967	0	0	0
UKUPNO	1.815.439.006	1.939.907.717	1.805.880.492	1.814.172.361	1.857.677.652

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Grafikon 4.10. Rashodi i izdaci vanbudžetskih fondova Federacije BiH u periodu 2019.- 2023.

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Izdaci za plaće, naknade i doprinose vanbudžetskih fondova u 2021. godini u ukupnim rashodima učestvuju sa 3,6% i očekuje se da će se u narednom periodu zadržati na jednakom nivou, uz usklađivanje za minimalni dozvoljeni rast od 0,05%.

Potrebno je naglasiti da je Federalni zavod za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje od 2020. godine više nema status vanbudžetskog fonda, te su rashodi i

izdaci Zavoda prikazani na nivou Budžeta Federacije BiH. Pored navedenog, u narednom periodu, a najkasnije do 2024. godine, očekuje se i prelazak Federalnog zavoda za zapošljavanje, kao i Federalnog zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja na jedinstven račun trezora, a u skladu sa Strategijom upravljanja javnim finansijama u Federaciji Bosne i Hercegovine 2021.-2025.godina⁶², tako da će i ova dva Zavoda izgubiti status vanbudžetskog fonda.

4.5.4. Konsolidovani prikaz rashoda za sve nivoe vlasti u Federaciji BiH

U konsolidovanoj tabeli se, pored podataka za kantone, gradove/općine i vanbudžetske fondove dodaju i podaci za budžet Federacije BiH. Postupkom konsolidacije se iz zbirnih bilanci prihoda i rashoda svih razina vlasti u Federaciji BiH isključuju međusobni transferi između pojedinih budžeta i finansijskih planova koji bi u suprotnom povećali prikaze prihoda i rashoda. Konsolidacija je izvršena postupkom isključivanja međusobnih tekućih i kapitalnih transfernih primanja i davanja u okviru svih nivoa vlasti u Federaciji BiH.

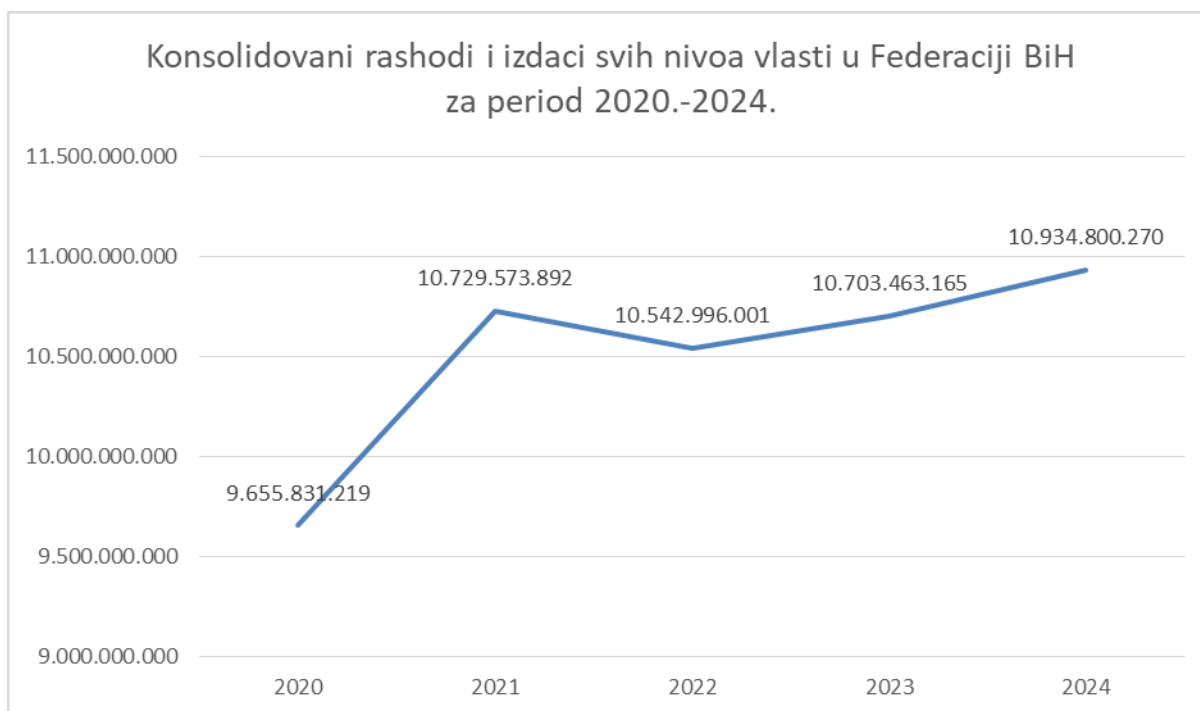
Tabela 4.8. Konsolidovani prikaz rashoda za sve nivoe vlasti u Federaciji BiH

Rashodi i izdaci	Izvršenje za 2020. godinu	Plan za 2021. godinu	Projekcija za 2022. godinu	Projekcija za 2023. godinu	Projekcija za 2024. godinu
Plate, naknade, doprinosi	2.065.529.811	2.167.576.519	2.167.725.146	2.175.114.947	2.179.666.678
Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	1.918.374.910	2.049.447.858	1.987.330.343	2.000.534.312	2.022.714.909
Tekući transferi	4.194.707.053	4.245.926.995	4.333.157.401	4.486.425.310	4.540.596.358
Kapitalni transferi	264.963.102	452.444.425	366.996.782	350.227.313	356.490.119
Izdaci za kamate	105.351.054	143.812.681	174.465.597	186.873.752	185.833.682
Tekuća rezerva	0	5.155.000	5.155.000	5.155.000	5.155.000
Izdaci za nabavku stalnih sredstava	320.185.205	545.690.134	329.511.079	331.311.567	341.264.792
Izdaci za finansijsku imovinu	30.630.636	21.223.941	27.040.000	27.040.000	22.040.000
Otplata dugova	756.089.449	1.098.296.339	1.151.614.653	1.140.780.965	1.281.038.731
UKUPNO	9.655.831.219	10.729.573.892	10.542.996.001	10.703.463.165	10.934.800.270

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

⁶² 260. sjednica Vlade, 25.3.2021..godine

Grafikon 4.11. Ukupni konsolidovani rashodi i izdaci svih nivoa vlasti u Federaciji BiH u periodu 2020. – 2024.

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Namjera je da se, prilikom vođenja rashodovne politike na svim nivoima vlasti u Federaciji BiH, zadrži postojeći nivo tekuće potrošnje, odnosno ograniči nivo takve potrošnje, uvažavajući pri tome prisutna inflatorna kretanja i trendove i s tim u vezi i troškove života.

U kontekstu budućih dešavanja, Federalno ministarstvo finansija, kao što je i ranije u tekstu navedeno, ne može detaljnije elaborirati buduće fiskalne politike. Međutim, naglašavamo da će se prilikom provedbe istih nastojati poštovati kretanja i trendovi u okruženju, s namjerom da se stvore fiskalni viškovi koji će se usmjeriti u razvojne projekte, a što u konačnici ima za cilj da doprinese sveukupnom razvoju u Federaciji BiH, odnosno u BiH.

4.6. Stanje duga u FBiH

Ukupan dug Federacije BiH⁶³, kantona, gradova, općina i javnih preduzeća u FBiH (u daljem tekstu: ukupan dug u FBiH) na dan 31.12.2020. godine iznosi 6.168,63 mil. KM. U navedenom iznosu duga, dug FBiH iznosi 3.108,43 mil. KM ili 50,39% ukupnog duga u FBiH. U ukupnom dugu kantoni učestvuju sa 7,13% (439,94 mil. KM), općine i gradovi sa 5,50% (339,20 mil. KM), javna preduzeća i ostali korisnici sa 36,98% (2.281,41 mil. KM).

Vanjski dug u Federaciji BiH iznosi 4.982,72 mil. KM i čine ga:

- dug FBiH u iznosu od 2.247,92 mil. KM
- dug kantona u iznosu od 214,81 mil. KM
- dug gradova i općina u iznosu od 265,11 mil. KM i
- dug javnih preduzeća i ostalih korisnika u iznosu od 2.254,90 mil. KM

Unutarnji dug u Federaciji BiH iznosi 1.185,89 mil. KM i čine ga:

- dug FBiH u iznosu od 860,51 mil. KM
- dug kantona u iznosu od 225,13 mil. KM
- dug gradova i općina u iznosu od 74,09 mil. KM

Tabela 4.9. Stanje duga u FBiH na dan 31.12. po godinama, u mil. KM

Godina	BDP realni	Stanje duga Vanjski dug	Stanje duga Unutrašnji dug	Stanje duga Ukupno	Odnos duga prema BDP-nominalni Vanjski dug	Odnos duga prema BDP-nominalni Unutrašnji dug	Odnos duga prema BDP-nominalni Ukupno
	1	2	3	4 (2+3)	5 (2: 1)	6 (3:1)	7 (4:1)
31.12.2020.	22.085	4.982,72	1.185,89	6.168,61	22,56%	5,37%	27,93%
31.12.2019.	23.179	4.595,38	1.000,12	5.595,50	19,83%	4,31%	24,14%
31.12.2018.	20.539	4.702,74	949,21	5.651,95	22,90%	4,62%	27,52%
31.12.2017.	19.540	4.739,37	1.132,24	5.871,61	24,25%	5,79%	30,05%
31.12.2016.	19.035	5.250,05	1.273,87	6.523,92	27,58%	6,69%	34,27%

Izvor: FMF

U skladu sa odredbama Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH⁶⁴, a u cilju upravljanja dugom u FBiH, u Federalnom ministarstvu finansija, uspostavljena je evidencija o dugu i izdanim garancijama u FBiH. Da bi odražavala aktuelno stanje, uspostavljena evidencija se ažurira na osnovu podataka koje kantoni, gradovi i općine imaju obavezu dostavljati kvartalno. Prema raspoloživim podacima, dug u FBiH na dan 31.12.2020. godine u iznosu od 6.168,63 mil. KM je za 573,11 mil. KM veći od duga na dan 31.12.2019. godine.

⁶³ Dug Federacije predstavlja dug Vlade Federacije BiH

⁶⁴ „Službene novine Federacije BiH“, br: 86/07, 24/09, 44/10 i 30/16

Tabela 4.10. Stanje duga u Federaciji na dan 31.12.2020. godine, u mil. KM

Kategorije duga	2019.	2020.
1. Unutrašnji dug u Federaciji BiH	1.000,12	1.185,89
1.1. Unutrašnji dug Federacije BiH	726,22	860,51
1.1.1. Vrijednosni papiri	711,54	849,86
a) Dugoročni vrijednosni papiri	691,54	749,86
Stara devizna štednja	1,87	0,00
Ratna potraživanja	149,67	109,86
Obveznice Federacije BiH	540,00	640,00
b) Kratkoročni vrijednosni papiri (trezorski zapisi)	20,00	100,00
1.1.2. Krediti banaka	0,00	0,00
1.1.3. Obaveze bivšeg FMO	12,08	0,00
1.1.4. Verifikovani Unutrašnji dug za koji nisu ili se ne emituju obveznice	2,59	10,65
Stara devizna štednja	2,34	10,40
Ratna potraživanja	0,25	0,25
1.2. Unutrašnji dug kantona	199,75	225,13
Obveznice	27,05	16,29
Krediti	172,71	208,84
Ostalo	0,00	0,00
1.3. Unutrašnji dug općina i gradova	74,15	74,09
Obveznice	0,00	0,00
Krediti banaka	74,15	74,09
Ostalo	0,00	0,00
1.4. Unutrašnji dug javnih preduzeća i ostalih korisnika	92,96	26,15
Obveznice	48,99	0,00
Krediti banaka	43,97	26,15
Ostalo	0,00	0,00
2. Vanjski dug u Federaciji BiH	4.595,39	4.982,72
2.1. Vanjski dug Federacije BiH	2.080,62	2.321,66
2.2. Vanjski dug kantona	221,67	214,81
2.3. Vanjski dug općina i gradova	168,72	191,01
2.4. Vanjski dug javnih preduzeća i ostalih korisnika	2.124,38	2.255,86
UKUPNO dug Federacije BiH	2.806,84	3.182,17
UKUPNO dug Kantona	421,42	439,94
UKUPNO dug općina i gradova	242,87	265,10
UKUPNO dug javnih preduzeća i ostalih korisnika	2.124,38	2.281,04
UKUPNO DUG U FEDERACIJI BIH	5.595,50	6.168,63

Izvor: FMF

4.6.1. Dug Vlade FBiH

Stanje duga za koji obavezu izmirenja ima Vlada FBiH, na dan 31.12.2020. godine, 3.182,17 mil. KM (14,41% BDP).

Tabela 4.11. Stanje duga za koji obavezu izmirenja ima Vlada FBiH⁶⁵, u mil. KM

Godina	BDP	Stanje duga Vanjski dug	Stanje duga Unutaranji dug	Stanje duga Ukupno	Odnos duga prema BDP Vanjski dug	Odnos duga prema BDP Unutaranji dug	Odnos duga prema BDP Ukupno
	1	2	3	4 (2+3)	5 (2: 1)	6 (3:1)	6 (4:1)
31.12.2020.	22.085	4.982,72	860,51	5.843,23	22,56%	3,90%	26,46%
31.12.2019.	23.179	4.702,74	726,22	5.428,96	20,29%	3,13%	23,42%
31.12.2018.	20.540	4.595,39	704,67	5.300,06	22,37%	3,43%	25,80%
31.12.2017.	20.569	4.739,37	894,69	5.634,06	23,04%	4,35%	27,39%
31.12.2016.	19.540	5.250,05	1.016,99	6.267,04	26,87%	5,20%	32,07%

Izvor: FMF

Tabela 4.12. Stanje duga Vlade FBiH po godinama, izuzimajući vanjski dug prenesen na krajnje dužnike, u mil. KM

Godina	BDP - realni[1]	Stanje duga Vlade FBiH Vanjski dug	Stanje duga Vlade FBiH Unutaranji dug	Stanje duga Vlade FBiH Ukupno	Učešće vanjskog u ukupnom dugu FBiH	Odnos duga prema BDP Vanjski dug	Odnos duga prema BDP Unutaranji dug	Odnos duga prema BDP Ukupno
	1	2	3	4 (2+3)	5(2:4)	5 (2: 1)	6 (3:1)	7 (4:1)
31.12.2016.	19.035	2.829,15	1.016,99	3.846,14	73,56%	14,86%	5,34%	20,21%
31.12.2017.	19.540	2.393,51	894,69	3.288,20	72,79%	12,25%	4,58%	16,83%
31.12.2018.	20.540	2.291,21	704,67	2.995,88	76,48%	11,15%	3,43%	14,59%
31.12.2019.	23.179	2.080,62	726,22	2.806,84	74,13%	8,98%	3,13%	12,11%
31.12.2020.	22.085	2.321,66	860,51	3.182,17	72,96%	10,51%	3,90%	14,41%

Izvor: FMF

4.7. Unutrašnji dug Vlade FBiH

Unutrašnji dug FBiH, osim Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH i Zakonom o budžetima u FBiH⁶⁶, reguliran je i Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza FBiH⁶⁷, Zakonom o izmirenju obaveza po osnovu računa stare devizne štednje⁶⁸, Zakonom o izmirenju obaveza po osnovu računa stare devizne štednje u FBiH⁶⁹ i Zakonom o utvrđivanju i ostvarivanju potraživanja nastalih za vrijeme ratnog stanja i neposredne ratne opasnosti⁷⁰.

⁶⁵ Uključen i vanjski dug prenesen na krajnje korisnike kredita; Za godine 2016-2020. podaci za unutaranji dug (kolona broj 3) odnose se na dug Vlade Federacije BiH koji ne obuhvata dug krajnjih dužnika (kantona, gradova, općina, JP i drugih). Podaci za sve ostale godine obuhvataju dug svih nivoa vlasti u Federaciji.

⁶⁶ „Službene novine Federacije BiH“, br: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 9/15, 102/15, 104/16 i 05/18

⁶⁷ „Službene novine Federacije BiH“, br: 66/04, 49/05, 35/06, 31/08, 32/09, 65/09 i 42/11

⁶⁸ „Službeni glasnik BiH“, br: 28/06, 76/06, 72/07, 97/11 i 100/13

⁶⁹ „Službene novine Federacije BiH“, br: 62/09, 42/11, 91/13 i 100/13

⁷⁰ „Službene novine Federacije BiH“, broj 43/01

Unutrašnji dug Vlade Federacije je dug nastao u skladu sa zakonom i dug nastao emisijom tržišnih vrijednosnih papira i posmatra se u odnosu na verifikovani, odnosno registrovani iznos potraživanja.

Dug nastao u skladu sa zakonom odnosi se na:

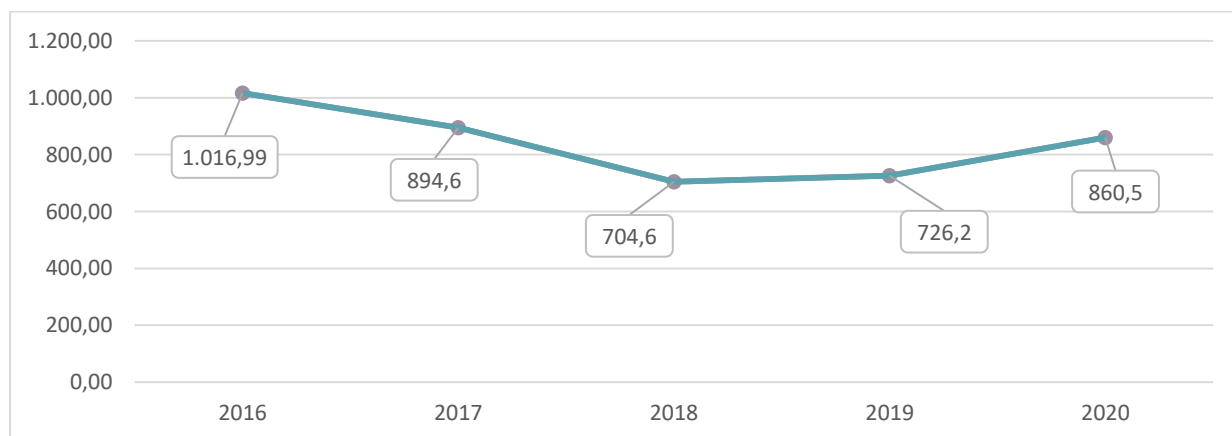
- obaveze prema uposlenicima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane (FMO) i pripadnicima Vojske FBiH (VFBIH),
- obaveze prema dobavljačima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH,
- obaveze koje podliježu verifikaciji/registraciji (stara devizna štednja (SDŠ) koja se izmiruje gotovinskim isplatama i emisijom obveznica i ratna potraživanja (RP) koja se izmiruju gotovinskim isplatama i emisijom obveznica).

Tabela 4.13. Struktura i kretanje unutarašnjeg duga Vlade FBiH po godinama, u mil. KM

	2016	2017	2018	2019	2020
Obveznice SDŠ	51,81	40,80	7,99	1,87	0,00
Obveznice RP	195,42	195,42	195,42	149,67	109,86
Trezorski zapisi	120,80	100,00	40,00	20,00	100,00
Obveznice (tržišne)	620,00	530,00	430,00	540,00	640,00
Dobavljači bivšeg FMO i VFBIH	7,28	7,25	7,25	7,25	0,00
Plaće uposlenika FMO i VFBIH	4,88	4,84	4,83	4,83	0,00
Presude za RP i verifikovana SDŠ	16,80	16,38	19,18	2,60	10,65
UKUPNO	1.016,99	894,69	704,67	726,22	860,51

Izvor: FMF

Grafikon 4.12. Kretanje unutrašnjeg duga Federacije BiH u periodu 2016 – 2020.

Izvor: FMF

Neizmirene obaveze iz osnova stare devizne štednje po osnovu emitovanih obveznica na dan 31.12.2020. godine iznose 0 KM. Tokom 2020. godine izvršena je verifikacija

obaveza po osnovu stare devizne štednje u iznosu od 10,40 mil. KM, po osnovu koga će se u 2021.godini emitovati nova emisija obveznica.

Dug iz osnova ratnih tražbina izmiruje se putem obveznica i na dan 31.12.2020. godine iznosi 109,86 mil. KM.

Unutrašnji dug Federacije BiH koji se sastoji od tržišnih instrumenata odnosi se na trezorske zapise i obveznice koje je FBiH počela izdavati 2011. godine, odnosno 2012. godine. Nedospjeli dug po emitovanim tržišnim obveznicama FBiH na dan 31.12.2020. godine iznosi 640,00 mil. KM, a po emitovanim trezorskim zapisima 100,00 mil. KM.

4.7.1. Trezorski zapisi FBiH

Tokom 2020. godine emitovani su trezorski zapisi ukupne vrijednosti 160,00 mil. KM. Dospjele i plaćene obaveze po ovom osnovu u 2020. godini iznose 80,00 mil KM. Nedospjeli dug po ovom osnovu na dan 31.12.2020. godine iznosi 100,00 mil. KM.

Tabela 4.14. Nedospjeli dug na dan 31.12.2020. godine po emitovanim trezorskim zapisima FBiH, u KM

ISIN kod	Simbol	Datum aukcije	Datum dospjeća	Diskontna stopa	Nedospjeli dug u KM
BAFBIHT72005	FBIHT72	19.11.2020.	19.5.2021.	0,024%	50.000.000
BAFBIHT71007	FBIHT71	01.7.2020.	30.6.2021.	0,109%	50.000.000
trezorski zapisi					100.000.000

Izvor: FMF

4.7.2. Obveznice FBiH

U toku 2020. godine emitovane su obveznice u iznosu od 220,00 mil. KM. U istom periodu plaćene su dospjele obveznice u ukupnom iznosu od 120,00 mil. KM (petogodišnja obveznica u iznosu od 20,00 mil. KM, petogodišnja obveznica u iznosu od 30,00 mil. KM, petogodišnja obveznica u iznosu od 70 mil.KM sa pripadajućim kamatnim stopama 3,30%, 3,05% i 2,7% respektivno). Nedospjeli dug po ovom osnovu na dan 31.12.2020.godine iznosi 640,00 mil. KM i veći je od duga u proteklom period za 100 mil.KM.

Tabela 4.15. Nedospjeli dug na dan 31.12.2020. god. po emitovanim obveznicama BiH, u KM

ISIN kod	Simbol	Datum aukcije	Datum dosp	Kupon stopa	Nedospjeli dug u
BAFBIHK19A09	FBIHK19A	24.05.2016	25.05.2021	1,85%	40.000.000,00
BAFBIHK20A06	FBIHK20A	20.12.2016	21.12.2021	3,40%	60.000.000,00
BAFBIHK26A00	FBIHK26A	24.09.2019	25.09.2022	0,05%	30.000.000,00
BAFBIHK16A02	FBIHK16A	26.11.2015	27.11.2022	3,85%	70.000.000,00
BAFBIHK29A07	FBIHK29A	03.12.2019	04.12.2022	0,05%	40.000.000,00
BAFBIHK22A04	FBIHK22A	27.12.2017	28.12.2022	1,20%	30.000.000,00
BAFBIHK23A03	FBIHK23A	04.12.2018	05.12.2023	0,90%	20.000.000,00
BAFBIHK28A08	FBIHK28A	12.11.2019	13.11.2024	0,20%	30.000.000,00
BAFBIHK32A02	FBIHK32A	23.06.2020	24.06.2025	1,00%	30.000.000,00
BAFBIHK34A00	FBIHK34A	08.09.2020	09.09.2025	0,85%	40.000.000,00
BAFBIHK24A02	FBIHK24A	28.05.2019	29.05.2026	0,75%	30.000.000,00
BAFBIHK33A01	FBIHK33A	14.07.2020	15.07.2026	0,95%	50.000.000,00
BAFBIHK27A09	FBIHK27A	16.10.2019	17.10.2026	0,30%	40.000.000,00
BAFBIHK30A04	FBIHK30A	12.05.2020	13.05.2027	1,25%	20.000.000,00
BAFBIHK35A09	FBIHK35A	22.09.2020	23.09.2027	1,15%	50.000.000,00
BAFBIHK25A01	FBIHK25A	11.07.2019	10.07.2029	0,80%	30.000.000,00
BAFBIHK31A03	FBIHK31A	09.06.2020	10.06.2035	3,20%	30.000.000,00
Ukupno trezorske obveznice					640.000.000,00

Izvor: FMF

4.7.3. Obaveze po osnovu računa stare devizne štednje

Do 31.12.2020. godine izvršeno je dvanaest emisija obveznica za izmirenje obaveza iz osnova stare devizne štednje u ukupnom iznosu od 893,15 mil. KM.

U 2020. godini emitovana je dvanaesta serija obveznica u iznosu od 3,29 mil. KM. Do 31.12.2020. godine plaćene su sve dospjele obaveze po emitovanim obveznicama (894,55 mil. KM na ime glavnice i 61,55 mil. KM na ime kamate), od čega je u 2020. godini plaćeno na ime glavnice 5,16 mil. KM i 0,077 mil. KM na ime kamata. Nedospjele obaveze na dan 31.12.2020. godine po osnovu emitovanih obveznica iznose 0 KM.

Za obaveze po gotovinskim isplataima po osnovu stare devizne štednje u periodu 2022. do 2024.godine, planirano je po 4,00 mil. KM.

4.7.4. Obaveze po osnovu ratnih potraživanja

Za izmirenje ratnih potraživanja izvršene su četiri emisije obveznica⁷¹, u ukupnom iznosu od 195,42 mil. KM. i to:

- I emisija (2009.godine) u iznosu od 190,67 mil. KM
- II emisija (2011.godine) u iznosu od 3,40 mil. KM
- III emisija (2013.godine) u iznosu od 0,34 mil. KM
- IV emisija (2015.godine) u iznosu od 1,01 mil. KM.

⁷¹ Kamatna stopa 2,5% godišnje

U 2019. godini počela je otplata glavnice po obveznicama emitovanim za izmirenje ratnih potraživanja. Na ime glavnice po osnovu emitovanih obveznica plaćeno je 85,55 mil. KM i 8,63 mil. KM kamate. Preostale neizmirene obaveze iznose 109,86 mil. KM. Rok dospjeća obveznica za izmirenje ratnih potraživanja je 14 godina od datuma emisije.

4.7.5. Obaveze prema dobavljačima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH i za neizmirene plate i naknade

Obaveze za neizmirene plate i naknade uposlenika bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i pripadnika Vojske FBiH, te obaveze prema dobavljačima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH izmiruju se gotovinskim isplatama. Do 31.12.2020. godine izmirene su obaveze za plate i naknade u iznosu od 32,68 mil. KM, a prema dobavljačima 17,84 mil. KM. U 2020. godini po osnovu plaćanja obaveza prema dobavljačima isplaćeno je 0,089 mil.KM od čega se na glavnice odnosilo 0,039 mil.KM a na kamatu 0,05 mil.KM.

4.7.6. Projekcija otplate unutrašnjeg duga

Projekcija otplata unutrašnjeg duga FBiH bazirana je na postojećem dugu FBiH sa stanjem na dan 31.12.2020. godine i otplatama duga koje se odnose na isti, na planiranom izdanju i otplatama tržišnih vrijednosnih papira FBiH prema indikativnom kalendaru za 2021. godinu, te na procjeni izdanja obveznica za izmirenje stare devizne štednje u periodu 2022.-2024. godina i otplata po njihovom dospelju.

Tabela 4.16. Projekcije otplate unutarnjeg duga u periodu 2021.- 2024. godina, u mil. KM

Kategorija duga	2021 glavnica	2021 kamata	2022 glavnica	2022 kamata	2023 glavnica	2023 kamata	2024 glavnica	2024 kamata
Tržišne obveznice	100,00	9,94	170,00	9,34	60,00	8,06	70,00	8,06
Trezorski zapisi	360,00	0,00	360,00	0,00	360,00	0,00	360,00	0,00
Stara devizna štednja	11,04	0,14	5,00	0,06	3,00	0,04	3,00	0,04
Ratna potraživanja	35,59	2,75	35,59	1,86	35,80	0,97	0,66	0,07
UKUPNO	506,62	12,83	570,59	11,26	458,80	9,07	433,66	8,17

Izvor: FMF

Osim navedenog, Vlada FBiH izmiruje obaveze unutrašnjeg duga po sudskim presudama. Za izmirenje presuda iz osnova ratnih tražbina godišnje je budžetom FBiH planirano po 2,0 mil. KM za naredne tri godine, za obaveze prema dobavljačima bivšeg FMO i Vojske Federacije po 1,0 mil. KM naredne tri godine, za izmirenje plata i naknada uposlenicima bivšeg FMO i pripadnicima Vojske Federacije po 200.000 KM godišnje. Navedeni podaci se odnose na period od 2022. do 2024.godine.

4.8. Vanjski dug u FBiH

Vanjski dug FBiH uređen je Zakonom o zaduživanju, dugu i garancijama Bosne i Hercegovine⁷², Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji Bosne i Hercegovine, Zakonom o Budžetima u FBiH i Zakonom o trezoru u FBiH. U skladu sa članom 49. Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Bosne i Hercegovine entiteti i Distrikt mogu se zaduživati po osnovu vanjskog duga uz prethodnu saglasnost Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, u skladu s uslovima iz Ustava Bosne i Hercegovine.

Vanjski dug u FBiH, uključujući dugove krajnjih korisnika, odnosi se na relevantni i direktni dug i iznosi 4.982,72 mil. KM. Relevantni dug FBiH, nastao zaduživanjem Bosne i Hercegovine i supsidijarnim prenosom obaveza po osnovu ugovorenih kredita na FBiH, na dan 31.12.2020. godine iznosi 4.910,87 mil. KM, dok direktni dug Federacije, nastao po osnovu kredita koje je direktno sa kreditorom ugovorila FBiH prije stupanja na snagu Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama, iznosi 71,85 mil.KM.

Tabela 4.17. Stanje vanjskog duga u periodu 2016.- 2020. godina, u mil. KM

Kategorija duga	2016	2017	2018	2019	2020
Relevantni dug	5.161,67	4.657,17	4.623,74	4.520,04	4.910,87
Direktni dug	88,38	82,20	79,00	75,35	71,85
Ukupno	5.250,05	4.739,37	4.702,74	4.595,39	4.982,72

Izvor: FMF

Učešće starog duga⁷³ u ukupnom vanjskom dugu je u konstantnom padu i sa 494,66 mil. KM, čini 9,93% ukupnog vanjskog duga.⁷⁴

Vanjski dug u Federaciji je u cilju osiguranja sredstava za finansiranje većih infrastrukturnih projekata, kao i za budžetsku podršku je najvećim dijelom ugovoren sa bilateralnim i multilateralnim finansijskim institucijama (Svjetska banka, Evropska banka za obnovu i razvoj, Europska investiciona banka, Međunarodni monetarni fond i dr). Kao rezultat toga, 4.018,35 mil. KM⁷⁵ ili 80,65% ukupnog vanjskog duga u Federaciji odnosi se na zaduženje kod multilateralnih finansijskih institucija, dok se preostalih 964,37 KM ili 19,35% odnosi na zaduženje kod bilateralnih kreditora.

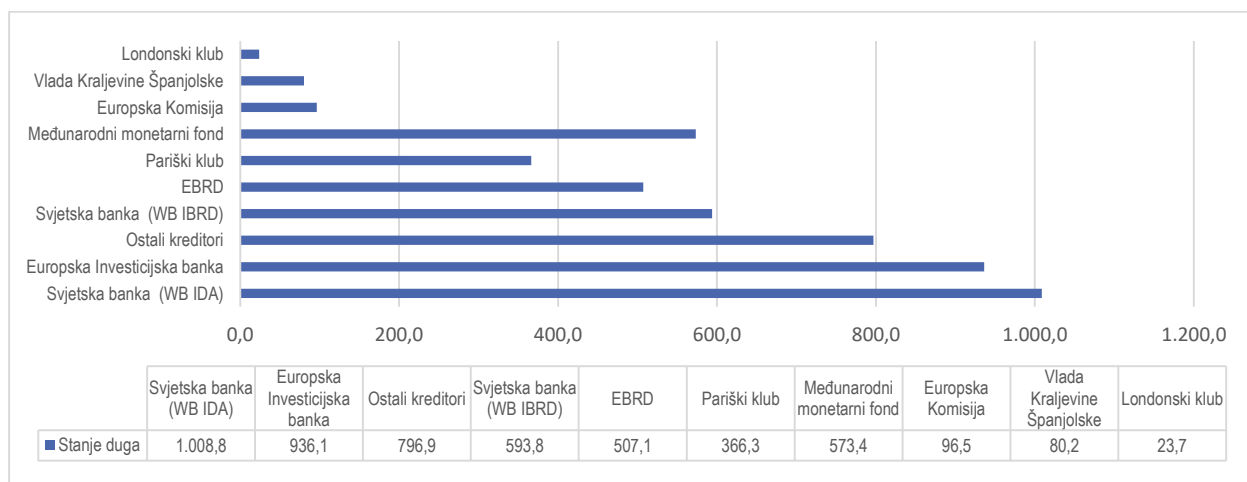
⁷² „Službeni glasnik BiH“ br.52/05, 103/09 i 90/16

⁷³ Dug Federacije koji je preuzet od SFRJ iznosio je 1.593,79 mil.KM

⁷⁴ Učešće starog duga u ukupnom vanjskom dugu je na dan 31.12.2013. godine iznosilo 21,19%, 2014. godine 18,51% i konstatno se smanjuje

⁷⁵ Uključen je i dio duga prema multilateralnim kreditorima koji je preuzet od bivše SFRJ

Grafikon 4.13. Struktura vanjskog duga u FBiH po kreditorima 31.12.2020. godine, u mil. KM

Izvor: FMF

Izuzme li se dug krajnjih korisnika (KK), na koje je supsidijarno prenesena obaveza po osnovu kreditnog zaduženja, a koju uplaćuju u budžet Federacije, stanje vanjskog duga Vlade FBiH na dan 31.12.2020. godine iznosi 2.321,66 mil. KM i u ukupnom dugu Vlade Federacije učestvuje sa 72,96%. Učešće vanjskog duga Vlade Federacije u ukupnom vanjskom dugu u Federaciji se konstantno smanjivalo i sa 56,78%, koliko je iznosilo 2013. godine, u 2019. godini je dostiglo iznos 45,28%. U 2020. godinu, uticajem pandemije Corona virusa učešće vanjskog duga Federacije BiH u ukupnom vanjskim dugu povećalo se na iznos od 46,59% ukupnog duga u Federaciji.

Plan otplate obaveza po vanjskom dugu Federacije izrađuje se na bazi projekcije obaveza proisteklih iz zaključenih međunarodnih sporazuma (ugovora) sa kreditorima i procjene povlačenja već zaključenih kredita, uzimajući u obzir mogućnost promjene kursa valuta u kojima se krediti otplaćuju⁷⁶.

Tabela 4.18. Otplata vanjskog duga u 2020. godini, u mil. KM

	Glavnica Plan	Glavnica Realizacija	Kamata Plan	Kamata Realizacija	Ukupno Plan	Ukupno Realizacija	Ukupno % izvršenja
Relevantni dug	451,55	407,39	87,16	77,16	538,71	484,55	89,95%
Direktni dug	2,71	2,49	2,35	2,22	5,06	4,71	93,08%
UKUPNO	454,26	409,88	89,51	79,38	543,77	489,26	89,98%

Izvor: FMF

Tabela 4.19. Projekcija otplate vanjskog duga u periodu 2021.– 2024. godine, u mil. KM, uključujući i dug koji je supsidijarno prenesen na krajnje korisnike

Kategorija duga	2021 glavnica	2021 kamata	2022 glavnica	2022 kamata	2023 glavnica	2023 kamata	2024 glavnica	2024 kamata
Relevantni dug	455,40	68,67	418,91	87,38	608,72	99,81	620,07	100,76
Direktni dug	6,99	2,14	5,61	1,94	5,69	1,74	5,21	1,53
Ukupno	462,39	70,81	424,52	89,32	614,41	101,55	625,28	102,29

Izvor: FMF

⁷⁶ U projekciju obaveza uključen i korektivni faktor u iznosu od 5%

V. Budžetski prioriteti za period 2022.-2024. godine

Bazni cilj Dokumenta okvirnog budžeta kao značajnog akta Federalnog ministarstva finansija jeste da osigura kvalitetniju stratešku poziciju za srednjoročno planiranje budžeta i pripremu godišnjih budžeta. Također, ovaj dokument predstavlja sredstvo putem kojeg se strateški ciljevi vlade realizuju u programe, mjere, aktivnosti i projekte koji se provode u svrhu realizacije socio-ekonomskih potreba građana. Kao najvažniji primarni instrument za izradu politika svake vlade, budžet postaje najvažniji planski akt vlade, koji ima za cilj osiguranje fiskalne discipline, kao i alokaciju resursa usklađenu sa strateškim prioritetima vlade.

Pored osnovne namjene koja se ogleda u osiguravanju fiskalne discipline, Dokument okvirnog budžeta je alat koji treba da osigura i kvalitetnije alociranje resursa u skladu sa strateškim prioritetima vlade. Shodno navedenom, prilikom pripreme i podnošenja svog godišnjeg finansijskog zahtjeva za budžetskim sredstvima, budžetski korisnici se trebaju pridržavati gornje granice rashoda utvrđene Dokumentom okvirnog budžeta. Na ovaj način Dokument okvirnog budžeta prelazi u formu preliminarnog nacrt budžeta za narednu godinu. Tako su u Dokumentu okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2022.– 2024. godine uključeni prijedlozi prioriteta potrošnje i početnih gornjih granica rashoda, a koji su utvrđeni sveobuhvatnim razmatranjem sljedećih ključnih faktora:

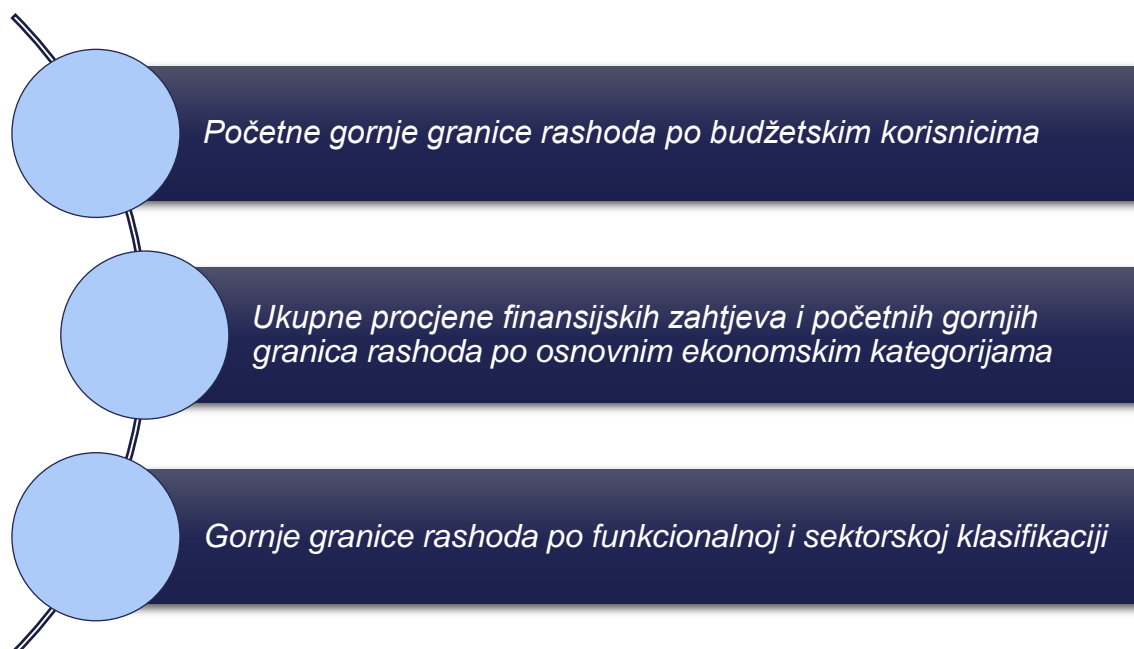

U skladu sa vremenskom dinamikom budžetskog kalendara, budžetski korisnici su na osnovu uputa datih u Budžetskim instrukcijama broj 1 dostavili tabele pregleda prioriteta u obliku finansijskih zahtjeva. Tabele pregleda prioriteta sačinjene su na osnovu relevantnih vladinih i sektorskih politika i strategija s ciljem unapređenja aktivnosti i programa budžetskih korisnika. Prilikom pregleda i razmatranja inicijalnih projekcija potrebnih budžetskih sredstava za naredni trogodišnji period, utvrđeno je da iznos finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika u značajnoj mjeri prevazilazi iznos projiciranih raspoloživih sredstava. Imajući u vidu trenutnu situaciju po pitanju

procijenjenog raspoloživog nivoa budžetskih sredstava nije moguće uvažiti sve zahtjeve i želje budžetskih korisnika. Stoga je prijedlog raspodjele ograničenih sredstava sačinjen na osnovu raspoloživih podataka o utvrđenim prioritetima Vlade FBiH. Posebna pažnja usmjerena je na prioritete fiskalne politike, kao važne ograničavajuće faktore u procesu raspodjele budžetskih sredstava. Strateško-planski razvoj načina planiranja budžeta po programima i usmjerenost prema rezultatima predstavljaju osnovna rješenja i alat za jačanje strateške alokacije resursa. Definisanjem budžetskih programa, mjera, aktivnosti i projekata sa pripadajućim indikatorima, utvrđena je programska klasifikacija budžeta koja se nalazi u primjeni i u okviru iste, rashodi i izdaci iskazuju se prema ekonomskoj klasifikaciji.

Dokumentom okvirnog budžeta utvrđene su početne gornje granice rashoda za 2022., 2023. i 2024. godinu, na nivou razdjela i glava svakog budžetskog korisnika. Primarni cilj početnih gornjih granica rashoda je da osiguraju realan okvir unutar kojeg će budžetski korisnici razviti svoje detaljne zahtjeve i predstaviti prioritete kada je riječ o programima i aktivnostima za naredni trogodišnji period. Nakon usvajanja Dokumenta okvirnog budžeta, a u skladu sa propisanom vremenskom dinamikom budžetskog kalendara, Federalno ministarstvo finansija će budžetskim korisnicima uputiti Budžetske instrukcije broj 2 koje će sadržavati usvojene početne gornje granice rashoda za svakog budžetskog korisnika, kao i smjernice za pripremu njihovih detaljnih budžetskih zahtjeva za 2022. godinu.

Srednjoročni planovi potrošnje predloženi u Dokumentu okvirnog budžeta temeljeni su na dostavljenim finansijskim zahtjevima budžetskih korisnika i sastoje se od tri tabele koje čine:

Dalje, u dijelu 5.1. ovog poglavlja date su Projekcije Budžeta Federacije BiH za naredni trogodišnji period, dok je u dijelu 5.2. ovog poglavlja predstavljen proces dostavljanja finansijskih zahtjeva od strane budžetskih korisnika sa pripadajućim analizama i s fokusom na sadržaj zahtjeva i probleme u procesu njihove pripreme. Dio 5.3. opisuje postupak na osnovu kojeg su utvrđeni predloženi prioriteti potrošnje, odnosno početne gornje granice rashoda za budžetske korisnike. U dijelu 5.4. dat je detaljan pregled predloženih gornjih granica rashoda po sektorima i budžetskim korisnicima.

5.1. Projekcije Budžeta Federacije BiH za naredne tri godine

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda⁷⁷, čije je donošenje inicirano reformom indirektnih poreza, a kojim su u sferi fiskalnih odnosa utvrđeni kriteriji za sigurne izvore finansiranja i optimalnu raspodjelu javnih prihoda između nivoa vlasti u FBiH regulisani su prihodi koji pripadaju FBiH. Iako nema raspodjele prihoda koja može zadovoljiti sve korisnike, ovim zakonom se omogućava finansiranje Ustavom utvrđenih funkcija na zadovoljavajući način, što je i cilj Zakona o pripadnosti javnih prihoda. Dakle, ovaj Zakon je decidno propisao koji prihodi pripadaju kojim nivoima vlasti u FBiH. Na osnovu navedenog, prihodovna strana projiciranog Budžeta Federacije BiH za naredne tri godine predstavlja odraz ekonomske aktivnosti tokom prethodnih godina. Projekcije su rađene na način da su uvažene ažurirane makroekonomske projekcije i korištene revidirane projekcije Federalnog ministarstva finansija.

Po utvrđenom principu planiranja iz ranijih godina, rashodovnu stranu čine zahtjevi budžetskih korisnika, uz uvažavanje zakonskih obaveza, politika i prioriteta Vlade Federacije BiH, ažuriranih makroekonomskih projekcija i procjena raspoloživih budžetskih sredstava. S ciljem postizanja veće efikasnosti u upravljanju javnim finansijama, u oblasti rashoda, nastaviće se sa provođenjem mjera koje trebaju dovesti do smanjenja rashoda i izdataka, kako bi se izvršilo usmjeravanje tih sredstva za oporavak privrede. Smanjenje rashoda se planira postići kontrolom budžetske potrošnje, koja podrazumijeva smanjenje rasta tekuće potrošnje i tekućih transfera. Planiranje tekućih i kapitalnih transfera, u tekućoj ali i narednim godinama, će imati presudnu ulogu u planiranju javnih rashoda sa aspekta pomoći u oporavku privrede. Zavisno od nivoa vlasti, planiranje kapitalnih i tekućih transfera će se usmjeriti u finansiranje programa koji će imati učinka na povećanje zaposlenosti i stimulisanje potrošnje stanovništva.

⁷⁷ „Službene novine Federacije BiH“, br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15

Tabela 5.1. Projekcije Budžeta Federacije BiH za naredne tri godine

OPIS	Budžet za 2021. godinu	Projekcije Budžeta za 2022. godinu	Projekcije Budžeta za 2023. godinu	Projekcije Budžeta za 2024. godinu
1	2	3	4	5
1. BUDŽETSKI PRIHODI (1.1. + 1.2.)	4.005.260.219	4.044.508.408	4.373.809.021	4.544.539.397
1.1. PRIHODI OD POREZA (1.1.1 + 1.1.2.+1.1.3.+1.1.4.)	3.506.135.749	3.615.330.285	3.905.556.978	4.084.953.914
1.1.1. Porezi na dobit pojedinaca i preduzeća	72.955.142	53.768.968	55.382.037	57.265.026
1.1.2. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	1.990.045.457	2.065.667.184	2.165.852.043	2.272.845.134
1.1.3. Prihodi od indirektnih poreza sa jedinstvenog računa (1.1.3.1.+1.1.3.2.)	1.443.101.150	1.495.894.133	1.684.322.899	1.754.843.754
1.1.3.1. Prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju Federaciji BiH	880.935.490	953.944.142	920.405.654	975.253.184
1.1.3.2. Prihodi od indirektnih poreza na ime finansiranja relevantnog duga	562.165.660	541.949.991	763.917.245	779.590.570
1.1.4. Ostali prihodi i prihodi po osnovu zaostalih obaveza	34.000	0	0	0
1.2. NEPOREZNI PRIHODI	499.124.470	429.178.123	468.252.042	459.585.483
2. BUDŽETSKI RASHODI (2.1.+2.2.+2.3.)	4.417.393.782	4.170.050.462	4.111.547.172	4.182.509.590
2.1. RASHODI	4.066.400.240	3.838.105.714	3.786.706.621	3.859.322.970
2.2. KAPITALNI TRANSFERI	227.500.100	172.100.000	152.600.000	152.600.000
2.3. IZDACI ZA KAMATE	123.493.442	159.844.748	172.240.551	170.586.620
3. TEKUĆI BILANS (1.-2.)	-412.133.563	-125.542.054	262.261.849	362.029.807
4. PRIMICI OD PRODAJE NEFINANSIJSKE IMOVINE	30.000	0	0	0
5. IZDACI OD NABAVKE NEFINANSIJSKE IMOVINE	39.700.119	39.962.079	39.738.269	36.862.269
6. NETO NABAVKA NEFINANSIJSKE IMOVINE (4.-5.)	-39.670.119	-39.962.079	-39.738.269	-36.862.269
7. UKUPAN SUFICIT (3.+6.)	-451.803.682	-165.504.133	222.523.580	325.167.538
8. PRIMICI OD FINANSIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA (8.1.+8.2.+8.3.+8.4.)	1.360.961.480	1.121.421.924	741.394.798	772.814.904
8.1. PRIMICI OD FINANSIJSKE IMOVINE	100.000.000	0	0	0
8.2. ZAJMOVI PRIMLJENI KROZ DRŽAVU-DUGOROČNI	640.961.480	591.421.924	301.394.798	342.814.904
8.2.1. ZAJMOVI PRIMLJENI KROZ DRŽAVU-DUGOROČNI MMF	428.000.000	591.421.924	301.394.798	342.814.904
8.2.2. ZAJMOVI PRIMLJENI KROZ DRŽAVU-DUGOROČNI EU MFA	150.000.000	0	0	0
8.2.3. ZAJMOVI PRIMLJENI KROZ DRŽAVU-DUGOROČNI WB	62.961.480	0	0	0
8.3. PRIMICI OD DOMAĆEG ZADUŽIVANJA-DUGOROČNI	210.000.000	170.000.000	80.000.000	70.000.000
8.4. PRIMICI OD DOMAĆEG ZADUŽIVANJA-KRATKOROČNI	410.000.000	360.000.000	360.000.000	360.000.000
9. IZDACI ZA NABAVKU FINANSIJSKE IMOVINE I OTPLATE DUGOVA (9.1.+9.2.)	1.024.157.798	1.110.917.791	1.098.918.378	1.232.982.442
9.1 IZDACI ZA FINANSIJSKU IMOVINU	20.058.041	27.040.000	27.040.000	22.040.000
9.2. IZDACI ZA OTPLATE DUGOVA (9.2.1.+9.2.2.+9.2.3.)	1.004.099.757	1.083.877.791	1.071.878.378	1.210.942.442
9.2.1. Otplate vanjskog duga i vanjske otplate	486.367.819	499.510.363	578.287.933	763.885.236
9.2.2. Otplate domaćeg pozajmljivanja	460.000.000	530.000.000	440.000.000	430.000.000
9.2.3. Otplate unutrašnjeg duga, po izdatim garanc. i otkup	57.731.938	54.367.428	53.590.445	17.057.206
10. NETO FINANSIRANJE (8.-9.)	336.803.682	10.504.133	-357.523.580	-460.167.538
11. UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (7.+10.)	-115.000.000	-155.000.000	-135.000.000	-135.000.000
12. OSTVARENI SUFICIT IZ RANIJEJ PERIODA	0	0	0	0
13. RAZGRANIČENI PRIHODI	115.000.000	155.000.000	135.000.000	135.000.000
SVEUKUPNI PRIHODI, PRIMICI, FINANSIRANJE I OSTVARENI SUFICIT IZ RANIJEJ PERIODA	5.481.251.699	5.320.930.332	5.250.203.819	5.452.354.301
SVEUKUPNI RASHODI I IZDACI	5.481.251.699	5.320.930.332	5.250.203.819	5.452.354.301

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

5.2. Dostavljanje i analiza finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika

5.2.1. Budžetske Instrukcije broj 1 za period 2022.–2024. godine

Na osnovu Zakona o budžetima u Federaciji BiH⁷⁸ i vremenske dinamike definisane budžetskim kalendarom za pripremu Dokumenta okvirnog budžeta FBiH za period 2022.-2024. godine, Federalno ministarstvo finansija je pripremilo Budžetske instrukcije broj 1 o načinu i elementima njegove izrade. Budžetske Instrukcije broj 1 predstavljaju svojevrzne smjernice za izradu Dokumenta okvirnog budžeta FBiH, odnosno sadrže osnovne makroekonomske pretpostavke za naredni srednjoročni period, te načine i elemente izrade Dokumenta okvirnog budžeta FBiH. Budžetski korisnici kao i do sada, dobili su jasne smjernice u Budžetskim Instrukcijama broj 1 da svoje preglede prioriteta, odnosno finansijske zahtjeve, podnose putem podsistema za pripremu i prikupljanje planova budžetskih korisnika u okviru informacijskog sistema za planiranje i upravljanje budžetom (BPMIS), kao i u printanoj verziji, najkasnije do 31. marta 2021. godine. Ovaj način planiranja i podnošenja pregleda prioriteta omogućava centralizovanu pripremu i prikupljanje finansijskih planova i podataka budžetskih korisnika.

Slijedom Budžetskih instrukcija broj 1, budžetski korisnici su također upoznati sa pojedinačnim poglavljima u kojima su opisana osnovna obilježja ekonomske i fiskalne politike Vlade Federacije BiH kroz makroekonomske projekcije i područja djelovanja fiskalne politike. Pored navedenog, instrukcije sadrže i poglavlje koje obrađuje metodologiju izrade finansijskog zahtjeva budžetskog korisnika kroz sadržaj tabela pregleda prioriteta i ograničenja u iskazivanju visine finansijskog zahtjeva. U posljednjem poglavlju dat je pregled narednih koraka, sa jasno naznačenim vremenskim odrednicama i postupcima za budžetske korisnike i Federalno ministarstvo finansija, a sve u skladu sa budžetskim kalendarom za tekuću godinu.

U Budžetskim instrukcijama broj 1, Federalno ministarstvo finansija je posebno istaklo da će 2022. godina biti u fokusu intenzivnijih aktivnosti na implementaciji programskog budžeta, kao i na poboljšanju mjera učinka za dodjeljena sredstva. Navedene aktivnosti biće usmjerene na preispitivanje opravdanost i/ili produktivnost do sada kreiranih programa, kako bi se optimizirala programska struktura budžeta u Federaciji BiH i time povećala efikasnost programskog budžeta u Federaciji BiH.

Budžetski korisnici su bili dužni da svoje zahtjeve za potrošnjom dostave, pored linijskog, i u programskom formatu, i to za sljedeću i dvije naredne godine. Budžetski korisnici imali su obavezu da u okviru faze planiranja po modelu programskog budžeta, sredstva planiraju isključivo na osnovu postavljenih ciljeva, odnosno rezultata za koje se očekuje da budu ostvareni tim sredstvima. Također, budžetski korisnici su bili u obavezi da, korištenjem informacionog sistema za planiranje i upravljanje budžetom (BPMIS) izvrše popunjavanje pojedinačnih vrijednosnih iznosa u programskom formatu. Po završetku unosa vrijednosnih iznosa iskazanih u finansijskom zahtjevu, budžetski korisnici su bili još u obavezi da izvrše unos pripadajućeg obrazloženja po ekonomskim kodovima na kojima se planiraju vrijednosti prihoda i rashoda.

⁷⁸ „Službene novine Federacije BiH“ br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19

5.2.2. Analiza finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika

Obzirom da većina budžetskih korisnika ima direktnu komunikaciju i on-line dostavljanje budžetskih podataka u centraliziranu bazu podataka lociranu kod ministarstva finansija, mogućnost tehničkih greški pri unosu podataka je svedena na minimum, dok je s druge strane došlo do povećanja discipline i efikasnosti u procesu pripreme budžeta, kao i kvalitete budžetske dokumentacije. U skladu sa Budžetskim instrukcijama broj 1, putem on-line aplikacije i u printanoj formi, budžetski korisnici su dostavili Federalnom ministarstvu finansija svoje preliminarne finansijske zahtjeve za period 2022.–2024. godine. Ističemo da je Federalno ministarstvo finansija, kao i tokom ranijih budžetskih ciklusa, aktivno učestvovalo u saradnji sa budžetskim korisnicima u procesu pripreme njihovih finansijskih zahtjeva, svakodnevno pružajući tehničku i informatičku pomoć.

Po zaprimanju tabela pregleda prioriteta, odnosno finansijskih planova budžetskih korisnika u centralizovanu bazu podataka Federalnog ministarstva finansija, budžetski analitičari su pristupili kontroli tehničke ispravnosti. Finansijski zahtjevi koji su bili tehnički neispravno popunjeni, vraćeni su na korekciju, nakon čega su po ponovnom prijemu zajedno sa ostalim potvrđeni. Nakon tehničke provjere, izvršena je analiza i razmatranje svih relevantnih informacija dostavljenih od strane budžetskih korisnika na osnovu koje će Federalno ministarstvo finansija predložiti gornje granice rashoda za pojedine budžetske korisnike koje će Vlada Federacije BiH razmotriti u Dokumentu okvirnog budžeta za period 2022.-2024. godina.

Dosadašnji način unosa budžetskih zahtjeva kroz on-line aplikaciju, značajno je olakšao rad budžetskim korisnicima, a mogućnost tehničkih greški sveo na minimum. Međutim, i dalje postoje primjetne razlike u nivoima kvaliteta, odnosno tehničke ispravnosti podnesenih finansijskih zahtjeva, iz razloga nedefiniranih mjera učinaka, nedovoljnih obrazloženja ili kopiranja istih obrazloženja po godinama.

Budžetski korisnici su kroz svoje finansijske zahtjeve iskazali potrebu za ukupnim budžetskim sredstvima u iznosu od 5.908,6 miliona KM za 2022. godinu, 6.041,0 miliona KM za 2023. godinu i 6.163,5 miliona KM za 2024. godinu. Zahtjevi budžetskih korisnika predstavljaju procentualno povećanje za finansijskim sredstvima u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2021. godinu, u iznosu od 7,79% za 2022. godinu, 10,21% za 2023. godinu, dok za 2024. godinu procentualno povećanje iznosi 12,44%. Najveći iznos zahtjeva od strane budžetskih korisnika odnosi se na oblasti (sektore) socijalne zaštite, opštih javnih usluga i ekonomskih poslova.

Ukupni zahtjevi za samo 5 budžetskih korisnika iznose 4.796,1 mil. KM u 2022. godini, 4.949,4 mil. KM u 2023. godini i 5.082,5 mil. KM u 2024. godini, što predstavlja 81,17% od ukupno zahtijevanog iznosa za 2022. godinu, 81,93% za 2023. godinu i 82,46 % za 2024. godinu. U Tabeli 5.2. dat je pregled najvećih zahtjeva po budžetskim korisnicima za period od 2022.-2024. godine.

Tabela 5.2. – Pregled najvećih zahtjeva po budžetskim korisnicima (u .000 KM)

R.br	Org.kod	Budžetski korisnik	Budžet za 2021.god	UKUPAN ZAHTJEV 2022.	UKUPAN ZAHTJEV 2022.2	UKUPAN ZAHTJEV 2022.3
1	5102	Federalni zavod za penzijsko/irovinsko i invalidsko osiguranje	2.427.337	2.596.810	2.765.015	2.765.015
2	1601	Federalno ministarstvo finansija	1.457.600	1.309.045	1.306.474	1.438.670
3		Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	346.889	357.511	357.472	357.435
	3201					
4	5101	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	258.572	281.257	291.944	293.100
5	1801	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	199.876	251.439	228.531	228.269
UKUPNO			4.690.274	4.796.063	4.949.437	5.082.490

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

U prilogu dat je detaljan pregled zahtjeva svih budžetskih korisnika, gdje su istovremeno prikazane i predložene gornje granice rashoda za svakog budžetskog korisnika.

5.3. Prioriteti potrošnje Vlade Federacije BiH

5.3.1. Utvrđivanje predloženih prioriteta potrošnje

Kao i prethodnih godina, za polaznu osnovu prioriteta potrošnje odnosno početnih gornjih granica rashoda za razdoblje 2022.–2024. godina uzet je procijenjeni okvir raspoloživih prihoda i prioriteta politika Vlade Federacije BiH koji je usporediv sa analizama dobivenih finansijskih zahtjeva od strane budžetskih korisnika.

Osnovni ciljevi makroekonomske politike Vlade Federacije BiH odnose se na očuvanje makroekonomske stabilnosti, jačanje održivog, efikasnog i stabilnog ekonomskog rasta, te povećanje konkurentnosti privrede. Fiskalna politika Vlade Federacije BiH se bazira na smanjenju i nadzoru javne potrošnje, smanjenju opterećenja na rad, reformi tržišta rada i aktiviranju resursa privrede i podrške privrednim aktivnostima.

Glavni fokus je i dalje usmjeren na nastavak smanjenja ukupnih rashoda i izdataka, te mogućnost stvaranja jačeg prostora za javne investicije, što će u konačnici rezultirati stabilnim budžetskim sistemom, koji podrazumijeva restriktivnu budžetsku potrošnju, povećanje budžetske discipline, jačanje fiskalne odgovornosti, poboljšanje naplate javnih prihoda te provođenje strukturalnih reformi.

Stoga, naglašavamo da je važno da se zahtjevi za finansiranjem budžetskih programa iskazuju objektivno i shodno realnim odnosno stvarnim potrebama, uz jasna i detaljna obrazloženja. Na taj način finansijski zahtjevi će dati dovoljno informacija prilikom donošenja odluke o rasporedu ograničenih budžetskih sredstava od strane Vlade FBiH. Zbog toga je još jednom važno napomenuti da izrada finansijskih zahtjeva od strane budžetskih korisnika treba biti u skladu sa uputama, kako bi se pojava nerealnih ulaznih podataka, neiskazivanje mjera učinaka i druge greške svele na minimum.

U cilju osiguravanja pretpostavki za postizanje većeg nivoa kvaliteta procesa izrade tabela pregleda prioriteta, odnosno finansijskih zahtjeva, Federalno ministarstvo finansija je svim budžetskim korisnicima dostavilo Procedure o procesu izrade finansijskog zahtjeva za organizacione jedinice budžetskog korisnika. Svrha i cilj ovih procedura je da se uredi proces finansijskog planiranja, ovlasti i odgovornosti u procesu izrade finansijskog zahtjeva unutar organizacionih jedinica budžetskog korisnika. Dodatni cilj ovih procedura jeste da budžetski korisnici izrade finansijske zahtjeve koji osiguravaju efektivnu alokaciju raspoloživih budžetskih sredstava, a koji bi bili usklađeni sa njihovim ciljevima i planiranim aktivnostima, kao i strateškim prioritetima Federacije Bosne i Hercegovine. Obveznici primjene ovih procedura biće rukovodioci budžetskog korisnika, Sektor za finansijsko-ekonomske poslove i ostale organizacione jedinice budžetskog korisnika. Imajući u vidu različite nadležnosti, kao i unutarnju organizaciju budžetskih korisnika, sugerise se istim da procedure prilagode svojim organizacijama.

5.3.2. Inicijative za uvođenje rodno odgovornog budžetiranja

5.3.2.1. Rodno odgovorno budžetiranje (ROB)

Rodno odgovorno budžetiranje predstavlja pristup po kom se svi budžetski procesi strukturiraju i procjenjuju iz perspektive ravnopravnosti spolova. Prema ovom pristupu budžeti nisu rodno neutralni, te bi svi učesnici u budžetskom procesu trebali ocjenjivati rezultate utroška javnih sredstava iz perspektive ravnopravnosti spolova. Svrha ovakog pristupa budžetskim sredstvima, kao i sveukupnom budžetskom procesu, dovodi do objektivnije raspodjele budžetskih sredstava, te unapređenja ekonomskog i socijalnog razvoja zemlje. Obzirom na to da je praksa pokazala da rodno odgovorno budžetiranje doprinosi uvođenju transparentnog i efikasnog upravljanja javnim sredstvima, u skladu sa potrebama žena i muškaraca, neophodno je uvođenje aspekta ravnopravnosti spolova u službeni budžetski proces.

Federalno ministarstvo finansija svake godine u Instrukcijama br. 1 koje se koriste kao upute za izradu tabela pregleda prioriteta, odnosno finansijskog zahtjeva naznači kao obavezu da u pregledima svojih programa kao informaciju, budžetski korisnici imaju obavezu uključivanja pravnog osnova koji se odnosi na Zakon o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini 2018.-2022. godine⁷⁹ i Gender akcioni plan Bosne i Hercegovine 2018.-2022. godine⁸⁰.

⁷⁹ „Službeni glasnik BiH“, br. 32/10

⁸⁰ „Službeni glasnik BiH“, br. 89/18

Također, naznačeno je da je potrebno izvršiti procjenu efekata uz sagledavanje dosadašnjeg učinka, analize troškova i koristi, te prikazati jasna obrazloženja o opravdanosti potrošnje i očekivanim rezultatima, kao i uputu za obavezno korištenje aplikacije ROB, kao nadogradnje unutar BPMIS sistema.

5.4. Gornje granice rashoda budžetskih korisnika Vlade Federacije BiH za period 2022.–2024. godina po sektorima

Posmatrajući izvršene analize i preporuke spomenute u prethodnom poglavlju, naredni dio odnosi se na gornje granice rashoda budžetskih korisnika za sljedeću budžetsku, te naredne dvije fiskalne godine. Zahtjevi budžetskih korisnika, kao i početna budžetska ograničenja, za svakog budžetskog korisnika, prikazani su u Tabeli 5.5.

Dokumentom okvirnog budžeta za razdoblje 2022.–2024. godina projicirane su gornje granice rashoda za 2022. godinu u iznosu od 5.320,9 mil. KM, za 2023. godinu 5.250,2 mil. KM i za 2024. godinu 5.452,3 mil. KM. U odnosu na Budžet Federacije BiH za 2021. godinu, gornje granice rashoda za 2022. godinu manje su za 2,92%, u 2023. godini manji su za 4,21% dok je 2024. godine gornja granica rashoda u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2021. godinu manja za 0,52%.

Tabela 5.3. Pregled sažetih sektorskih gornjih granica rashoda Federacije BiH za razdoblje 2022.–2024. godina

FUN KOD	BUDŽETSKI KORISNIK	BUDŽET 2021	BUDŽET %BDP	BUDŽET Zahtjev 2022	BUDŽET Zahtjev 2023	BUDŽET Zahtjev 2024	PROJE KCIJE Odobreno 2022	PROJE KCIJE %BDP	PROJE KCIJE Odobreno 2023	PROJE KCIJE %BDP	PROJE KCIJE Odobreno 2024	PROJE KCIJE %BDP
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	UKUPNI RASHODI	5.481.252	24,07%	5.908.629	6.041.035	6.163.460	5.320.930	22,30%	5.250.204	21,17%	5.452.354	20,98%
01	OPĆE JAVNE USLUGE	1.754.852	7,71%	1.638.277	1.651.025	1.754.153	1.613.132	6,76%	1.491.942	6,02%	1.597.120	6,15%
02	JAVNI RED I SIGURNOST	147.964	0,65%	201.889	187.341	188.224	164.978	0,69%	163.722	0,66%	165.817	0,64%
03	EKONOMSKI POSLOVI	366.635	1,61%	491.769	470.385	479.316	348.827	1,46%	330.978	1,33%	330.894	1,27%
04	ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	3.144	0,01%	14.883	14.883	14.883	5.176	0,02%	5.318	0,02%	5.389	0,02%
05	STAMBENI I ZAJEDNIČKI POSLOVI	10.818	0,05%	84.063	82.400	85.131	12.370	0,05%	12.586	0,05%	12.340	0,05%
06	ZDRAVSTVO	118.298	0,52%	175.332	149.565	155.018	135.094	0,57%	103.914	0,42%	103.934	0,40%
07	REKREACIJA, KULTURA I RELIGIJA	12.871	0,06%	14.153	13.653	13.714	13.139	0,06%	13.055	0,05%	13.167	0,05%
08	OBRAZOVANJE	6.818	0,03%	24.836	26.708	26.716	6.873	0,03%	6.864	0,03%	6.941	0,03%
09	SOCIJALNA ZAŠTITA	3.059.852	13,44%	3.263.427	3.445.074	3.446.305	3.021.342	12,66%	3.121.826	12,59%	3.216.752	12,38%
	BDP FBIH REALNI		22.769.000					23.861.000		24.795.000		25.989.000

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

5.4.1. Opće javne usluge

Gornja granica rashoda za sektor Opće javne usluge za 2022. godinu projicirana je u iznosu od 1.613,1 mil. KM. Za 2023. godinu je projicirano 1.491,9 mil. KM, a za 2024. godinu 1.597,1 mil. KM. Ovako određene gornje granice rashoda su, u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2021. godinu, u 2022. godini smanjene za 8,07%, u 2023. godini za 14,98%, dok u 2024. godini to smanjenje iznosi 8,98%.

Određena gornja granica rashoda sektora općih javnih usluga za 2022. godinu ima učešće u BDP-u Federacije BiH od 6,76%. Za 2023. godinu taj udio je 6,02% BDP-a Federacije BiH, a za 2024. godinu 6,15% BDP-a Federacije BiH.

5.4.2. Javni red i sigurnost

Gornja granica rashoda za ovaj sektor projicirana je u iznosu od 164,9 mil. KM za 2022. godinu, 163,7 mil. KM za 2023. godinu i 165,8 mil. KM za 2024. godinu.

Određena gornja granica rashoda sektora Javni red i sigurnost za 2022. godinu ima učešće od 0,69% u BDP-u Federacije BiH. Za 2023. godinu taj udio je 0,66% BDP-a Federacije BiH, a za 2024. godinu 0,64% BDP-a Federacije BiH.

5.4.3. Ekonomske usluge

Gornja granica rashoda za ovaj sektor je projicirana u iznosu od 348,8 mil. KM u 2022. godini, 330,9 mil. KM u 2023. godini i 330,8 mil. KM u 2024. godini.

Određena gornja granica rashoda ovog sektora ima udjel od 1,46% u BDP-u Federacije BiH za 2022. godinu, za 2023. godinu 1,33%, a za 2024. godinu taj udjel iznosi 1,27% BDP-a Federacije BiH.

5.4.4. Zaštita životne sredine

Gornja granica rashoda za ovaj sektor je projicirana u iznosu od 5,1 mil. KM u 2022. godini, 5,3 mil. KM u 2023. godini i 5,3 mil. KM u 2024. godini.

Određena gornja granica rashoda ovog sektora ima udjel od 0,02% u BDP-u Federacije BiH za 2022. godinu. Također, udjel za 2023. godinu kao i za 2024. godinu iznosi 0,02% BDP-a Federacije BiH.

5.4.5. Stambeni i zajednički poslovi

Gornja granica rashoda za ovaj sektor projicirana je za 2022. godinu u iznosu od 12,3 mil. KM. Za 2023. godinu iznosi 12,5 mil. KM, a u 2024. godini 12,3 mil. KM.

Određena gornja granica rashoda ovog sektora ima udjel od 0,05% u BDP-u Federacije BiH za 2022. godinu, dok udjel za 2023. i 2024. godinu iznosi 0,05% BDP-a Federacije BiH.

5.4.6. Zdravstvo

Gornja granica rashoda za ovaj sektor u 2022. godini je projicirana u iznosu od 135,0 mil. KM, u 2023. godini iznosi 103,9 mil. KM, a za 2024. godinu projicirana gornja granica rashoda iznosi 103,9 mil. KM.

Određena gornja granica rashoda sektora Zdravstvo za 2022. godinu ima udjel u BDP-u Federacije BiH od 0,57%. U 2023. i 2024. godini udio sektora Zdravstva u BDP-a Federacije BiH iznosi 0,42% i 0,40%.

5.4.7. Rekreacija, kultura i religija

Gornja granica rashoda za ovaj sektor projicirana je za 2022. godinu u iznosu od 13,1 mil. KM, dok su za 2023. i 2024. godinu projicirani iznosi od 13,0 mil. KM i 13,1 mil. KM.

Ovako određena gornja granica rashoda ovog sektora ima udjel od 0,06% u BDP-u Federacije BiH za 2022. godinu, dok isti za 2023. i 2024. godinu iznosi 0,05% BDP-a Federacije BiH.

5.4.8. Obrazovanje

Gornja granica rashoda za ovaj sektor projicirana je u iznosu od 6,8 mil. KM za 2022. godinu, kao i 6,8 mil. KM za 2023. godinu te 6,9 mil. KM za 2024. godinu.

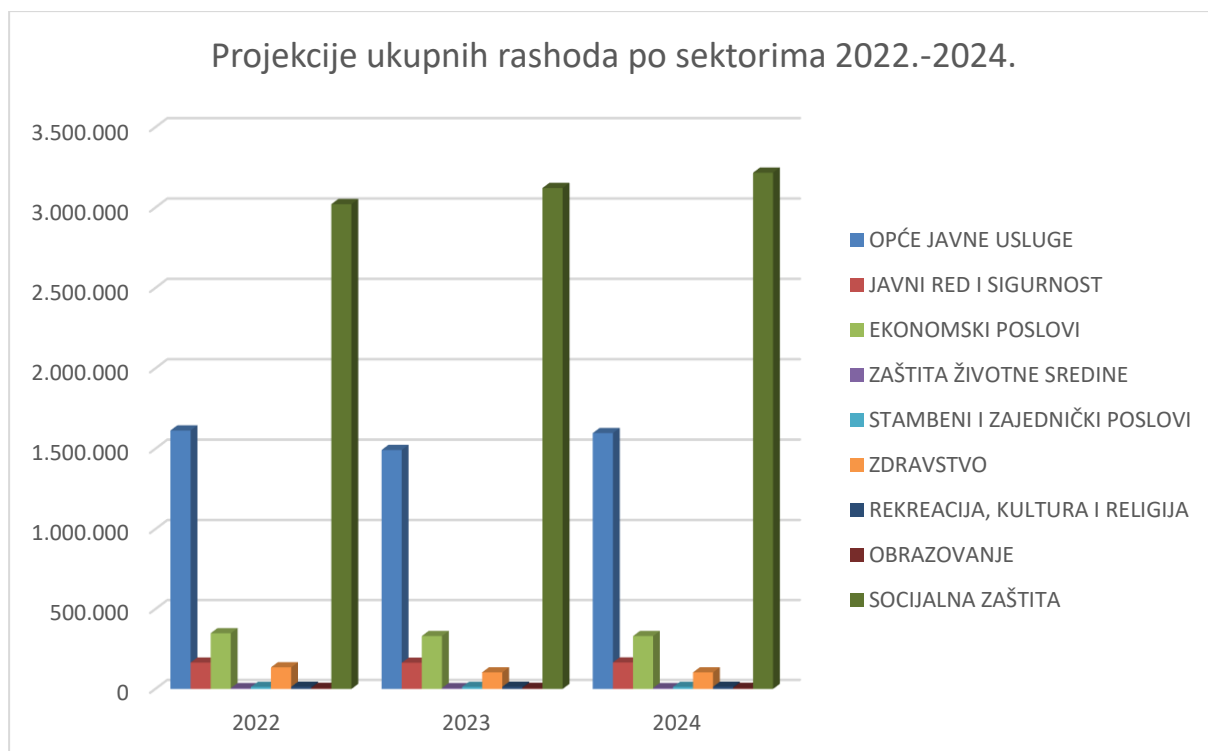
Određena gornja granica rashoda ovog sektora za 2022., 2023. godinu i 2024. godinu ima udio u BDP-u Federacije BiH 0,03%.

5.4.9. Socijalna zaštita

Gornja granica rashoda za sektor Socijalna zaštita je projicirana u iznosu od 3.021,3 mil. KM u 2022. godini, 3.121,8 mil. KM u 2023. godini i 3.216,7 mil. KM u 2024. godini.

Određena gornja granica rashoda ovog sektora za 2022. godinu ima udjel od 12,66% u BDP-u Federacije BiH. Za 2023. godinu taj udio je 12,59% BDP-a Federacije BiH, a za 2024. godinu 12,38% BDP-a Federacije BiH.

Grafikon 5.1. Prikaz projekcije ukupnih rashoda po sektorima za period 2022.-2024. godina

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Tabela 5.5. Utvrđeni limiti za budžetske korisnike

BUDŽETSKI KORISNIK	IZVORI SREDSTAVA	BUDŽET 2021	ZAHTJEVI BUDŽETSKIH KORISNIKA			UTVRĐENI LIMITI PRIJEDLOG		
			2022	2023	2024	2022	2023	2024
1001 Dom naroda Parlamenta Federacije	10 Budžetski prihodi	5.511.799	5.546.979	6.772.209	5.676.643	5.401.785	6.217.800	5.408.800
1002 Predstavnički dom Parlamenta Federacije	10 Budžetski prihodi	8.302.300	8.404.261	9.971.390	8.530.492	8.283.285	9.050.300	8.287.800
1003 Zajedničke službe Parlamenta Federacije	10 Budžetski prihodi	1.427.200	1.012.560	996.576	998.594	890.684	891.300	891.800
1101 Ured predsjednika Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	1.153.917	1.775.300	1.775.300	1.775.300	1.230.419	1.245.210	1.252.876
1102 Ured potpredsjednika Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	898.544	1.344.771	1.353.771	1.353.771	925.754	967.067	974.593
1103 Ured potpredsjednika Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	828.861	1.205.135	1.075.135	1.075.135	850.331	867.713	875.306
1201 Vlada Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	182.597.252	178.873.298	178.768.189	178.419.931	182.353.968	32.344.516	32.395.823
1202 Služba za zajedničke poslove organa i tijela u FBiH	30 Fond namjenskih prihoda	913.911	859.011	872.011	876.011	859.011	872.011	876.011
	10 Budžetski prihodi	16.003.055	16.893.129	16.657.230	16.618.942	15.150.805	15.095.906	15.134.802
	Ukupno	16.916.966	17.752.140	17.529.241	17.494.953	16.009.816	15.967.917	16.010.813
1203 Ured Vlade FBiH za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima EU	10 Budžetski prihodi	533.876	639.251	589.619	603.478	540.839	540.945	543.549
1204 Ured Vlade FBiH za odnose sa javnošću	10 Budžetski prihodi	420.335	531.542	559.572	560.808	423.881	432.250	433.353
1205 Ured za saradnju i zastupanje pred Ustavnim sudom BiH	10 Budžetski prihodi	366.590	426.600	418.640	426.397	369.746	370.906	372.800
1401 Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	10 Budžetski prihodi	7.889.203	8.754.948	8.991.519	8.804.221	7.718.547	7.711.403	7.691.174
1403 Federalna uprava policije	10 Budžetski prihodi	34.487.811	51.277.719	38.424.089	38.902.863	41.143.867	35.913.120	37.270.156
1501 Federalno ministarstvo pravde	10 Budžetski prihodi	3.966.821	5.953.429	5.953.430	5.953.430	4.081.595	4.142.003	4.150.373
	30 Fond namjenskih prihoda	0	307.958	307.958	307.958	307.958	307.958	307.958
	Ukupno	3.966.821	6.261.387	6.261.388	6.261.388	4.389.553	4.449.961	4.458.331
1503 Kazneno popravni zavod poluotvorenog tipa Busovača	10 Budžetski prihodi	2.919.952	3.938.800	4.336.704	4.312.301	3.126.250	3.683.403	3.639.503
1504 Kazneno popravni zatvor poluotvorenog tipa Mostar	10 Budžetski prihodi	9.118.735	9.755.512	9.694.012	9.719.012	9.390.072	9.571.992	9.660.647
1505 Kazneno popravni zavod poluotvorenog tipa Orašje	10 Budžetski prihodi	4.100.345	4.403.489	4.658.791	4.659.700	4.138.489	4.407.898	4.409.000
1506 Kazneno popravni zavod poluotvorenog tipa Sarajevo	10 Budžetski prihodi	8.822.775	12.281.028	11.634.975	8.078.470	10.686.673	11.013.598	7.675.778
1507 Kazneno popravni zavod poluotvorenog tipa Tuzla	10 Budžetski prihodi	6.411.741	7.555.500	7.329.000	7.386.000	6.727.500	6.662.500	7.008.000
1508 Kazneno popravni zavod zatvorenog tipa Zenica	10 Budžetski prihodi	18.574.109	22.374.096	20.346.650	20.215.850	19.216.030	19.856.480	19.794.116
1509 Kazneno popravni zavod poluotvorenog tipa Bihać	10 Budžetski prihodi	3.021.690	4.094.968	4.433.513	4.469.291	3.289.549	3.916.201	3.788.887
1601 Federalno ministarstvo finansija	30 Fond namjenskih prihoda	22.140.636	51.791.662	51.661.481	51.000.000	51.791.662	51.661.481	51.000.000
	10 Budžetski prihodi	1.435.459.562	1.257.253.719	1.254.812.790	1.387.670.404	1.257.148.335	1.254.728.511	1.387.607.335
	Ukupno	1.457.600.198	1.309.045.381	1.306.474.271	1.438.670.404	1.308.939.997	1.306.389.992	1.438.607.335
1603 Porezna uprava	10 Budžetski prihodi	50.544.188	70.603.894	57.771.130	58.245.736	53.203.031	52.812.030	54.112.506
1604 Finansijska policija	10 Budžetski prihodi	1.889.672	2.231.648	2.122.815	2.117.415	2.077.376	2.075.985	2.074.905

BUDŽETSKI KORISNIK	IZVORI SREDSTAVA	BUDŽET 2021	ZAHTJEVI BUDŽETSKIH KORISNIKA			UTVRĐENI LIMITI PRIJEDLOG		
			2022	2023	2024	2022	2023	2024
1701 Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	10 Budžetski prihodi	28.296.176	29.141.544	29.151.753	29.160.032	23.109.081	23.652.745	23.654.745
	30 Fond namjenskih prihoda	13.500.000	13.500.000	13.500.000	13.500.000	13.500.000	13.500.000	13.500.000
	Ukupno	41.796.176	42.641.544	42.651.753	42.660.032	36.609.081	37.152.745	37.154.745
1801 Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	30 Fond namjenskih prihoda	9.500.200	4.500.200	4.500.200	4.500.100	4.500.100	4.500.100	4.500.000
	10 Budžetski prihodi	190.375.333	246.939.230	224.031.236	223.769.368	185.403.997	165.084.219	165.087.299
	Ukupno	199.875.533	251.439.430	228.531.436	228.269.468	189.904.097	169.584.319	169.587.299
2001 Federalno ministarstvo zdravstva	10 Budžetski prihodi	107.805.083	133.970.145	138.838.703	144.329.703	94.775.115	93.772.896	93.776.556
	30 Fond namjenskih prihoda	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
	Ukupno	108.805.083	134.970.145	139.838.703	145.329.703	95.775.115	94.772.896	94.776.556
2002 Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine	10 Budžetski prihodi	9.493.253	40.361.358	9.726.019	9.688.095	39.318.588	9.140.846	9.157.490
2201 Federalno ministarstvo trgovine	10 Budžetski prihodi	1.484.616	1.921.836	1.790.863	1.682.952	1.578.476	1.653.198	1.542.662
2301 Federalno ministarstvo prostornog uređenja	10 Budžetski prihodi	4.956.238	74.932.699	72.558.019	75.344.447	5.596.561	5.717.103	5.721.367
	30 Fond namjenskih prihoda	2.210.000	2.310.000	2.410.000	2.168.700	2.310.000	2.410.000	2.168.700
	Ukupno	7.166.238	77.242.699	74.968.019	77.513.147	7.906.561	8.127.103	7.890.067
2401 Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	10 Budžetski prihodi	96.880.409	154.073.530	155.209.881	163.927.930	93.704.631	93.666.225	93.681.364
	30 Fond namjenskih prihoda	1.101.000	2.302.000	2.302.000	2.302.000	1.101.000	1.101.000	1.101.000
	Ukupno	97.981.409	156.375.530	157.511.881	166.229.930	94.805.631	94.767.225	94.782.364
2501 Ustavni sud FBiH	10 Budžetski prihodi	1.969.179	2.494.743	2.653.261	2.781.684	2.131.798	2.533.667	2.656.435
2601 Vrhovni sud FBiH	10 Budžetski prihodi	7.850.303	12.009.974	12.338.605	12.660.448	9.762.481	10.230.681	10.580.618
2602 Sudska policija	10 Budžetski prihodi	20.135.987	26.895.612	28.708.130	29.537.864	21.442.619	23.458.828	23.991.397
2801 Federalno tužilaštvo FBiH	10 Budžetski prihodi	1.982.592	5.212.402	5.307.645	5.348.034	2.099.669	2.229.061	2.350.897
2901 Federalno pravobranilaštvo	10 Budžetski prihodi	1.593.820	2.779.383	2.813.949	5.483.579	1.855.470	2.060.042	4.772.879
3201 Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	10 Budžetski prihodi	346.889.148	357.510.930	357.472.318	357.434.638	343.062.649	343.062.649	343.062.649
3301 Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove	10 Budžetski prihodi	3.651.485	6.820.500	7.432.400	7.617.500	4.463.764	4.458.585	4.449.585
3401 Federalni zavod za statistiku	10 Budžetski prihodi	7.360.120	14.336.375	42.432.367	15.112.788	11.975.966	41.758.732	14.461.561
3501 Federalni hidrometeorološki zavod	10 Budžetski prihodi	2.552.503	3.201.431	3.070.280	3.076.480	2.690.988	2.643.811	2.651.059
3601 Arhiv FBiH	10 Budžetski prihodi	468.200	632.767	634.555	641.404	528.060	531.915	538.245

BUDŽETSKI KORISNIK	IZVORI SREDSTAVA	BUDŽET 2021	ZAHTJEVI BUDŽETSKIH KORISNIKA			UTVRĐENI LIMITI PRIJEDLOG		
			2022	2023	2024	2022	2023	2024
3701 Federalni zavod za programiranje razvoja	10 Budžetski prihodi	687.884	749.749	749.422	754.251	711.712	712.198	715.068
3801 Federalna direkcija robnih rezervi	10 Budžetski prihodi	4.623.524	7.141.125	7.120.625	7.154.125	4.627.842	4.637.403	4.613.403
4401 Ured za reviziju institucija u FBiH	10 Budžetski prihodi	4.814.055	5.457.767	5.700.729	5.856.999	5.457.767	5.700.729	5.856.999
4601 Federalna uprava za civilnu zaštitu	20 Fond prihoda po posebnim propisima (Vlastiti prihod)	48.000	48.000	48.000	48.000	48.000	48.000	48.000
	10 Budžetski prihodi	9.203.885	13.552.000	12.752.000	12.952.000	9.743.765	9.505.873	9.549.460
	30 Fond namjenskih prihoda	5.400.000	7.600.000	6.000.000	6.000.000	7.600.000	6.000.000	6.000.000
	Ukupno	14.651.885	21.200.000	18.800.000	19.000.000	17.391.765	15.553.873	15.597.460
4603 Štab civilne zaštite	10 Budžetski prihodi	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000
4701 Gender centar FBiH	10 Budžetski prihodi	407.008	539.880	548.913	543.458	407.412	408.891	411.782
4901 Federalna novinska agencija	10 Budžetski prihodi	2.689.653	3.928.691	3.448.589	3.509.551	2.957.208	2.873.730	2.985.566
5001 Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	10 Budžetski prihodi	10.400.368	17.130.670	17.990.229	18.022.070	10.609.081	12.556.209	12.581.970
5101 Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	10 Budžetski prihodi	258.572.135	281.256.528	291.944.320	293.100.475	197.530.051	197.541.846	197.553.702
5102 Federalni zavod za penzijsko/irovinsko osiguranje	10 Budžetski prihodi	2.427.336.596	2.596.810.300	2.765.014.659	2.765.014.659	2.453.441.817	2.550.684.986	2.645.489.618
5201 Federalno ministarstvo kulture i sporta	10 Budžetski prihodi	10.181.556	10.224.498	10.204.498	10.204.498	10.181.556	10.181.556	10.181.556
5301 Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	10 Budžetski prihodi	27.053.791	27.848.756	30.642.781	30.755.537	27.306.969	30.536.196	30.645.802
5401 Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	10 Budžetski prihodi	6.177.125	24.034.255	25.970.533	25.968.845	6.197.456	6.188.933	6.264.480
5501 JU Centar za edukaciju sudija i	10 Budžetski prihodi	640.907	802.072	737.727	746.684	675.966	675.127	676.584
5601 Agencija za državnu službu	10 Budžetski prihodi	2.472.650	2.693.224	2.878.888	2.998.541	2.536.921	2.731.013	2.883.621
5602 Odbor državne službe za žalbe	10 Budžetski prihodi	509.137	572.131	556.604	560.376	572.131	556.604	560.376
5701 Federalni zavod za geologiju	10 Budžetski prihodi	1.171.000	1.733.146	1.483.200	1.522.700	1.303.848	1.218.000	1.217.000
5801 Federalni zavod za agropedologiju	10 Budžetski prihodi	1.144.485	1.479.130	1.385.145	1.385.910	1.147.782	1.137.192	1.140.273
5901 Federalni zavod za poljoprivredu Sarajeva	10 Budžetski prihodi	2.069.509	2.851.121	2.857.968	3.347.094	2.103.533	2.114.136	2.120.579
6001 Federalni agromediterranski zavod Mostar	10 Budžetski prihodi	2.056.191	4.235.000	4.255.000	4.255.000	2.078.950	2.086.080	2.093.246
	20 Fond prihoda po posebnim propisima (Vlastiti prihod)	440.000	454.000	455.000	455.000	300.000	300.000	300.000
	Ukupno	2.496.191	4.689.000	4.710.000	4.710.000	2.378.950	2.386.080	2.393.246
6101 Federalno ministarstvo okoliša i turizma	30 Fond namjenskih prihoda	100.600	100.600	100.600	100.600	100.600	100.600	100.600
	10 Budžetski prihodi	3.043.354	14.782.827	14.782.827	14.782.827	5.075.518	5.217.136	5.288.831
	Ukupno	3.143.954	14.883.427	14.883.427	14.883.427	5.176.118	5.317.736	5.389.431
6201 Federalna uprava za inspeksijske poslove	10 Budžetski prihodi	8.813.130	12.395.688	9.564.260	9.849.682	8.999.578	8.920.600	8.999.600
6301 Agencija za reviziju privatizacije u Federaciji BiH	10 Budžetski prihodi	515.206	653.596	656.092	658.877	653.596	656.092	658.877
6401 Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom	10 Budžetski prihodi	697.000	1.819.808	2.002.590	2.014.333	695.100	699.100	703.100
UKUPNO		5.481.251.699	5.908.629.450	6.041.034.501	6.163.459.541	5.320.930.332	5.250.203.819	5.452.354.301
SVEUKUPNO		5.481.251.699	5.908.629.450	6.041.034.501	6.163.459.541	5.320.930.332	5.250.203.819	5.452.354.301

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Popis tabela i grafikona

Naziv tabela i grafikona	Strana
Tabele:	
Tabela 2.1. Pregled projekcija stopa realnog rasta za period 2020.-2024. godina	11
Tabela 2.2. Stope rasta realnog BDP-a za zemlje Zapadnog Balkana	12
Tabela 2.3. Makroekonomski pokazatelji BiH (zvanični podaci za 2019. godinu i projekcije za period od 2020- 2024. godine)	18
Tabela 2.4. Procjena BDP-a Federacije BiH za period 2021.-2024. godina	22
Tabela 2.5. Zbirni pregled ulaganja u projekte u implementaciji FBIH u periodu 2022.-2024. godine po DAC sektorima, u mil. KM	24
Tabela 3.1. Konsolidirani pregled naplate javnih prihoda u Federaciji BiH 2020/2019. g.	31
Tabela 3.2. Konsolidirana revidirana projekcija ukupnog okvira javnih prihoda u Federaciji BiH za 2021. g. i projekcije za period 2022 - 2024. g.	33
Tabela 3.3. Ostvarenja prihoda od indirektnih poreza za Federaciju BiH 2020/2019. g.	35
Tabela 3.4. Revidirana projekcija prihoda od indirektnih poreza za Federaciju BiH za 2021. g. i projekcije za period 2022-2024. g.	35
Tabela 3.5. Naplata prihoda od poreza na dobit u Federaciji BiH 2020/2019. g.	38
Tabela 3.6. Revidirana projekcija prihoda od poreza na dobit u Federaciji BiH za 2021. g. i projekcije za period 2022-2024. g.	39
Tabela 3.7. Naplata prihoda od poreza na dohodak u Federaciji BiH 2020/2019. g.	40
Tabela 3.8. Revidirana projekcija prihoda od poreza na dohodak u Federaciji BiH za 2021. g. i projekcije za period 2022-2024. g.	41
Tabela 3.9. Naplata prihoda od obaveznih socijalnih doprinosa u Federaciji BiH 2020/2019. g.	43
Tabela 3.10. Revidirana projekcija prihoda od obaveznih socijalnih doprinosa u Federaciji BiH za 2021. g. i projekcije za period 2022-2024. g.	43
Tabela 3.11. Konsolidirani pregled naplate prihoda Budžeta Federacije BiH 2020/2019. g.	44
Tabela 3.12. Revidirana projekcija prihoda Budžeta Federacije BiH za 2021. g. i projekcije za period 2022.- 2024. g.	47
Tabela 4.1. Struktura javne potrošnje za period 2018. - 2021. godine	52
Tabela 4.2. Projekcija budžetske potrošnje za period 2022. – 2024. godine	53
Tabela 4.3. Plate, naknade, doprinosi i broj zaposlenih u periodu 2020. – 2024. godina	57
Tabela 4.4. Rashodi po ekonomskoj klasifikaciji za period 2020. - 2024. godine	62
Tabela 4.5. Zbirni rashodi i izdaci gradova i općina (izvršenje 2020., plan 2021., projekcije 2022. -2024.)	64
Tabela 4.6. Zbirni rashodi i izdaci kantona (izvršenje 2020., plan 2021., projekcije 2022. - 2024.)	66
Tabela 4.7. Financijski planovi vanbudžetskih fondova (izvršenje 2020., plan 2021., projekcije 2022. -2024.)	68
Tabela 4.8. Konsolidovani prikaz rashoda za sve niveoe vlasti u Federaciji BiH	69
Tabela 4.9. Stanje duga u FBIH na dan 31.12. po godinama, u mil. KM	71
Tabela 4.10. Stanje duga u Federaciji na dan 31.12.2020. godine, u mil. KM	72

Tabela 4.11. Stanje duga za koji obavezu izmirenja ima Vlada FBiH , u mil. KM	73
Tabela 4.12. Stanje duga Vlade FBiH po godinama, izuzimajući vanjski dug prenesen na krajnje dužnike, u mil. KM	73
Tabela 4.13. Struktura i kretanje unutarašnjeg duga Vlade FBiH po godinama, u mil. KM	74
Tabela 4.14. Nedospjeli dug na dan 31.12.2020. godine po emitovanim trezorskim zapisima FBiH, u KM	75
Tabela 4.15. Nedospjeli dug na dan 31.12.2020. god. po emitovanim obveznicama BiH,u KM	76
Tabela 4.16. Projekcije otplate unutarnjeg duga u periodu 2021.- 2024. godina, u mil. KM	77
Tabela 4.17. Stanje vanjskog duga u periodu 2016. - 2020. godina, u mil. KM	78
Tabela 4.18. Otplata vanjskog duga u 2020. godini, u mil. KM	79
Tabela 4.19. Projekcija otplate vanjskog duga u periodu 2021. – 2024. godine, u mil. KM, uključujući i dug koji je supsidijarno prenesen na krajnje korisnike	79
Tabela 5.1. Projekcije Budžeta Federacije BiH za naredne tri godine	83
Tabela 5.2. Pregled najvećih zahtjeva po budžetskim korisnicima (u .000 KM)	86
Tabela 5.3. Pregled sažetih sektorskih gornjih granica rashoda Federacije BiH za razdoblje 2022. – 2024. godina	88
Tabela 5.4. Unakrsni pregled gornje granice rashoda po sektorima za razdoblje 2022. - 2024	91
Tabela 5.5. Utvrđeni limiti za budžetske korisnike	92
Grafikoni:	
Grafikon 2.1. Nominalni i realni iznosi BDP-a FBiH za period 2017.-2020. godina	15
Grafikon 2.2. Stope realnog i nominalnog rasta BDP FBiH za period 2017.-2020. godina	15
Grafikon 2.3. Vanjskotrgovinski bilans FBiH (2017.- 2020. godina), u 000KM	16
Grafikon 2.4. Tržište rada FBiH za period 2017.-2020. godina	17
Grafikon 2.5. Bruto/neto plate u FBiH za period 2017.-2020. godina	17
Grafikon 2.6. Uvoz, izvoz, trgovinski deficit i procenat pokrivenosti uvoza izvozom, za period I-IV 2021. godine	20
Grafikon 2.7. Stope kretanja cijena za period I-IV 2021. godine	21
Grafikon 3.1. Trend naplate javnih prihoda u Federaciji BiH 2020/2019 g. (%)	29
Grafikon 3.2. Prognozirani trend kretanja ukupnih javnih prihoda u Federaciji BiH po kategorijama u periodu 2021 - 2024. g. (BAZA: prethodna godina)	32
Grafikon 3.3. Prognozirani trend kretanja prihoda Budžeta Federacije BiH po kategorijama u periodu 2021.- 2024. g. (BAZA: prethodna godina)	45
Grafikon 4.1. Struktura javne potrošnje za period 2018. - 2021. godine	52
Grafikon 4.2. Projekcija budžetske potrošnje za period 2022. – 2024. godine	54
Grafikon 4.3. Projekcije učešća pojedinih rashoda i izdataka u ukupnoj javnoj potrošnji u 2022. godini	55
Grafikon 4.4. Prikaz izdataka za materijal, sitni inventar i usluge za period 2017. - 2024. godina	58
Grafikon 4.5. Projekcija tekućih transfera za 2022. godinu	58

Grafikon 4.6. Projekcija kapitalnih transfera za 2022. godinu	61
Grafikon 4.7. Grafički prikaz projekcije iznosa transfera za period 2022.- 2024.godine	62
Grafikon 4.8. Rashodi i izdaci gradova i općina Federacije BiH u periodu 2020. - 2024.	64
Grafikon 4.9. Rashodi i izdaci kantona Federacije BiH u periodu 2020. - 2024.	66
Grafikon 4.10. Rashodi i izdaci vanabudžetskih fondova Federacije BiH u periodu 2019. - 2023.	68
Grafikon 4.11. Ukupni konsolidovani rashodi i izdaci svih nivoa vlasti u Federaciji BiH u periodu 2020. – 2024.	70
Grafikon 4.12. Kretanje unutrašnjeg duga Federacije BiH u periodu 2016 – 2020.	74
Grafikon 4.13. Struktura vanjskog duga u FBiH po kreditorima 31.12.2020.godine, u mil. KM	79
Grafikon 5.1. Prikaz projekcije ukupnih rashoda po sektorima za period 2022.-2024. godina	90